

SPRAWOZDANIE ROCZNE
ANNUAL REPORT

2018

INSPEKCJA JAKOŚCI HANDLOWEJ ARTYKUŁÓW ROLNO-SPOŻYWCZYCH
AGRICULTURAL AND FOOD QUALITY INSPECTION

IJHARS

Ustawa z dnia 21 grudnia 2000 r.

o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych

Jakość handlowa to cechy artykułu rolno-spożywczego dotyczące jego właściwości organoleptycznych, fizykochemicznych i mikrobiologicznych w zakresie technologii produkcji, wielkości lub masy oraz wymagania wynikające ze sposobu produkcji, opakowania, prezentacji i oznakowania.

SPRAWOZDANIE ROCZNE
ANNUAL REPORT

2018

INSPEKCJA JAKOŚCI HANDLOWEJ ARTYKUŁÓW ROLNO-SPOŻYWCZYCH
AGRICULTURAL AND FOOD QUALITY INSPECTION

© Główny Inspektorat Jakości Handlowej
Artykułów Rolno-Spożywczych

OPRACOWANIE
Biuro Kontroli Wewnętrznej

TŁUMACZENIE
Biuro Współpracy Międzynarodowej

REDAKCJA
Izabela Zdrojewska

IJHARS

Główny Inspektorat Jakości Handlowej
Artykułów Rolno-Spożywczych
ul. Wspólna 30
00-930 Warszawa
www.ijhars.gov.pl
sekretariat@ijhars.gov.pl

Warszawa 2019

Zdjęcia: Adobe Stock, pixabay.com

REALIZACJA
OMIKRON Sp. z o.o.
www.omikron.net.pl

SPIS TREŚCI/ Contents

WSTĘP/ Introduction

I. CELE, ZADANIA I ORGANIZACJA IJHARS W 2018 ROKU/ AFQI's aims, tasks and organisation in 2018

1. Najważniejsze informacje o IJHARS/ Main information about AFQI	13
2. Zadania IJHARS/ AFQI's tasks	14
3. Organizacja IJHARS/ AFQI's organisation	18
3.1. Struktura organizacyjna/ The organisational structure	
3.2. Baza laboratoryjna/ Laboratories	
3.3. Zarządzanie jakością/ Quality management system	
3.4. Rozwój zawodowy pracowników/ Professional development	

II. REALIZACJA ZADAŃ IJHARS W 2018 ROKU/ Tasks performance of AFQI in 2018

1. Podstawowe dane liczbowe/ Key figures	23
2. Najważniejsze ustalenia z realizacji zadań/ Main findings from tasks' completion	26
2.1. Kontrola jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych i środków produkcji/ Marketing quality control of agricultural and food products and means of production	
2.1.1. Zmiany w przepisach dotyczących jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych/ Changes to the provisions concerning quality control of agricultural and food products	
2.1.2. Urzędowa kontrola na rynku krajowym/ Official control on the domestic market	
• Zasady i tryb kontroli/ Rules and procedure of control	
• Tematyka czynności kontrolnych określona w Rocznym ramowym planie kontroli/ Fields of inspection activities identified in Annual Framework Control Plan	
• Wyniki planowych kontroli jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych/ Results of planned marketing quality inspections of agricultural and food products	
• Wyniki kontroli w zakresie wymagań jakościowych dla świeżych owoców i warzyw/ Inspection results of the marketing quality requirements for fresh fruit and vegetables	
• Tematyka i wyniki doraźnych kontroli jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych zleconych przez Głównego Inspektora JHARS/ Scope and results of ad hoc inspections commissioned by the Chief Inspector of Agricultural and Food Quality	
• Tematyka i wyniki doraźnych kontroli jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych zleconych przez wojewódzkich inspektorów JHARS/ Scope and results of ad hoc inspections commissioned by Voivodeship Inspectors of Agricultural and Food Quality	
• Kontrole świeżych owoców i warzyw wycofanych z rynku w ramach tymczasowych środków wsparcia dla producentów niektórych owoców i warzyw, w związku z zakazem ich przywozu z UE do Federacji Rosyjskiej/ Inspections of the fruit and vegetables withdrawn from the market in the framework of temporary exceptional support measures for producers of certain fruits and vegetables due to the ban on their import from the European Union to the Russian Federation	
2.1.3. Urzędowa kontrola w obrocie z zagranicą/ Official control at import and export stage	
• Zasady i tryb kontroli/ Rules and procedure of control	
• Wyniki kontroli w obrocie z zagranicą/ Results of inspections at import and export stage	

2.2. Zadania realizowane w ramach Wspólnej Polityki Rolnej/ Tasks performed in the framework of the Common Agricultural Policy

2.2.1. Kontrola i certyfikacja w rolnictwie ekologicznym/ Control and certification of organic farming

- System kontroli w rolnictwie ekologicznym/ Control system of organic farming
- Wyniki audytów przeprowadzonych w jednostkach certyfikujących/ Results of audits carried out in control bodies
- Wyniki kontroli sprawdzających w ekologicznych gospodarstwach rolnych/ Results of follow up checks in organic holdings
- Wyniki kontroli sprawdzających w przetwórnictwie ekologicznym, u importerów produktów ekologicznych oraz producentów wprowadzających do obrotu/ Results of follow up checks carried out in organic processors, importers of organic products and operators who placed organic product on market
- Udostępnianie informacji o producentach w rolnictwie ekologicznym/ Sharing information on organic farming producers
- Dopuszczanie do swobodnego obrotu produktów rolnictwa ekologicznego importowanych z krajów trzecich/ Release for free circulation of organic products imported from third countries
- Zezwolenia na odstępstwa od zasad produkcji metodami ekologicznymi/ Granting of exceptions from the organic production rules
- Prowadzenie rejestru inspektorów rolnictwa ekologicznego/ Maintaining the register of organic farming inspectors

2.2.2. Kontrola produktów regionalnych i tradycyjnych/ Control of regional and traditional products

- Zasady kontroli i certyfikacji produktów regionalnych i tradycyjnych/ Rules for control and certification of regional and traditional products
- Nadzór nad jednostkami certyfikującymi/ Supervision of authorised certifying bodies
- Kontrole zgodności procesu produkcji produktów regionalnych i tradycyjnych ze specyfikacją/ Verification of compliance with specifications of the production processes of regional and traditional products
- Kontrole urzędowe produktów regionalnych i tradycyjnych/ Official controls of regional and traditional products

2.2.3. Kontrola ex-post/ Ex-post control

2.2.4. Kontrola wprowadzania do obrotu mięsa z bydła w wieku do 12 miesięcy/ Control of marketing of bovine meat from cattle aged less than twelve months

2.2.5. Kontrola raportowania danych rynkowych z rynku wołowiny/ Control of prices reporting on the beef market

2.2.6. Wydawanie opinii w sprawie przyznania znaku jakości Poznaj Dobrą Żywność (PDŻ)/ Issuing opinions on products to be awarded with the Try Fine Food Sign (TFF)

2.3. Zadania w ramach nadzoru sprawowanego przez IJHARS/ Tasks within AFQI's supervision

2.3.1. Nadzór nad rynkiem wina/ Supervision of wine market

- Certyfikacja wina z określonego rocznika i wina z określonej odmiany winorośli/ Certification procedure for particular vintage year and wines from specific grape varieties

2.3.2. Nadzór nad rynkiem chmielu/ Supervision of the hops market

2.3.3. Nadzór nad rynkiem mięsa – klasyfikacja tusz zwierząt rzeźnych w systemie EUROP/ Supervision of meat market – Classification of carcasses in the EUROP system

- Klasyfikacja tusz wołowych/ Classification of bovine carcasses
- Klasyfikacja tusz wieprzowych/ Classification of porcine carcasses

2.3.4. Nadzór nad rynkiem mięsa drobiowego/ Supervision of poultry meat market

2.3.5. Warunki produkcji gęsi owsianych/ Young Polish Oats-Fed Geese – Production conditions

2.3.6. Nadzór nad rynkiem nawozów/ Supervision of fertilisers market

2.4. Zadania kontrolne związane z działalnością gospodarczą przedsiębiorcy/ Control tasks related to entrepreneur's business activity

2.4.1. Ocena jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych/ Evaluation of marketing quality of agricultural and food products

2.4.2. Zwalnianie podmiotów z obowiązku znakowania jaj kierowanych bezpośrednio z miejsca produkcji do zakładów przemysłu spożywczego/ Granting exemptions from the marking obligations for eggs delivered directly from production site to the food industry

2.4.3. Nadawanie uprawnień rzeczoznawcom/ Licencing quality assessors

3. Współpraca z innymi instytucjami/ Cooperation with other authorities and organisations 58

3.1. Współpraca z organizacjami międzynarodowymi/ Cooperation with international organisations

3.1.1. Współpraca z Komisją Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO/ Cooperation with the FAO/WHO Codex Alimentarius Commission (CAC)

- Najważniejsze wydarzenia na forum KKŻ/ Significant events at the CAC forum

3.1.2. Współpraca z Europejską Komisją Gospodarczą ONZ/ Cooperation with the United Nations Economic Commission for Europe (UN/ECE)

- Najważniejsze wydarzenia na forum EKG/ONZ/ Significant events at the UN/ECE forum

3.1.3. Współpraca z organami Unii Europejskiej/ Cooperation with the European Union bodies

3.1.4. Współpraca w ramach systemu OECD Stosowania Międzynarodowych Norm dla Owoców i Warzyw/ Cooperation with the OECD (Organisation for Economic Co-operation and Development) within the Scheme for the Application of International Standards for Fruit and Vegetables

3.1.5. Współpraca z Komisją Europejską w ramach Punktu Kontaktowego ds. oszustw związanych z żywnością/ Cooperation with the European Commission in the frame of the Food Fraud Contact Points' Network

3.1.6. Współpraca dwustronna i wielostronna/ Bilateral and multilateral cooperation

3.1.7. Inne wydarzenia/ Other events

3.2. Współpraca z instytucjami krajowymi/ Cooperation with Polish authorities and institutions

- Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi (MRiRW)/ The Ministry of Agriculture and Rural Development
- Ministerstwo Finansów (MF)/ The Ministry of Finance
- Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji (MSWiA)/ The Ministry of the Interior and Administration
- Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów – Inspekcja Handlowa (UOKiK – IH)/ The Office of Competition and Consumer Protection – Trade Inspection
- Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa (KOWR)/ The National Center for Agriculture Support
- Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (ARiMR)/ The Agency for Restructuring and Modernisation of Agriculture
- Krajowa Stacja Chemiczno-Rolnicza/ The National Agrochemical Station
- Instytut Biotechnologii Przemysłu Rolno-Spożywczego/ The Institute of Agricultural and Food Biotechnology
- Polski Komitet Normalizacyjny (PKN)/ The Polish Committee for Standardization
- Polskie Centrum Akredytacji (PCA)/ The Polish Centre for Accreditation
- Inspekcja Weterynaryjna (IW)/ The Veterinary Inspection

- Państwowa Inspekcja Ochrony Roślin i Nasiennictwa (PIORiN), Państwowa Inspekcja Sanitarna (PIS), Państwowa Inspekcja Ochrony Środowiska (PIOS)/ The State Plant Health and Seed Inspection, The State Sanitary Inspection, The State Inspectorate for Environmental Protection
- Inspekcja Transportu Drogowego/ Vehicular Transport Inspection
- Okręgowe Inspektoraty Rybołówstwa Morskiego/ The District Sea Fisheries Inspectorates
- Inne instytucje/ Other institutions

III. FUNKCJONOWANIE IJHARS W 2018 ROKU/ Functioning of AFQI in 2018

1. Nadzór Głównego Inspektora nad realizacją zadań/ The Chief Inspector supervision of tasks performance	71
1.1. Kontrola wewnętrzna/ Internal control	
1.2. Audyt wewnętrzny/ Internal audit	
1.3. Rozpatrywanie skarg i wniosków/ Complaints and requests handling	
2. Działalność informacyjna/ Information and communication	74
2.1. Strona internetowa IJHARS/ AFQI's website	
2.2. Współpraca z mediami/ Cooperation with the media	
2.3. Biuletyn „Wiedza i Jakość”/ ‘The Knowledge and Quality’ bulletin	
2.4. Polityka informacyjna/ Information policy	

IV. KIERUNKI DZIAŁANIA IJHARS W 2019 ROKU/ Course of actions for 2019

- Realizacja zadań kontrolnych wskazanych w Rocznym ramowym planie kontroli/ Implementation of control activities indicated in the Annual Framework Control Plan
- Aktualizacja i rozszerzenie zakresów akredytacji w laboratoriach GIJHARS/ Updating and expanding scopes of accreditation for AFQI laboratories
- Wzmocnienie systemu kontroli jednostek certyfikujących w rolnictwie ekologicznym/ Strengthening control system of certification bodies in organic farming
- Wzmocnienie ochrony produktów ChNP, ChOG, GTS/ Strengthening protection of products with names registered as PDO, PGI and TSG
- Podniesienie jakości przeprowadzania i dokumentowania kontroli ex-post/ Improving the quality of ex-post control activities and their documentation
- Kontynuacja aktywności na forum międzynarodowym/ Continuation of activities on the international forum

Szanowni Państwo, Dear Sirs,

Mam zaszczyt oraz przyjemność przekazać Państwu *Sprawozdanie* z realizacji zadań ustawowych wykonanych przez Inspekcję Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych (IJHARS) w 2018 r.

Zadania ustawowe IJHARS obejmują przeprowadzanie urzędowych kontroli jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych na terenie kraju oraz w obrocie z zagranicą, jak również działania określone w innych przepisach, w tym w znacznym stopniu związane z realizacją Wspólnej Polityki Rolnej.

Celem działania IJHARS jest ochrona konsumentów i producentów, poprzez zapewnienie dostępu do rzetelnych informacji na temat artykułów rolno-spożywczych, zapobieganie nieuczciwym praktykom rynkowym, ułatwienie wymiany handlowej – zarówno z państwami trzecimi jak i na obszarze jednolitego rynku wewnętrznego UE, gwarantowanie rzetelności transakcji handlowych, promowanie dobrej praktyki produkcyjnej.

W 2018 r. IJHARS przeprowadziła ogółem 70 147 czynności kontrolnych, w tym: 54 004 kontrole urzędowe w obrocie z zagranicą, 12 910 kontroli urzędowych na rynku krajowym oraz 3 233 czynności kontrolne wykonane na wniosek przedsiębiorcy. Kontrole planowe na rynku krajowym obejmowały przede wszystkim jakość handlową żywności będącej podstawą codziennej diety konsumentów

It is my honour and pleasure to provide you with the report on statutory tasks performed by the Agricultural and Food Quality Inspection (AFQI) in 2018.

The AFQI's statutory tasks cover conducting marketing quality control of agricultural and food products on domestic market and at import and export stage, as well as performing activities specified in other regulations, including those arising from the Common Agricultural Policy.

AFQI's mission is aimed to protect consumers and producers by ensuring access to reliable information on agri-food products, preventing unfair market practices, facilitating trade – both with third countries and within the EU single market area, safeguarding the fairness of trading transactions, promoting Good Manufacturing Practices.

In 2018 AFQI carried out 70 147 inspections in total, therein 54 004 border inspections, 12 910 executed on domestic market and 3 233 performed upon operator request. Planned inspections on domestic market concerned mainly marketing quality of commonly consumed products (dairy, meat, fish, cereal products, processed fruit and vegetables, ready-to-eat food,

(przetwory mleczne, mięsne, rybne, zbożowe, owocowo-warzywne, wyroby garmażeryjne, miód, jaja, soki oraz świeże owoce i warzywa). Kontrolowano też produkty posiadające szczególne lub specyficzne cechy jakościowe, tj. wyroby regionalne, tradycyjne, produkowane metodami ekologicznymi, a także oznaczone znakiem „Poznaj Dobrą Żywność” lub określeniem „produkt polski”.

Wynikiem działań doraźnych IJHARS w I połowie 2018 r. było przeprowadzenie kontroli zgodności świeżych owoców i warzyw przeznaczonych na wycofanie z rynku, związane z kontynuacją VI tury wsparcia dla producentów niektórych owoców i warzyw, w związku z zakazem ich przywozu z Unii Europejskiej do Federacji Rosyjskiej. W 2018 r. podejmowano także działania doraźne w celu skontrolowania produktów wskazanych przez inne instytucje kontrolne, Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi, konsumentów, jak również przeprowadzano kontrole na wniosek administracji innego państwa w ramach Krajowego Punktu Kontaktowego ds. oszustw związanych z żywnością.

Laboratoria GIJHARS sukcesywnie poszerzają zakres metodyk ze względu na zmieniającą się sytuację w technologii produkcji oraz zmiany w prawie żywnościowym. Nowe metody badawcze pozwalają na eliminowanie nieuczciwych praktyk produkcyjnych, poprawę jakości polskich produktów oraz zapewniają rzetelne informowanie konsumentów o składzie produktów.

Wysoka jakość kontroli IJHARS to wynik zarówno współpracy z krajowymi instytucjami działającymi w obszarze urzędowej kontroli, jak również zaangażowania IJHARS w prace związane z jakością i bezpieczeństwem żywności na forum międzynarodowym. Pracownicy GIJHARS biorą aktywny udział w sesjach komitetów KKŻ FAO/WHO, spotkaniach Grupy Roboczej Rady UE ds. *Codex Alimentarius*, sesjach Grupy Roboczej EKG/ONZ ds. Norm Jakościowych dla Produktów Rolnych oraz innych spotkaniach ciał pomocniczych Komisji Europejskiej i Rady UE.

Na szczególną uwagę zasługuje wejście w życie 7 września 2018 r. ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. o *zmianie niektórych ustaw w celu zwiększenia efektywności prowadzonych działań kontrolnych w zakresie niektórych rynków rolnych*.

honey, eggs, and fresh fruits and vegetables). AFQI also inspected products of special or unique quality features i.e. regional and traditional products, organic food or products awarded with the Try Fine Food or Polish Product sign.

In the frame of the ad hoc actions of AFQI in the first half of 2018 conformity checks of fresh fruit and vegetables intended for the withdrawal from the market were carried out. It was related to the continuation of the 6th round of the European Union support for producers of certain fruits and vegetables, which was established due to the import ban to the Russian Federation. Ad hoc inspections were also performed due to notifications of other control bodies, the Ministry of Agriculture and Rural Development, consumers and – in the framework of the food fraud contact points – competent authorities of the EU Member States.

In the view of production technology development and food law changes AFQI laboratories constantly increase their accredited testing methods. This enables eliminating unfair practices, improving quality of food products placed on the Polish market and providing consumers with reliable information on food composition.

High quality of AFQI controls is also the result of cooperation with other national food control authorities and involvement in works of international standards setting bodies related to food quality and safety.

AFQI employees actively participate in sessions of the FAO/WHO Codex Alimentarius Commission, meetings of the Codex Alimentarius Working Party of the European Council, sessions of the UN/ECE Working Party on Agricultural Quality Standards and meetings of other subsidiary bodies of the European Commission and the Council of the EU.

Particular attention should also be given to the Act of 20th July 2018 on the amendment of certain acts aimed to increasing effectiveness of inspection activities related to specific agricultural markets, entering into force on 7th

Ustawa ta wprowadziła istotne zmiany do ustawy o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych oraz ustawy o organizacji rynków owoców i warzyw oraz rynku chmielu, które dotyczą m.in. wprowadzenia możliwości stosowania imiennych okresowych upoważnień do przeprowadzania kontroli świeżych owoców i warzyw oraz zaostrzenia sankcji karnych stosowanych w odniesieniu do świeżych owoców i warzyw.

Podsumowując 2018 rok, nie można pominąć wydarzenia istotnego dla wszystkich pracowników naszej instytucji, jakim były obchody 15. rocznicy utworzenia IJHARS, urzędu kontroli żywności podległego Ministrowi Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Oceniając działalność IJHARS na przestrzeni 15 lat podkreślić należy, że osiągnięte z roku na rok coraz lepsze wyniki są w znacznym stopniu zasługą konsekwentnej realizacji przyjętego kierunku rozwoju IJHARS oraz profesjonalizmu i zaangażowania pracowników wykonujących ustawowe zadania. Dotychczasowym wynikom towarzyszy świadomość dalszej, wyczerpanej pracy. Pracy, której głównym celem jest zapobieganie wprowadzaniu do obrotu produktów niespełniających wymagań w zakresie jakości handlowej.

Przekazując *Sprawozdanie*, dziękuję wszystkim, którzy przyczyniają się do rozwoju i umacniania naszej Instytucji. Mam nadzieję, że niniejsza publikacja przybliży Czytelnikom obszary działalności i wyniki pracy Inspekcji.

Andrzej Romaniuk
Główny Inspektor Jakości Handlowej
Artykułów Rolno-Spożywczych

September 2018. The act brought major changes to the act on marketing quality of agricultural and food products and the act on the organisation of fresh fruits and vegetables and hop markets. The changes consist i.a. of introducing a periodic personal authorisation to carrying out inspections of fresh fruits and vegetables as well as strengthening penal sanctions in cases of in-compliances related to fresh fruits and vegetables .

Overall, one of the noteworthy events in 2018, important to all employees, was the 15th jubilee of AFQI, a food inspection authority subordinated to the Minister of Agriculture and Rural Development. Assessing AFQI's activities over these 15 years it is worth underlining that sustainably better results are achieved to a major extent due to consistent implementation of AFQI's development strategy, as well as expertise and involvement of employees. The results reached so far are accompanied by awareness of further hard work needed to prevent placing on the market of products not complying with food quality requirements.

In publishing this report, I would like to thank all involved in constant development and strengthening of the AFQI. I hope that this report adds to better knowledge on Agricultural and Food Quality Inspection areas of activities and their results.

Andrzej Romaniuk
Chief Inspector of Agricultural
and Food Quality Inspection

I. CELE, ZADANIA I ORGANIZACJA IJHARS W 2018 ROKU

AFQI's aims, tasks and organisation in 2018

1. Najważniejsze informacje o IJHARS

Main information about AFQI

Inspekcja Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych (IJHARS) realizuje zadania określone w ustawie o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych oraz w innych ustawach i rozporządzeniach, zarówno krajowych jak i unijnych.

Celem działania IJHARS jest:

- ▶ ochrona konsumentów i producentów, poprzez zapewnienie dostępu do rzetelnych informacji na temat artykułów rolno-spożywczych,
- ▶ zapobieganie nieuczciwym praktykom rynkowym,
- ▶ ułatwienie wymiany handlowej – zarówno z państwami trzecimi jak i na obszarze jednolitego rynku wewnętrznego UE,
- ▶ gwarantowanie rzetelności transakcji handlowych,
- ▶ promowanie dobrej praktyki produkcyjnej.

Zakres działania IJHARS obejmuje:

- ▶ nadzór nad jakością handlową artykułów rolno-spożywczych i środków produkcji na rynku krajowym,
- ▶ kontrolę jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych w obrocie z zagranicą,
- ▶ współdziałanie w realizacji zadań wynikających ze Wspólnej Polityki Rolnej,
- ▶ działania kontrolne związane z działalnością gospodarczą prowadzoną przez przedsiębiorcę,
- ▶ koordynację współpracy Polski z organizacjami międzynarodowymi zajmującymi się żywnością i jej obrotem.

Organami IJHARS są:

- ▶ Główny Inspektor Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych, który kieruje działalnością IJHARS przy pomocy Głównego Inspektoratu JHARS,
- ▶ wojewoda wykonujący zadania przy pomocy wojewódzkiego inspektora JHARS jako kierownika wojewódzkiego inspektoratu JHARS, wchodzącego w skład zespolonej administracji wojewódzkiej.

W strukturze IJHARS funkcjonuje Główny Inspektorat Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych, w tym 5 nowoczesnie wyposażonych laboratoriów oraz 16 wojewódzkich inspektoratów jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych.

Zatrudnienie w IJHARS – według stanu na 31 grudnia 2018 r. – wyniosło 663 osoby, w tym: 512 pracowników uczestniczących bezpośrednio w realizacji czynności kontrolnych (tj. 77,2%).

Budżet IJHARS w 2018 roku wyniósł ogółem 61 623,5 tys. zł.

Gwarancją wiarygodności, bezstronności i rzetelności IJHARS jest działanie w oparciu o:

- ▶ rozporządzenie (WE) nr 882/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie kontroli urzędowych przeprowadzanych w celu sprawdzenia zgodności z prawem paszowym i żywnościowym oraz regułami dotyczącymi zdrowia zwierząt i dobrostanu zwierząt,
- ▶ rozporządzenie (WE) nr 178/2002 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 28 stycznia 2002 r. ustanawiające ogólne zasady i wymagania prawa żywnościowego, powołujące Europejski Urząd ds. bezpieczeństwa żywności oraz ustanawiające procedury w zakresie bezpieczeństwa żywności,
- ▶ normę PN-EN ISO 9001:2015 „Systemy zarządzania jakością. Wymagania”, której wdrożenie pozwala na utrzymanie wysokiego poziomu jakości pracy na wszystkich etapach realizowanych zadań przez IJHARS.

2. Zadania IJHARS

AFQI's tasks

1) Zadania w ramach nadzoru nad jakością handlową artykułów rolno-spożywczych oraz środkami produkcji na rynku krajowym:

- ▶ **kontrola jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych oraz warunków składowania i transportu**¹ polega na sprawdzeniu czy artykuły rolno-spożywcze spełniają wymagania jakości handlowej określone w przepisach oraz dodatkowe wymagania, jeżeli ich spełnienie zostało zadeklarowane przez producenta, a także czy ich składowanie lub transport zapewnia zachowanie właściwej jakości handlowej,
- ▶ **kontrola żywności w rolniczym handlu detalicznym**² dotyczy żywności zbywanej konsumentowi finalnemu, o którym mowa w art. 3 ust. 18 rozporządzenia nr 178/2002, żywności pochodzącej w całości lub części z własnej uprawy, hodowli lub chowu podmiotu działającego na rynku spożywczym,
- ▶ **nadzór nad rynkiem owoców i warzyw**³ obejmuje kontrolę jakości handlowej świeżych owoców i warzyw na rynku wewnętrznym jak i importowanych lub eksportowanych do państw trzecich, z wyłączeniem sprzedaży detalicznej, w zakresie ich zgodności z wymaganiami jakościowymi określonymi w przepisach Unii Europejskiej; IJHARS zobowiązana jest także do przekazywania Komisji Europejskiej informacji o wynikach kontroli w zakresie świeżych owoców i warzyw na wszystkich etapach obrotu,

- ▶ **nadzór nad rynkiem wina**⁴ obejmuje kontrolę jakości handlowej wyrobów winiarskich w obrocie międzynarodowym oraz nadzór nad produkcją i jakością handlową tych wyrobów na rynku krajowym, w tym: wydawanie opinii techniczno-technologicznych w zakresie wyrobu lub rozlewu wyrobów winiarskich niezbędnych do uzyskania przez przedsiębiorcę wpisu do rejestru MRiRW, sprawowanie nadzoru nad procesami enologicznymi (tj.: wzbogacaniem, odkwaszaniem i słodzeniem wina), przeprowadzanie kontroli wycofywania produktów ubocznych powstałych przy wyrobieniu wina uzyskanego z winogron pochodzących z upraw krajowych oraz certyfikację wina z określonego rocznika lub wina z określonej odmiany winorośli,
- ▶ **kontrola jakości oliwy z oliwek**⁵ oraz przekazywanie Komisji Europejskiej, za pośrednictwem MRiRW, danych analitycznych dotyczących badań jakości handlowej oliwy z oliwek i informacji o liczbie i rodzaju stwierdzonych nieprawidłowości i zastosowanych sankcjach,

1 ustawa z dnia 21 grudnia 2000 r. o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych (Dz.U. 2018, poz. 2164, ze zm.),

2 ustawa z dnia 21 grudnia 2000 r. o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych,

3 ustawa z dnia 19 grudnia 2003 r. o organizacji rynków owoców i warzyw oraz rynku chmielu (Dz.U. z 2018 r. poz. 1131, ze zm.), rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) nr 543/2011 z dnia 7 czerwca 2011 r. ustanawiające szczegółowe zasady stosowania rozporządzenia Rady (WE) nr 1234/2007 w odniesieniu do sektora owoców i warzyw oraz sektora przetworzonych owoców i warzyw (Dz. Urz. WE L 157 z 15.6.2011, str. 1-163, ze zm.),

4 ustawa z dnia 12 maja 2011 r. o wyrobieniu i rozlewie wyrobów winiarskich, obrocie tymi wyrobami i organizacji rynku wina (Dz.U. 2018 r. poz. 1159, ze zm.), rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1308/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiające wspólną organizację rynków produktów rolnych oraz uchylające rozporządzenia Rady (EWG) nr 922/72, (EWG) nr 234/79, (WE) nr 1037/2001 i (WE) nr 1234/2007 (Dz. U. WE L 347 z 20.12.2013 r., str. 671, ze zm.), rozporządzenie Rady (WE) nr 606/2009 z dnia 10 lipca 2009 r. ustanawiające niektóre szczegółowe zasady wykonania rozporządzenia Rady (WE) nr 479/2008 w odniesieniu do kategorii produktów winiarskich, praktyk enologicznych i obowiązujących ograniczeń (Dz. Urz. WE L 193 z 24.07.2009, str. 1-55, ze zm.), rozporządzenie Komisji (WE) nr 607/2009 z dnia 14 lipca 2009 r. ustanawiające niektóre szczegółowe przepisy wykonawcze do rozporządzenia Rady (WE) Nr 479/2008 w odniesieniu do chronionych nazw pochodzenia i oznaczeń geograficznych, określeń tradycyjnych, etykietowania i prezentacji niektórych produktów sektora wina (Dz. Urz. WE L 193 z 24.07.2009, str. 60-139, ze zm.),

5 rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1308/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiające wspólną organizację rynków produktów rolnych (Dz. U. WE L 347 z 20.12.2013 r., str. 671, ze zm.); rozporządzenie Komisji (EWG) nr 2568/91 z dnia 11 lipca 1991 r. w sprawie właściwości oliwy z oliwek i oliwy z wyciśniętych oliwek oraz w sprawie odpowiednich metod analizy (Dz. U. WE L 248 z 05.09.1991, str. 1, ze zm.); rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) nr 29/2012 z dnia 13 stycznia 2012 r. w sprawie norm handlowych w odniesieniu do oliwy z oliwek (Dz. U. WE L 12 z 14.01.2012, str. 14, ze zm.),

- ▶ **nadzór nad jakością mięsa drobiowego**⁶ obejmuje kontrolę jakości handlowej, w tym etykietowanie mięsa drobiowego pod kątem stosowania środków zatrzymujących wodę oraz przekazywanie Komisji Europejskiej informacji o wynikach kontroli,
- ▶ **certyfikacja chmielu i produktów chmielowych**⁷ obejmuje kontrolę chmielu i produktów chmielowych w zakresie spełnienia minimalnych wymagań jakościowych określonych w przepisach, tj. wymagań w zakresie wilgotności, zaziarnienia, obecności liści i łodyg, oraz obecności odpadów chmielu, w wyniku której producentowi wydawany jest certyfikat,
- ▶ **nadzór nad krajowym systemem klasyfikacji tusz wołowych i wieprzowych w systemie EUROP**⁸ obejmuje kontrolę prawidłowości klasyfikacji tusz zwierząt rzeźnych przez rzeczoznawców, a także przekazywanie raportów do Komisji Europejskiej w zakresie liczby tusz uzyskanych z uboju bydła w poszczególnych klasach uformowania i otluszczenia oraz kontroli klasyfikacji tusz wołowych i wieprzowych,
- ▶ **nadzór nad rynkiem nawozów**⁹ obejmuje obrót nawozami, nawozami oznaczonymi znakiem NAWÓZ WE i środkami wspomagającymi uprawę roślin oraz kontrolę spełnienia przez te produkty wymagań jakościowych określonych w przepisach krajowych i UE.

2) Zadania w ramach kontroli jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych w obrocie z zagranicą:

- ▶ **kontrola jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych przywożonych spoza państw członkowskich Unii Europejskiej oraz spoza państw członkowskich Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA)**¹⁰ polega na: sprawdzeniu dokumentów umożliwiających identyfikację artykułu oraz świadczących o jego jakości handlowej, sprawdzeniu opakowania, oznakowania, prezentacji, warunków przechowywania towaru i jego transportu, dokonaniu oględzin, pobraniu próbek oraz ich ocenie organoleptycznej i badaniach laboratoryjnych, ustaleniu klasy jakości handlowej,
- ▶ **kontrola jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych wywożonych za granicę**¹¹ dotyczy świeżych owoców i warzyw objętych standardami UE; jakość handlowa pozostałych artykułów rolno-spożywczych przeznaczonych na eksport sprawdzana jest na wniosek przedsiębiorcy w ramach oceny jakości handlowej.

3) Zadania realizowane w ramach Wspólnej Polityki Rolnej:

- ▶ **nadzór w rolnictwie ekologicznym obejmujący nadzór nad jednostkami certyfikującymi w rolnictwie ekologicznym oraz nadzór nad produkcją ekologiczną**¹²

Do zadań realizowanych w ramach nadzoru nad rolnictwem ekologicznym należą:

- przeprowadzanie audytów i inspekcji jednostek certyfikujących w rolnictwie ekologicznym,
- sprawdzanie prawidłowości kontroli przeprowadzanych przez inspektorów jednostek certyfikujących u producentów ekologicznych,
- przeprowadzanie kontroli zgodności produkcji z przepisami dotyczącymi rolnictwa ekologicznego oraz

6 ustawa z dnia 21 grudnia 2000 r. o jakości handlowej artykułów..., rozporządzenie Komisji (WE) nr 543/2008 z dnia 16 czerwca 2008 r. wprowadzające szczegółowe przepisy wykonawcze do rozporządzenia Rady (WE) nr 1234/2007 w sprawie niektórych norm handlowych w odniesieniu do mięsa drobiowego (Dz. Urz. WE L 157 z 17.06.2008 r. str. 46-87, ze zm.),

7 ustawa z dnia 19 grudnia 2003 r. o organizacji rynków owoców i warzyw oraz rynku chmielu, rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1308/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiające wspólną organizację rynków produktów rolnych..., rozporządzenie Komisji (WE) nr 1850/2006 r. z dnia 14 grudnia 2006 r. ustanawiające szczegółowe zasady certyfikacji chmielu i produktów chmielowych (Dz. Urz. WE L 355 z 15.12.2006 r., str. 72-87, ze zm.),

8 ustawa z dnia 21 grudnia 2000 r. o jakości handlowej artykułów..., rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1308/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiające wspólną organizację rynków produktów rolnych..., rozporządzenie Komisji (UE) nr 2017/1182, rozporządzenie Komisji (UE) nr 2017/1184, rozporządzenie Komisji (UE) nr 2017/1182.

9 ustawa z dnia 10 lipca 2007 r. o nawozach i nawożeniu (Dz.U. 20817, poz. 1259); rozporządzenie (WE) nr 2003/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 13 października 2003 r. w sprawie nawozów (Dz. U. WE L 304 z 21.11.2003 r., str. 1, ze zm.),

10 ustawa z dnia 21 grudnia 2000 r. o jakości handlowej artykułów...,

11 ustawa z dnia 21 grudnia 2000 r. o jakości handlowej artykułów..., ustawa z dnia 19 grudnia 2003 r. o organizacji rynków owoców i warzyw oraz rynku chmielu..., rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) nr 543/2011 z dnia 7 czerwca 2011 r. ustanawiające szczegółowe zasady stosowania rozporządzenia Rady (WE) nr 1234/2007 w odniesieniu do sektora owoców i warzyw oraz sektora przetworów owoców i warzyw,

12 ustawa z dnia 25 czerwca 2009 r. o rolnictwie ekologicznym (Dz.U. 2017 r. poz. 1054) oraz inne przepisy wydane w trybie przepisów tej ustawy i rozporządzenie Rady (WE) nr 834/2007 z dnia 28 czerwca 2007 r. w sprawie produkcji ekologicznej i znakowania produktów ekologicznych (Dz. Urz. WE L 189 z 20.07.2007 r., ze zm.) oraz inne przepisy Unii Europejskiej wydane w trybie przepisów tego rozporządzenia,

- eliminowanie bezprawnego oznakowania produktów jako ekologiczne,
- dopuszczanie do swobodnego obrotu we Wspólnocie produktów rolnictwa ekologicznego z krajów trzecich, przez sprawdzenie przesyłki i potwierdzenie świadectwa kontroli,
- gromadzenie, przechowywanie i przetwarzanie informacji o producentach w rolnictwie ekologicznym,
- rozpatrywanie wniosków o pozwolenie na zastosowanie przewidzianych prawem odstępstw od zasad produkcji ekologicznej,
- przejęcie uprawnień jednostki certyfikującej, której zostało cofnięte upoważnienie (na okres nie dłuższy niż 90 dni),
- informowanie producentów żywności ekologicznej, objętych kontrolą przez daną jednostkę certyfikującą, o cofnięciu upoważnienia tej jednostce,
- przeprowadzanie egzaminów na inspektorów rolnictwa ekologicznego oraz prowadzenie rejestrów tych inspektorów,
- ▶ **nadzór nad systemem ochrony produktów regionalnych i tradycyjnych**¹³ obejmujący: audyty i inspekcje jednostek certyfikujących, sprawdzanie prawidłowości kontroli przeprowadzanych przez inspektorów jednostek certyfikujących u producentów oraz przeprowadzanie kontroli u producentów w celu sprawdzenia zgodności procesu produkcji produktów rolnych i środków spożywczych posiadających chronioną nazwę pochodzenia, chronione oznaczenie geograficzne lub będących gwarantowanymi tradycyjnymi specjalnościami ze specyfikacją, jak również dokonywanie urzędowej kontroli tych produktów,
- ▶ **kontrola ex-post**¹⁴ obejmuje beneficjentów otrzymujących płatności z Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (EFRG) na rynku krajowym w obszarze mechanizmów WPR administrowanych przez agencje płatnicze,

13 ustawa z dnia 17 grudnia 2004 r. o rejestracji i ochronie nazw i oznaczeń produktów rolnych i środków spożywczych oraz o produktach tradycyjnych (Dz.U. z 2017 r. poz. 1168, ze zm.),

14 ustawa z dnia 21 grudnia 2000 r. o jakości handlowej artykułów..., rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1306/2013 z dnia 17 grudnia 2013 w sprawie finansowania wspólnej polityki rolnej, zarządzania nią i monitorowania jej oraz uchylające rozporządzenia Rady (EWG) nr 352/78, (WE) nr 165/94, (WE) nr 2799/98, (WE) nr 814/2000, (WE) nr 1290/2005 i (WE) nr 485/2008 (Dz. U. WE L 347 z 20.12.2013, str. 549–607),

- ▶ **kontrola mięsa wołowego pochodzącego z dorosłego bydła płci męskiej**¹⁵, w wyniku której wydawane jest świadectwo, będące dokumentem uprawniającym do otrzymania refundacji wywozowych, zgodnie z przepisami UE,
- ▶ **kontrola wprowadzania do obrotu mięsa pochodzącego z bydła w wieku do 12 miesięcy**¹⁶ polega na sprawdzaniu w zakładach ubojowych prawidłowości oznakowania tusz wołowych kategoriami wiekowymi, a w zakładach przetwórczych – sprawdzeniu prawidłowości oznaczenia mięsa wołowego informacją o wieku zwierzęcia w chwili uboju, postępowania się właściwym opisem handlowym, pod którym mięso jest sprzedawane oraz prowadzenia przez te zakłady rejestrów bydła i mięsa (odpowiednio), zgodnie z wymaganym zakresem informacji,
- ▶ **kontrola raportowania danych rynkowych**¹⁷ polega na sprawdzeniu rzetelności informacji przekazywanych Ministrowi Rolnictwa i Rozwoju Wsi przez zakłady ubojowe w zakresie poziomu cen oraz wielkości obrotów na rynku wołowiny i cielęciny.

4) Zadania związane z działalnością gospodarczą przedsiębiorcy:

- ▶ **ocena jakości handlowej**¹⁸ artykułów rolno-spożywczych w obrocie krajowym wykonywana jest na wniosek przedsiębiorcy; pozytywny wynik kontroli jest podstawą wydania przez IJHARS Świadectwa jakości handlowej, potwierdzającego jakość ocenianego artykułu rolno-spożywczego,

15 ustawa z dnia 21 grudnia 2000 r. o jakości handlowej artykułów..., rozporządzenie Komisji (WE) nr 433/2007 z dnia 20 kwietnia 2007 r. ustanawiające warunki przyznawania specjalnych refundacji eksportowych w sektorze wołowiny i cielęciny (Dz. Urz. WE L 104 z 21.04.2007 r., str. 3, ze zm.) i rozporządzenie Komisji (EWG) nr 1359/2007 z 21 listopada 2007 r. ustanawiające warunki udzielania specjalnych refundacji wywozowych do niektórych elementów odkostnionego mięsa wołowego (Dz. Urz. WE L 304 z 22.11.2007 r., str. 21-31 ze zm.), rozporządzenie Komisji (WE) nr 566/2008 z dnia 18 czerwca 2008 r. ustanawiające szczegółowe zasady stosowania rozporządzenia Rady (WE) nr 1234/2007 w odniesieniu do zasad wprowadzania do obrotu wołowiny pochodzącej z bydła w wieku do dwunastu miesięcy (Dz.Urz. WE L 160 z 19.06.2008, str. 22, ze zm.),

16 ustawa z dnia 21 grudnia 2000 r. o jakości handlowej artykułów..., rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1308/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiające wspólną organizację rynków produktów rolnych..., rozporządzenie Komisji (WE) nr 566/2008 z dnia 18 czerwca 2008 r. ustanawiające szczegółowe zasady stosowania rozporządzenia Rady (WE) nr 1234/2007 w odniesieniu do zasad wprowadzania do obrotu wołowiny pochodzącej z bydła w wieku do dwunastu miesięcy,

17 ustawa z dnia 30 marca 2001 r. o rolniczych badaniach rynkowych (Dz.U. z 2015 r., poz.1160),

18 ustawa z dnia 21 grudnia 2000 r. o jakości handlowej artykułów...,

- ▶ **uczestnictwo w Programie „Poznaj Dobrą Żywność”¹⁹**, którego celem jest promocja produktów wysokiej jakości handlowej oraz zwiększenie różnorodności żywności na rynku wewnętrznym; opinia Głównego Inspektora JHARS, odnosząca się do specyficznych cech lub wymagań jakościowych artykułu rolno-spożywczego zgłoszonego do programu, jest jednym z elementów niezbędnych do przyznania znaku PDŻ przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi,
- ▶ **zwalnianie podmiotów z obowiązku znakowania jaj w przypadku ich kierowania do przemysłu spożywczego bezpośrednio z miejsca produkcji²⁰** dokonywane jest w drodze decyzji administracyjnej na wniosek przedsiębiorcy; Główny Inspektor JHARS informuje właściwe organy zainteresowanych państw członkowskich UE o podmiotach, które uzyskały zwolnienie z obowiązku znakowania jaj,
- ▶ **nadawanie uprawnień rzeczoznawcom²¹** polega na potwierdzeniu wiedzy praktycznej i teoretycznej w zakresie pobierania próbek, ustalania klas jakości oraz sposobu produkcji określonych artykułów rolno-spożywczych osób starających się o uzyskanie uprawnień lub potwierdzających okresowo (co 3 lata) nabyte uprawnienia.

5) Powiadomianie podpunktu krajowego punktu kontaktowego w ramach sieci systemu wczesnego ostrzegania o niebezpiecznej żywności i paszach (systemu RASFF) o podjętych działaniach dotyczących niebezpiecznych artykułów rolno-spożywczych²².

6) Prowadzenie w GIJHARS Punktu Kontaktowego ds. oszustw związanych z żywnością funkcjonującego w ramach ogólnounijnego Sytemu AAC, którego głównym celem jest współpraca oraz wymiana informacji pomiędzy państwami członkowskimi Unii Europejskiej w celu kompleksowego przeciwdziałania zafałszowaniu żywności.

7) Prowadzenie w GIJHARS Punktu Kontaktowego Komisji Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO dla Polski.

8) Współpraca z instytucjami:

- ▶ **międzynarodowymi:**
 - Komisją Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO,
 - Europejską Komisją Gospodarczą ONZ,
 - w ramach systemu OECD Stosowania Międzynarodowych Norm dla Owoców i Warzyw,
- ▶ **organami Unii Europejskiej,**
- ▶ **zagranicznymi:**
 - urzędowymi jednostkami kontrolnymi w innych państwach w zakresie kontroli jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych, w tym wymienianie informacji lub próbek artykułów rolno-spożywczych,
- ▶ **krajowymi:**
 - wojewódzkimi organami administracji rządowej,
 - organami innych inspekcji,
 - urzędami celnymi,
 - Policją,
 - sądami,
 - jednostkami samorządu terytorialnego,
 - państwowymi jednostkami organizacyjnymi realizującymi politykę rolną państwa,
 - Krajowym Ośrodkiem Wsparcia Rolnictwa (KOWR) uczestniczącym w realizacji operacji finansowanych ze środków Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym.

¹⁹ ustawa z dnia 21 grudnia 2000 r. o jakości handlowej artykułów...

²⁰ ustawa z dnia 21 grudnia 2000 r. o jakości handlowej artykułów..., rozporządzenie Komisji (WE) nr 589/2008 z dnia 23 czerwca 2008 r. ustanawiające szczególne zasady wykonywania rozporządzenia Rady (WE) nr 1234/2007 w sprawie norm handlowych w odniesieniu do jaj (Dz. Urz. WE L 163 z 24.06.2008),

²¹ ustawa z dnia 21 grudnia 2000 r. o jakości handlowej artykułów...

²² ustawa z dnia 21 grudnia 2000 r. o jakości handlowej artykułów...

3. ORGANIZACJA IJHARS

AFQI's organisation

3.1. Struktura organizacyjna/ The organisational structure

Organizację Głównego Inspektoratu JHARS określa Zarządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 10 lipca 2009 r. (Dz. Urz. Min. Rol. Nr 18, poz. 62) oraz Regulamin Organizacyjny wprowadzony Zarządzeniem Głównego Inspektora JHARS z dnia 6 sierpnia 2015 r.

Zadania IJHARS wykonują następujące organy (rysunek 1):

- ▶ Główny Inspektor Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych, który kieruje działalnością IJHARS przy pomocy Głównego Inspektoratu Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych; Główny Inspektor Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych jest centralnym organem administracji rządowej, podległym ministrowi właściwemu do spraw rynków rol-

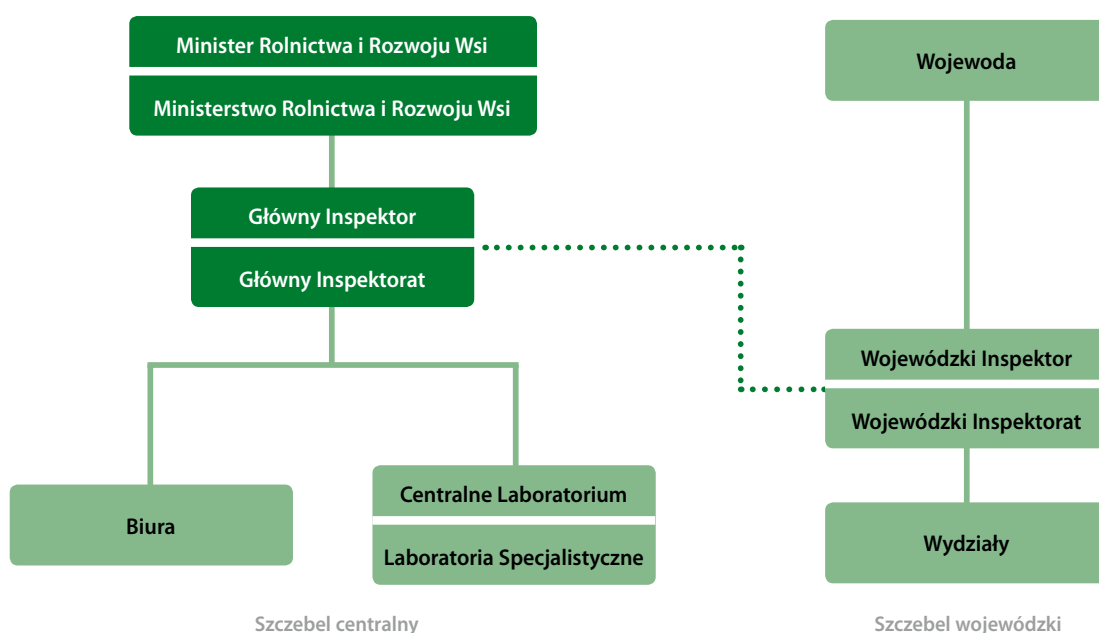
nym; Głównego Inspektora powołuje i odwołuje Prezes Rady Ministrów na wniosek ministra właściwego do spraw rynków rolnych,

- ▶ wojewoda wykonujący zadania przy pomocy wojewódzkiego inspektora JHARS jako kierownika Wojewódzkiego Inspektoratu Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych, wchodzącego w skład zespolonej administracji wojewódzkiej.

3.2. Baza laboratoryjna/ Laboratories

Bazę laboratoryjną GIJHARS w 2018 r. stanowiło 5 nowoczesnie wyposażonych laboratoriów, wśród których funkcjonuje Centralne Laboratorium w Poznaniu oraz 4 laboratoria specjalistyczne, tj.: w Białymstoku, Gdyni, Kielcach i Lublinie.

RYSUNEK 1.
Schemat organizacyjny IJHARS/ Graph 1. The organisational structure of AFQI

Laboratoria GIJHARS to nowoczesne, wysoko wyspecjalizowane i doskonale wyposażone jednostki badawcze, które swoim zakresem analitycznym obejmują wszystkie grupy towarowe artykułów rolno-spożywczych.

Odpowiedni potencjał analityczny i szeroki zakres wykonywanych badań umożliwia realizację ustawowych zadań nałożonych na IJHARS. Spełnienie wymagań stawianych przez Rozporządzenie (WE) nr 882/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie kontroli urzędowych przeprowadzanych w celu sprawdzenia zgodności z prawem paszowym i żywnościowym oraz regulami dotyczącymi zdrowia i dobrostanu zwierząt, zakres kompetencji potwierdzony przez akredytację zgodnie z normą PN-EN ISO/IEC 17025:2005 oraz wdrożony, ujednolicony i utrzymywany system zarządzania właściwy dla zakresu działalności, zapewnia wysoką jakość wyników badań.

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 10 grudnia 2014 r. w sprawie krajowych laboratoriów referencyjnych w zakresie jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych oraz Rozporządzeniem Komisji (WE) nr 543/2008 z dnia 16 czerwca 2008 wprowadzającym szczegółowe przepisy wykonawcze do rozporządzenia Rady (WE) nr 1234/2007 w sprawie niektórych norm handlowych w odniesieniu do mięsa drobiowego w strukturach GIJHARS znajdują się 4 laboratoria właściwe dla określonych przedmiotów i rodzajów badań, pełniące funkcję referencyjnych. W 2018 r. laboratoria brały czynny udział w pracach Grupy Ekspertów KE ds. analiz mięsa drobiowego, 38. Sesji Komitetu KKŻ FAO/WHO ds. Metod Analiz i Próbkobrania, spotkaniach technicznych ekspertów w ramach Grupy Roboczej JRC (Wspólne Centrum Badawcze) w zakresie „podwójnej jakości” żywności, badań autentyczności miodu, zafałszowań i jakości żywności, spotkaniach Grupy Roboczej IHC (Międzynarodowa Komisja ds. Miodu) oraz V Edycji Międzynarodowego Sympozjum Produktów Pszczelich w Selima (Malta). Pracownicy laboratoriów uczestniczą również w pracach Komitetu Technicznego ds. Analiz Żywności Polskiego Komitetu Normalizacyjnego i Krajowej Unii Producentów Soków.

Laboratoria GIJHARS badają cechy jakościowe artykułów rolno-spożywczych w próbkach pobranych podczas urzędowej kontroli przeprowadzonej w trybie planowym i do-

rażnym, w ramach współpracy z państwowymi jednostkami organizacyjnymi realizującymi politykę rolną państwa oraz na wniosek zainteresowanego przedsiębiorcy. Badania laboratoryjne artykułów rolno-spożywczych obejmują ich właściwości organoleptyczne, fizykochemiczne i mikrobiologiczne w zakresie technologii produkcji, wielkości lub masy oraz wymagań wynikających ze sposobu produkcji, opakowania, prezentacji i oznakowania.

Kompetencje laboratoriów GIJHARS weryfikowane są poprzez udział w badaniach biegłości i porównaniach międzylaboratoryjnych.

W 2018 r. laboratoria GIJHARS uczestniczyły w porównaniach międzylaboratoryjnych, zorganizowanych przez laboratoria GIJHARS oraz:

- ▶ Melisopalinologiczną Grupę Roboczą Międzynarodowej Komisji ds. Miodu (International Honey Commission), Nuscana Biotechnika Laboratoryjna,
- ▶ Instytut Biotechnologii Przemysłu Rolno-Spożywczego im. prof. W. Dąbrowskiego w Warszawie,
- ▶ Instytut Ochrony Roślin – Państwowy Instytut Badawczy, Laboratorium Badania Bezpieczeństwa Żywności i Pasz w Białymstoku,
- ▶ Laboratoria Kontrolno-Analityczne Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów,
- ▶ Laboratorium Badania Żywności i Żywienia Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Gdańsku,
- ▶ J.S. Hamilton Poland S.A.

Przedmiotem badań międzylaboratoryjnych były głównie: przetwory z mleka krowiego, mleko w proszku, miód, napoje bezalkoholowe, napoje spirytusowe, olej rzepakowy, piwo, przetwory owocowo-warzywne, przyprawy, ryby i przetwory rybne, wyroby garmażeryjne, wyroby cukiernicze, wyroby winiarskie, zboża.

Laboratoria GIJHARS uczestniczyły również w badaniach biegłości, weryfikujących kompetencje techniczne laboratorium do przeprowadzania badań. Analizy w tym zakresie organizowane były przez: Instytut Biotechnologii Przemysłu Rolno-Spożywczego w Warszawie, Państwowy Instytut Weterynaryjny Państwowy Instytut Badawczy w Puławach, Food Analysis Performance Assessment

Scheme (FAPAS), BIPEA, LGC Standards UK, MUVA Kemp-ten GmbH. Przedmiotem badań były głównie: przetwory z mleka krowiego, mięso i przetwory mięsne, przetwory owocowo-warzywne, oleje i oliwa z oliwek, pieczywo i wyroby cukiernicze, ryby i ich przetwory, soki i nektary, miód, napoje bezalkoholowe i alkoholowe, wino, zboża i ich przetwory.

Badania biegłości oraz porównania międzylaboratoryjne potwierdziły, że laboratoria GIJHARS są w pełni przygotowane do rzetelnej oceny jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych.

3.3. Zarządzanie jakością/ Quality management system

W roku 2018 Inspekcja Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych została poddana kolejnemu audytowi recertyfikującemu, który został przeprowadzony przez jednostkę certyfikującą DEKRA Certification Sp. z o.o. Podczas audytu poddano ocenie system zarządzania jakością na zgodność z wymaganiami nowego wydania normy PN-EN ISO 9001:2015. Wyniki audytu potwierdziły, że system zarządzania jakością funkcjonuje zgodnie z wymaganiami nowej normy, dlatego też jednostka certyfikująca postanowiła utrzymać certyfikat istniejący nieprzerwanie od 2005 roku.

Obecny zakres certyfikacji to: nadzór nad jakością handlową artykułów rolno-spożywczych i środków produkcji, w tym wywożonych i sprowadzanych z zagranicy oraz wykonywanie zadań wynikających z polityki rolnej państwa. Przeciwdziałanie zagrożeniom korupcyjnym w IJHARS.

W ramach monitorowania zgodności systemu zarządzania jakością z ustaleniami oraz skuteczności jego utrzymania, przeprowadzono 11 audytów wewnętrznych w GIJHARS.

Przeprowadzono także 6 krzyżowych audytów wewnętrznych w wojewódzkich inspektoratach JHARS, które były realizowane zgodnie z *Programem krzyżowych audytów wewnętrznych dla IJHARS na lata 2016-2018*. Na podstawie wyników audytów sukcesywnie podejmowano działania korygujące lub inne działania doskonalące realizowane

procesy. Podczas realizacji działań doskonalących system zarządzania jakością angażowano pracowników z różnych komórek organizacyjnych.

Ustalenia co do zmian w przebiegu poszczególnych procesów, realizacji zadań przydzielonych Inspekcji były odzwierciedlane w systematycznie uaktualnianych procedurach, instrukcjach i innych wewnętrznych dokumentach.

Najwyższe kierownictwo przeprowadziło przegląd systemu zarządzania jakością w tym systemie przeciwdziałania zagrożeniom korupcyjnym. Oceniono jego skuteczność i zweryfikowano stopień osiągnięcia celów jakości wyznaczonych na rok ubiegły. Politykę jakości JHARS, zawierającą aspekty przeciwdziałania zagrożeniom korupcyjnym, uznano za aktualną. Podczas przeglądu zarządzania potwierdzono, że działania podejmowane w ramach procesów wpływają pozytywnie na osiągnięcia standardów kontroli zarządczej.

Ponadto, odbyło się spotkanie pełnomocnika Głównego Inspektora JHARS ds. systemu zarządzania jakością z pełnomocnikami wojewódzkich inspektorów JHARS ds. systemu zarządzania jakością w celu wymiany doświadczeń i wypracowania działań doskonalących na podstawie wyników audytu jednostki certyfikującej.

Zgodnie z wymaganiami systemu zarządzania jakością, Liderzy poszczególnych procesów na bieżąco monitorowali je pod względem przebiegu zgodnego z wymaganiami, ich skuteczności oraz pod względem wystąpienia nowych zagrożeń korupcyjnych.

W celu zapewnienia, że personel jest świadomy istoty i ważności swoich działań, które mają wpływ na jakość, prowadzono szkolenia wewnętrzne dla nowych pracowników w zakresie podstawowych zasad funkcjonowania systemu zarządzania jakością, w tym systemem przeciwdziałania zagrożeniom korupcyjnym.

W 2018 r. zorganizowano również szkolenie dla kandydatów na audytorów wewnętrznych w IJHARS oraz szkolenie doskonalące dla audytorów wewnętrznych w GIJHARS w zakresie normy PN-EN ISO 9001: 2015 *Systemy zarządzania jakością. Wymagania*.

3.4. Rozwój zawodowy pracowników/ Professional development

IJHARS zapewnia swoim pracownikom możliwość stałego dokształcania i doskonalenia zawodowego prowadzonego w formie szkoleń, seminariów i kursów języków obcych.

Szkolenia krajowe organizowane były głównie przez GIJHARS, inne jednostki, a także wojewódzkie inspektoraty JHARS. Ogółem w 2018 r. umożliwiono 516 pracownikom IJHARS, tj. 77,8% zatrudnionych udział w 224 szkoleniach, przy czym niektóre osoby uczestniczyły w kilku szkoleniach.

Struktura szkoleń obejmowała:

- ▶ 9 szkoleń centralnych (44 miejsca szkoleniowe) dotyczące: zarządzania w administracji publicznej, komunikacji z obywatelem, rozwoju rolnictwa,
- ▶ 109 szkoleń powszechnych (1193 miejsca szkoleniowe) obejmujących takie zagadnienia jak: kadry i finanse (rachunkowość, księgowość, finanse publiczne, bankowość elektroniczna, kadry i płace, świadczenia socjalne, ubezpieczenia społeczne, kontrola zarządcza w administracji publicznej, prawo pracy, egzekucja i windykacja), audyt i kontrola, stosowanie prawa (zamówienia publiczne, postępowanie administracyjne i egzekucyjne, ochrona danych osobowych i informacji niejawnych, system przeciwdziałania zagrożeniom korupcyjnym), zarządzanie zasobami ludzkimi (standardy i procedury zarządzania zasobami ludzkimi w administracji, zarządzanie zespołem, działania antymobbingowe), rozwój interpersonalny (efektywność zawodowa, praca w stresie) oraz prowadzenie czynności kancelaryjnych w jednostkach administracji publicznej, obieg, gromadzenie i archiwizacja dokumentów, udzielanie pierwszej pomocy przedmedycznej, podstawy BHP, e-administracja (e-PUAP, e-dokument), BIP i udostępnienie informacji publicznej, ochrona danych osobowych, zadania obronne, informatyczne, w tym bezpieczeństwo teleinformatyczne,
- ▶ 106 szkoleń specjalistycznych (726 miejsc szkoleniowych) służących pogłębieniu i uaktualnieniu wiedzy z zakresu prawa żywnościowego i technologii produkcji żywności, ujednoliceniu zasad przeprowadzania i dokumentowania kontroli, metodyki badań laboratoryjnych; tematyka szkoleń specjalistycznych dotyczyła głównie: kontroli jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych, w tym

oznakowania produktów, stosowania rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 1169/2011 oraz metodologii kontroli ex-post, nadzoru nad klasyfikacją tusz w systemie EUROP, systemu ochrony produktów regionalnych i tradycyjnych, kontroli produktów ekologicznych, a w przypadku pracowników laboratoriów: nowych metod badawczych oraz obsługi nowoczesnego sprzętu i urządzeń do badań laboratoryjnych.

Pracownicy GIJHARS wzięli również udział w 13 szkoleniach zagranicznych, w tym w 12 szkoleniach, w ramach projektu szkoleniowego Komisji Europejskiej „Better Training for Safer Food” (BTSF).

Ponadto, 4 pracowników IJHARS uzupełniało kwalifikacje w ramach służby przygotowawczej w Służbie Cywilnej.

Nauka języka angielskiego prowadzona była na zajęciach organizowanych przez IJHARS w formie lektoratów i konwersatoriów. W 2018 r. w zajęciach tych uczestniczyło 106 osób.

Istotnym elementem mającym wpływ na podnoszenie kwalifikacji zawodowych pracowników IJHARS jest udział w krajowych i zagranicznych konferencjach, seminariach i targach. W 2018 r. pracownicy IJHARS uczestniczyli w 56 konferencjach, 31 targach i 13 seminariach na terenie Polski. Ponadto, pracownicy IJHARS wzięli udział w: Targach GRÜNE WOCHE 2018 w Berlinie, Targach Rolnictwa Ekologicznego BIOFACH 2018 w Norymberdze, 18. Spotkaniu Szefów Kontroli Stosowania Systemu OECD – Międzynarodowych Norm na Świeże Owoce i Warzywa w Sewilli, II Zjeździe IESE. Projekt Argo – Top Public Executive w Barcelonie, spotkaniu koordynującym program Horyzont 2020 „Strenght2Food Annual Meeting” w Rzymie, 12th European Organic Congress IFOAM w Wiedniu, Międzynarodowych targach rolno-spożywczych WorldFood Kazakhstan w Almaty, Międzynarodowych Targach Rolno-Spożywczych Sial w Paryżu, Międzynarodowych Targach Rolno-Spożywczych Biocultura w Madrycie, 77. Posiedzeniu Plenarnym Systemu OECD Stosowania Norm Handlowych dla Owoców i Warzyw w Paryżu, Międzynarodowych Targach Rolno-Spożywczych Intervitis Interfructa w Stuttgarcie, Międzynarodowych Targach Rolno-Spożywczych Interfood and Drink w Sofii oraz w Międzynarodowych Targach Rolno-Spożywczych Nordic Organic Food Fair w Malmo.

II. REALIZACJA ZADAŃ IJHARS W 2018 ROKU

Tasks performance of AFQI in 2018

1. Podstawowe dane liczbowe

Key figures

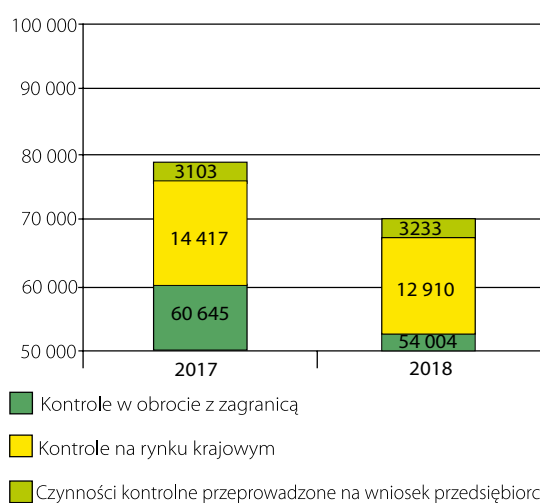
Realizując zadania ustawowe IJHARS w 2018 r. przeprowadziła ogółem 70 147 czynności kontrolnych, w tym:

- ▶ 54 004 kontrole urzędowe jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych w obrocie z zagranicą (tj. 77,0% ogółu wykonanych czynności kontrolnych), w tym 18 992 kontrole świeżych owoców i warzyw (tj. 35,2% ogółu kontroli jakości handlowej w obrocie z zagranicą),
- ▶ 12 910 planowych i doraźnych kontroli urzędowych w zakresie jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych i środków produkcji rolnej na rynku krajowym (tj. 18,4% ogółu wykonanych czynności kontrolnych),
- ▶ 3233 czynności kontrolne wykonane na wniosek przedsiębiorcy (tj. 4,6% ogółu wykonanych czynności kontrolnych).

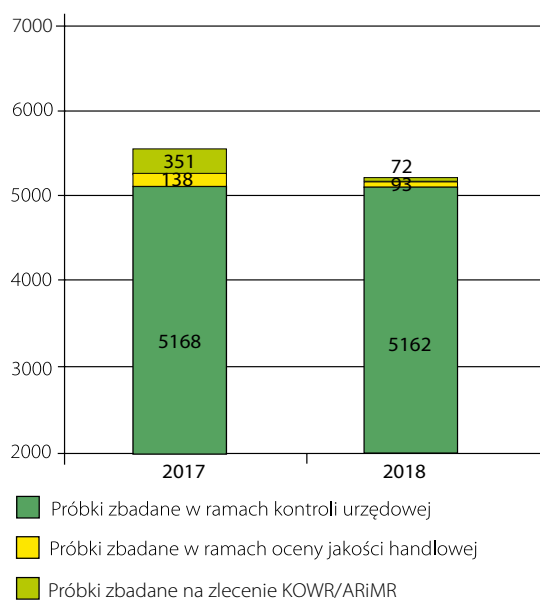
W porównaniu do 2017 r. (rysunek 2) liczba przeprowadzonych czynności kontrolnych ogółem zmniejszyła się o 8018 (tj. o 10,2%), co dotyczyło głównie liczby kontroli jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych w obrocie z zagranicą (o 6641 kontroli, tj. o 10,9%) oraz liczby urzędowych kontroli przeprowadzonych na rynku krajowym (o 1507, tj. 10,5%). W niewielkim stopniu wzrosła natomiast liczba czynności kontrolnych wykonanych na wniosek przedsiębiorcy (o 130, tj. 4,2%). W ogólnej liczbie kontroli na rynku krajowym uwzględniono przeprowadzenie 6 613 kontroli świeżych owoców i warzyw realizowanych w I półroczu 2018 r., w związku z zakazem ich przywozu z Unii Europejskiej do Federacji Rosyjskiej (w ramach embarga)²³. W porównaniu do 2017 r. liczba tych kontroli zmniejszyła się o 1522 (tj. 18,7%).

²³ kontrole świeżych owoców i warzyw wycofywanych z rynku na podstawie Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 22 grudnia 2017 r. w sprawie realizacji przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa zadań związanych z ustanowieniem tymczasowych nadzwyczajnych środków wsparcia dla producentów niektórych owoców, w związku z kontynuacją zakazu ich przywozu z Unii Europejskiej do Federacji Rosyjskiej (Dz.U. z 2018 r., poz. 82).

RYSUNEK 2.
Liczba kontroli przeprowadzonych przez IJHARS w latach 2017-2018/ Graph 2. Number of inspections carried out by AFQI in 2017-2018

RYSUNEK 3.
Liczba próbek artykułów rolno-spożywczych zbadanych w laboratoriach GIJHARS w latach 2017-2018/ Graph 3. Number of samples tested in AFQI's laboratories in 2017-2018

W laboratoriach Głównego Inspektoratu zbadano ogółem 5327 próbek artykułów rolno-spożywczych, wykonując 30 804 oznaczenia parametrów jakościowych. Z ogólnej liczby próbek artykułów rolno-spożywczych 5162 próbki zbadano w ramach urzędowych (plano- wych i doraźnych) kontroli jakości handlowej (30 178 oznaczeń), 72 próbki w ramach zadań zleconych przez agencję płatniczo-wykonawczą – KOWR (284 oznaczenia) oraz 93 próbki w ramach oceny jakości handlowej przeprowadzonej na wniosek producenta (342 oznaczenia). W 2018 r. laboratoria GIJHARS nie wykonywały badań laboratoryjnych w ramach współpracy z ARiMR.

W porównaniu do 2017 r. (rysunek 3) liczba próbek artykułów rolno-spożywczych zbadanych ogółem przez laboratoria GIJHARS zmniejszyła się o 330 (tj. o 5,8%), głównie w odniesieniu do próbek dostarczonych przez agencję (o 279 próbek, tj. 79,5%) oraz próbek zbadanych w ramach oceny jakości handlowej (o 45, tj. o 32,6%). Na prawie identycznym poziomie jak w roku 2017 pozostała liczba próbek zbadanych w ramach kontroli urzędowych.

W 2018 r. organy Inspekcji wydały ogółem 2673 decyzje, w tym:

- ▶ 1599 decyzji w wyniku przeprowadzonych kontroli, tj.:
 - 802 decyzji nakładających kary pieniężne na kwotę ogółem 1926,8 tys. zł; średnia wartość kary pieniężnej wyniosła 2,4 tys. zł; z ogólnej liczby decyzji nakładających kary pieniężne 784 wydano na podstawie ustawy *o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych*, 2 decyzje na podstawie art. 40a ust. 1 pkt. 3 ustawy *o organizacji rynków owoców i warzyw oraz rynku chmielu*, 14 decyzji na podstawie ustawy *o rolnictwie ekologicznym*, w tym 5 wydanych przez Głównego Inspektora JHARS (1 decyzja utrzymująca w mocy decyzję Wojewódzkiego Inspektora JHARS nakładająca karę pieniężną na producenta, 1 decyzja uchylająca w całości decyzję WI i przekazująca sprawę do ponownego rozpatrzenia, 3 decyzje nakładające na jednostkę certyfikującą karę pieniężną za prowadzenie kontroli niezgodnie z zasadami określonymi w przepisach dotyczących rolnictwa ekologicznego i niewykonanie nakazu działań naprawczych) oraz 2 decyzje na podstawie art. 37 ust. 2 pkt. 2 ustawy *o nawozach i nawożeniu*,

- 57 decyzji odstępujących od wymierzenia kary pieniężnej przedsiębiorcy, na podstawie art. 40a ust. 5c ustawy *o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych*, w związku z art. 40a ust. 1: pkt 3 (51), pkt 4 (5) i pkt 5 (1),
- 740 decyzji obejmujących artykuły rolno-spożywcze o jakości niezgodnej z wymaganiami lub deklaracją producenta; wartość zakwestionowanych produktów ogółem wyniosła 4475,0 tys. zł; w ramach tych decyzji wojewódzcy inspektorzy JHARS wydali ogółem 549 decyzji na podstawie art. 29 ust. 1 ustawy *o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych*, w tym 346 nakazujących poddanie kontrolowanych artykułów określonym zabiegom, 195 zakazujących wprowadzenia do obrotu artykułów niespełniających wymagań jakości handlowej, 7 zakazujących składowania artykułu w nieodpowiednich warunkach albo jego transportowania środkami transportu nienadającymi się do tego celu, 1 nakazującą zniszczenie artykułu, 186 decyzji na podstawie art. 30 ustawy *o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych* zakazujących wprowadzenia do obrotu importowanych artykułów rolno-spożywczych oraz 5 decyzji na podstawie art. 31 ust. 1 pkt 1 i pkt 2 ustawy *o nawozach i nawożeniu* zakazujących wprowadzenia do obrotu środków wspomagających uprawę roślin; decyzje wydane na podstawie art. 29 ust. 1 dotyczyły głównie przetworów owocowych i warzywnych – 103, ryb i przetworów rybnych – 55, pieczywa i bułki tartej – 50, świeżych owoców i warzyw oraz miodu – 44 decyzje,
- ▶ 1 074 decyzje na wniosek przedsiębiorcy, tj.:
 - 600 decyzji zezwalających na zastosowanie odstępstw od warunków produkcji ekologicznej,
 - 66 decyzji odmawiających wydania pozwolenia na zastosowanie odstępstw od warunków produkcji ekologicznej,
 - 345 decyzji w sprawie nadania numeru identyfikacyjnego każdej partii wina z określonego rocznika lub wina z określonej odmiany winorośli,
 - 60 decyzji zwalniających podmiot z obowiązku znakowania jaj przeznaczonych bezpośrednio do produkcji,
 - 2 decyzje zezwalające na korzystanie ze specjalnego oznakowania opakowań świeżych owoców i warzyw,

- 1 decyzję odmawiającą udzielenia zgody na zmianę sposobu zabezpieczenia.

Stwierdzone w wyniku kontroli nieprawidłowości były podstawą do:

- ▶ nałożenia 610 grzywien w drodze mandatu karnego na osoby fizyczne winne wystąpienia nieprawidłowości, na kwotę ogółem 123,9 tys. zł,
- ▶ obciążenia 679 przedsiębiorców kosztami kontroli, w tym 372 przedsiębiorców również kosztami badań laboratoryjnych na kwotę ogółem 401,7 tys. zł, w związku ze stwierdzeniem niewłaściwej jakości handlowej kontrolowanych artykułów rolno-spożywczych,
- ▶ przekazania 834 przedsiębiorcom zaleceń pokontrolnych obligujących do usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości w określonym terminie,
- ▶ skierowania 1 wniosku do sądu rejonowego wskutek nie przyjęcia przez przedsiębiorcę mandatu karnego oraz 3 wniosków do organów ścigania, w związku z podejrzeniem popełnienia przestępstwa oszustwa, nieprawidłowościami dotyczącymi produkcji lizaków

lodowych oraz ustaleniem pochodzenia miodu (zgodnie z wnioskiem Prokuratury Rejonowej).

W wyniku realizacji 3233 czynności kontrolnych wykonywanych na wniosek producenta składany do organów IJHARS, wydano:

- ▶ 1679 *certyfikatów* na chmiel lub produkty chmielowe, potwierdzających spełnienie określonych wymagań jakościowych; posiadanie *certyfikatu* jest warunkiem wprowadzenia chmielu lub jego produktów do obrotu handlowego,
- ▶ 1199 *świadczeń jakości handlowej*, potwierdzających spełnienie wymagań jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych; posiadanie *świadczenia jakości handlowej* ułatwia eksport polskich wyrobów na rynki zagraniczne oraz ich obrót na rynku krajowym,
- ▶ 77 *świadczeń jakości* dla produktów rolnych i środków spożywczych posiadających Chronione Oznaczenie Geograficzne, Chronioną Nazwę Pochodzenia lub będących Gwarantowaną Tradycyjną Specjalnością, potwierdzających zgodność procesu produkcji z deklarowaną specyfikacją.

2. Najważniejsze ustalenia z realizacji zadań Main findings from tasks' completion

2.1. Kontrola jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych i środków produkcji/ Marketing quality control of agricultural and food products and means of production

2.1.1. Zmiany w przepisach dotyczących jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych/ Changes to the provisions concerning quality control of agricultural and food products

7 września 2018 r. weszła w życie ustawa z dnia 20 lipca 2018 r. o zmianie niektórych ustaw w celu zwiększenia efektywności prowadzonych działań kontrolnych w zakresie niektórych rynków rolnych. Ustawa ta wprowadziła istotne zmiany do ustawy o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych oraz ustawy o organizacji rynków owoców i warzyw oraz rynku chmielu.

Najważniejsze zmiany w ustawie o jakości handlowej składające się na funkcjonowanie Inspekcji JHARS, dotyczą:

- ▶ określenia wymogu zapewnienia, przez producenta, który po raz pierwszy wprowadził do obrotu artykuł rolno-spożywczy, informacji istotnych z punktu widzenia jakości handlowej; wymóg ten dotyczy nazwy, pod którą artykuł rolno-spożywczy jest wprowadzany do obrotu, oraz innych danych umożliwiających identyfikację artykułu rolno-spożywczego oraz odróżnienie go od innych artykułów rolno-spożywczych,
- ▶ dodania obowiązku posiadania przez producentów wyżej wymienionych informacji na wszystkich etapach obrotu artykułem rolno-spożywczym w czasie posiadania przez danego producenta tego artykułu rolno-spożywczego,
- ▶ dodania nowej kary pieniężnej za niewykonanie wyżej wymienionych obowiązków,
- ▶ zwiększenia uprawnień inspektorów podczas kontroli w zakresie sporządzania z dokumentów związanych z przedmiotem kontroli odpisów, kopii, notatek i wydruków, których zgodność z oryginałami potwierdza

kierownik jednostki kontrolowanej lub osoba przez niego upoważniona,

- ▶ wprowadzenia dla kontrolowanego podmiotu obowiązku zapewnienia upoważnionym pracownikom Inspekcji warunków niezbędnych do sprawnego wykonywania czynności służbowych,
- ▶ wprowadzenia możliwości stosowania imiennych okresowych upoważnień do przeprowadzania kontroli świeżych owoców i warzyw, w tym ziemniaków, których jakość handlowa nie jest objęta zakresem regulacji przepisów Unii Europejskiej,
- ▶ dodania przepisów dotyczących prowadzenia przez wojewódzkich inspektorów JHARS nadzoru nad wykonywaniem czynności przez rzeczoznawców oraz kontroli działalności rzeczoznawców w miejscu wykonywania przez nich czynności,
- ▶ nałożenia obowiązków dla osób fizycznych, osób prawnych i jednostek organizacyjnych nieposiadających osobowości prawnej, na zlecenie których rzeczoznawca wykonuje czynności (w tym np. zapewnienie wojewódzkiemu inspektorowi wstępu na teren oraz do obiektów i pomieszczeń, gdzie są wykonywane czynności rzeczoznawcy),
- ▶ doprecyzowania kwestii odnośnie skreślenia z rejestru rzeczoznawców, wydawania pisemnego upomnienia oraz podejmowania określonych działań naprawczych. Najważniejsze zmiany dla rynku świeżych owoców i warzyw, wprowadzone w ustawie o organizacji rynków owoców i warzyw oraz rynku chmielu, dotyczą:
- ▶ wprowadzenia możliwości stosowania imiennych okresowych upoważnień do przeprowadzania kontroli świeżych owoców i warzyw objętych wymaganiami norm handlowych UE,
- ▶ zaostrzenia sankcji karnych stosowanych w odniesieniu do świeżych owoców i warzyw, a dokładnie możliwości nakładania przez inspektorów IJHARS kar pieniężnych, w drodze decyzji administracyjnej.

Przedmiotowe kary pieniężne dotyczą takich przewinień jak:

- ▶ uniemożliwianie lub utrudnianie kontroli jakości handlowej owoców i warzyw wprowadzanych do obrotu lub kontroli składowania lub transportowania tych artykułów,
- ▶ wprowadzanie do obrotu owoców i warzyw nieodpowiadających wymaganiom jakości handlowej,
- ▶ odmowa okazania dokumentów towarzyszących danej partii owoców i warzyw lub niezamieszczanie w tych dokumentach odpowiednich informacji,
- ▶ wprowadzanie ponownie do obrotu owoców i warzyw wobec których zostało wydane orzeczenie o niezgodności, lub odnośnie do których nie podjęto środków wynikających z tego orzeczenia,
- ▶ zmiana sposobu zabezpieczeń,
- ▶ nieusunięcie nieprawidłowości stwierdzonych podczas kontroli w zakresie jakości handlowej owoców i warzyw w określonym terminie.

Jednocześnie uchylono grzywny za wprowadzanie do obrotu owoców i warzyw niezgodnie z wymaganiami w zakresie jakości handlowej oraz za udaremnianie lub utrudnianie przeprowadzenia kontroli jakości handlowej owoców i warzyw wprowadzanych do obrotu albo kontroli składowania lub transportowania tych artykułów.

2.1.2. Urzędowa kontrola na rynku krajowym/ Official control on the domestic market

Zasady i tryb kontroli/ Rules and procedure of control

IJHARS sprawuje nadzór nad jakością handlową artykułów rolno-spożywczych poprzez:

- ▶ kontrolę jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych w produkcji i obrocie, w tym wywożonych za granicę,
- ▶ kontrolę jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych w rolniczym handlu detalicznym,
- ▶ kontrolę warunków składowania i transportu artykułów rolno-spożywczych,
- ▶ kontrolę jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych przywożonych spoza państw członkowskich Unii Europejskiej oraz spoza państw członkowskich Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA), w tym kontrolę graniczną tych artykułów,

- ▶ dokonywanie oceny i wydawanie świadectw w zakresie jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych.

Jakość handlowa to cechy artykułu rolno-spożywczego dotyczące jego właściwości organoleptycznych, fizykochemicznych i mikrobiologicznych w zakresie technologii produkcji, wielkości lub masy oraz wymagania wynikające ze sposobu produkcji, opakowania, prezentacji i oznakowania, nieobjęte wymaganiami sanitarnymi, weterynaryjnymi lub fitosanitarnymi.

Celem kontroli jakości handlowej jest sprawdzenie czy artykuły rolno-spożywcze:

- ▶ spełniają wymagania określone w przepisach o jakości handlowej oraz deklarowane przez producenta lub wprowadzającego do obrotu,
- ▶ są składowane lub transportowane w sposób zapewniający zachowanie ich właściwej jakości handlowej.

Czynności kontrolne w zakresie jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych obejmują co najmniej:

- ▶ sprawdzenie dokumentów umożliwiających identyfikację artykułu rolno-spożywczego oraz atestów jakościowych, wyników badań laboratoryjnych i innych dokumentów świadczących o jego jakości handlowej,
- ▶ sprawdzenie opakowania, oznakowania, prezentacji artykułu rolno-spożywczego oraz warunków jego przechowywania i transportu; oznakowanie produktów żywnościowych, stanowi obszar najbardziej istotny dla konsumenta,
- ▶ oględziny artykułu rolno-spożywczego; sprawdzenie cech organoleptycznych ma szczególne znaczenie w przypadku artykułów o krótkim okresie przydatności do spożycia,
- ▶ pobranie próbek oraz ich ocenę lub badanie laboratoryjne, pozwalające na ocenę zgodności składu produktu z określonymi wymaganiami w zakresie jakości handlowej lub deklaracją producenta,
- ▶ ustalenie klasy jakości artykułu rolno-spożywczego,
- ▶ sprawdzenie sposobu produkcji artykułu rolno-spożywczego lub prawidłowości przebiegu procesu technologicznego.

Kontroli IJHARS nie podlegają artykuły rolno-spożywcze wytwarzane na własny użytek oraz materiał siewny roślin.

REALIZACJA ZADAŃ IJHARS W 2018 ROKU/ Tasks performance of AFQI in 2018

Kontrole jakości handlowej realizowane są w trybie (rysunek 4):

- ▶ planowym, tj. zgodnie z tematyką i zakresem określonym w *Rocznym ramowym planie kontroli* na dany rok,
- ▶ doraźnym, tj. wykonywane na polecenie Głównego Inspektora lub wojewódzkich inspektorów w celu skontrolowania jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych lub przestrzegania wymagań w zakresie wprowadzania do obrotu nawozów; kontrole doraźne podejmowane są na podstawie informacji uzyskanych z innych instytucji, mediów oraz na podstawie wniosków przekazywanych głównie przez konsumentów lub przedsiębiorców.

W 2018 r. IJHARS przeprowadziła na rynku krajowym ogółem 12 910 urzędowych kontroli jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych oraz nawozów i środków wspomagających uprawę roślin, w tym, 5196 kontroli (tj. 40,2%) zrealizowano w trybie planowym, a 7714 (tj. 59,8%) w trybie doraźnym. Z ogólnej liczby kontroli doraźnych 6613 stanowiły kontrole świeżych owoców i warzyw wycofanych z rynku w związku z embargiem (tj. 85,7%), 875 kontroli (tj. 11,3%) przeprowadzono na polecenie wojewódzkich inspektorów, 190 (tj. 2,5%) z ini-

cyjatywy Głównego Inspektora oraz 36 na wniosek Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa (tj. 0,5%).

Tematyka czynności kontrolnych określona w *Rocznym ramowym planie kontroli/ Fields of inspection activities identified in Annual Framework Control Plan*

Tematy urzędowych kontroli planowych określa *Roczny ramowy plan kontroli* opracowywany co roku na podstawie analizy ryzyka uwzględniającej wyniki kontroli z poprzednich lat oraz propozycji zgłaszanych przez MRiRW, instytucje współpracujące z IJHARS i wojewódzkie inspektoraty JHARS. Szczegółowy zakres kontroli realizowanych przez wojewódzkie inspektoraty JHARS określany jest w *Programach kontroli planowych* zatwierdzanych przez Głównego Inspektora JHARS.

W 2018 r. tematyka kontroli planowych obejmowała:

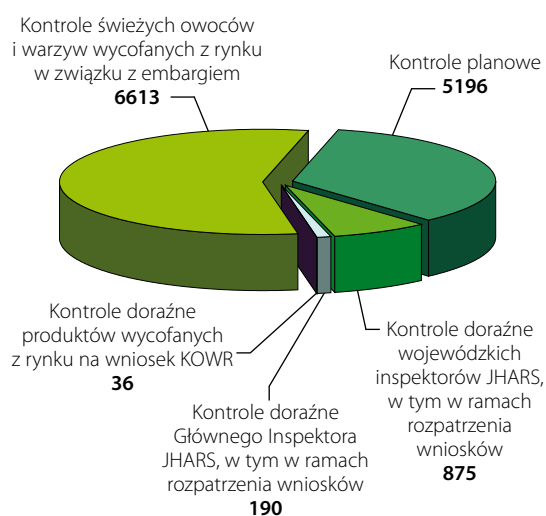
- ▶ jakość handlową mięsa i przetworów mięsnych, przetworów mlecznych i tłuszczów mlecznych, ryb i przetworów rybnych (ryby mrożone, marynaty, konserwy), świeżych owoców i warzyw oraz ziemniaków, przetworów owocowo-warzywnych, zbożowych, wyrobów cukierniczych, makaronów (jajeczne i bezjajeczne), pieczywa, przypraw jednoskładnikowych i mieszanek, tłuszczów do smarowania, olejów roślinnych oraz oliwy z oliwek, napojów spirytusowych ze szczególnym uwzględnieniem nalewek, wyrobów garmażeryjnych, wyrobów winiarskich, piwa, soków i nektarów owocowych, miodu oraz jaj,
- ▶ znakowanie wyrobów ciastkarskich, napojów bezalkoholowych ze szczególnym uwzględnieniem wód smakowych, herbat i herbatek, koncentratów spożywczych w postaci sypkiej (deserów i obiadów), majonezów i sosów majonezowych, chrzanu, octu,
- ▶ certyfikację chmielu i produktów chmielowych,
- ▶ sprawdzenie warunków chowu i tuczu gęsi,
- ▶ prawidłowość znakowania i wprowadzania do obrotu nawozów.

Pozostałe zadania ustawowe IJHARS, realizowane przez wojewódzkie inspektoraty, obejmowały:

- ▶ kontrole jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych w obrocie z zagranicą,

RYSUNEK 4.

Liczba urzędowych kontroli jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych na rynku krajowym przeprowadzonych w trybie planowym i doraźnym przez IJHARS w 2018 roku/
Graph 4: Number of official marketing quality inspections on domestic market carried out by AFQI in 2018 (planned and ad hoc)

REALIZACJA ZADAŃ IJHARS W 2018 ROKU/ Tasks performance of AFQI in 2018

- ▶ kontrole jakości handlowej wina produkcji krajowej i prawidłowość prowadzenia dokumentacji oraz certyfikację wina z określonego rocznika i wina z określonej odmiany winorośli,
 - ▶ nadzór nad klasyfikacją tusz wołowych i wieprzowych w systemie EUROP, prawidłowość raportowania przez zakłady ubojowe danych rynkowych dotyczących cen wołowiny, kontrole warunków wprowadzania do obrotu mięsa pochodzącego z bydła do 12 miesięcy,
 - ▶ kontrole płatności dokonywanych ze środków EFRG (kontrole ex-post),
 - ▶ czynności kontrolne wykonywane na wniosek przedsiębiorcy, w tym: ocenę jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych oraz zwalnianie z obowiązku znakowania jaj przeznaczonych bezpośrednio do przetwórstwa spożywczego,
 - ▶ nadzór nad certyfikacją chmielu oraz wytwarzaniem chmielu i produktów chmielowych,
 - ▶ kontrole u producentów ekologicznych w ramach sprawowanego przez IJHARS nadzoru w rolnictwie ekologicznym (obejmujące nadzór nad jednostkami certyfikującymi oraz nadzór nad produkcją ekologiczną),
 - ▶ kontrole urzędowe produktów posiadających oznaczenia ChNP, ChOG, GTS oraz kontrole w ramach nadzoru nad jednostkami certyfikującymi w zakresie produktów posiadających oznaczenia ChNP, ChOG, GTS,
 - ▶ kontrole przekazania przez handlowców owoców i warzyw informacji określonych w art. 17 ustawy o *organizacji rynków owoców i warzyw oraz rynku chmielu*,
 - ▶ kontrole jakości handlowej produktów wycofanych z rynku – kontrole na wniosek KOWR,
 - ▶ kontrole w ramach rolniczego handlu detalicznego,
 - ▶ kontrole wyrwykowe w ramach specjalnego oznakowania,
 - ▶ kontrole warunków transportu artykułów rolno-spożywczych.
- ▶ 1,9% skontrolowanych partii artykułów rolno-spożywczych nie odpowiadało deklarowanym cechom organoleptycznym; w porównaniu do 2017 r. udział partii nieodpowiadających określonym cechom organoleptycznym zmniejszył się o 0,6 punktu procentowego (w 2017 r. wynosił 2,5%),
 - ▶ 17,9% skontrolowanych partii wyrobów zbadanych laboratoryjnie posiadało parametry fizykochemiczne niezgodne z przepisami o jakości handlowej lub z deklaracją producenta; w porównaniu do 2017 r. udział partii o parametrach niezgodnych wzrósł o 3,5 punktu procentowego (w 2017 r. wynosił 14,4%),
 - ▶ 24,1% skontrolowanych partii artykułów rolno-spożywczych było nieprawidłowo oznakowanych; w porównaniu do 2017 r. udział partii nieprawidłowo oznakowanych zmniejszył się o 1,0 punkt procentowy (w 2017 r. wynosił 25,1%),
 - ▶ 22,4% skontrolowanych partii świeżych owoców i warzyw było niewłaściwie oznakowanych, a 0,6% partii nie spełniało wymagań jakościowych określonych w standardach UE. W porównaniu do ostatniej kontroli planowej prowadzonej w 2017 r. udział partii nieprawidłowo oznakowanych zwiększył się o 2,3 punktu procentowego (w 2017 r. wynosił 20,1%), natomiast udział partii niespełniających wymagań jakościowych zmniejszył się o 0,2 punktu procentowego (w 2017 r. wynosił 0,8%),
 - ▶ 11,8% partii ziemniaków konsumpcyjnych było niewłaściwie oznakowanych, natomiast wszystkie skontrolowane partie ziemniaków spełniały wymagania jakościowe. W porównaniu do wcześniejszych kontroli ziemniaków, tj. kontroli doraźnych realizowanych w pierwszym półroczu 2018 r., liczba nieprawidłowości w zakresie znakowania zmalała o 6,1 punktu procentowego (w I i II kwartale 2018 r. wynosiła 17,9%).

Cechy organoleptyczne kontrolowanych artykułów rolno-spożywczych kwestionowano najczęściej w grupach towarowych takich jak:

- ▶ **przyprawy ziołowe** – nieprawidłowości stwierdzono w 16,5% skontrolowanych partii i dotyczyły one niewłaściwego smaku, zapachu, barwy oraz obecności szkodników części innych roślin,
- ▶ **oleje roślinne (w tym oliwa z oliwek)** – nieprawidłowości stwierdzono w 15,7% skontrolowanych partii i doty-

Wyniki planowych kontroli jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych/ Results of planned marketing quality inspections of agricultural and food products

W wyniku planowych kontroli jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych, przeprowadzonych na rynku krajowym w 2018 r. stwierdzono, że:

REALIZACJA ZADAŃ IJHARS W 2018 ROKU/ Tasks performance of AFQI in 2018

czyły one wad, które są niedopuszczalne w przypadku oliwy z oliwek najwyższej kategorii,

- ▶ **miód** – nieprawidłowości stwierdzono w 4,6% skontrolowanych partii i dotyczyły one niewłaściwego smaku i zapachu.

W wyniku badania parametrów fizykochemicznych najczęściej kwestionowano jakość handlową takich artykułów rolno-spożywczych jak:

- ▶ **wyroby garmazeryjne** – nieprawidłowości stwierdzono w 32,1% skontrolowanych partii i dotyczyły one m.in. zaniżonej lub zawyżonej zawartości tłuszczu, soli, białka i farшу, obecności niezadeklarowanego gatunku mięsnego oraz MOM-u, a także zaniżonej lub zawyżonej zawartości zadeklarowanego gatunku surowca mięsnego i składnika podrobowego,
- ▶ **ryby i ich przetwory** – nieprawidłowości stwierdzono w 28,9% skontrolowanych partii i dotyczyły one m.in. obecności niedeklarowanych składników, niezgodnej z deklaracją masy (wyrobu gotowego, ryby i innych składników stałych) i zawartości zalewy, zawyżenia zawartości glazury, niewłaściwych wartości liczbowych w wartości odżywczej,
- ▶ **przetwory owocowe i warzywne** – nieprawidłowości stwierdzono w 26,9% skontrolowanych partii i dotyczyły one m.in. obecności niedeklarowanych substancji konserwujących, niezgodnej z deklaracją masy, kwasowości oraz zawartości soli i ekstraktu ogólnego.

Oznakowanie kontrolowanych artykułów rolno-spożywczych kwestionowano najczęściej w przypadku takich grup towarowych jak:

- ▶ **tłuszcze do smarowania** – nieprawidłowości stwierdzono w 53,5% skontrolowanych partii i dotyczyły one m.in.:
 - umieszczenia wizerunku górala na tle gór w oznakowaniu wyrobu wyprodukowanego poza terenami górskimi,
 - użycia określenia „wiejski” na produkcie zawierającym w swoim składzie dodatki do żywności,
 - podkreślenia obecności masła w oznakowaniu margaryny, podczas gdy zgodnie z przepisami wszystkie tego typu produkty zawierają tłuszcz mleczny w ilości nieprzekraczającej 3% zawartości tłuszczu,
 - braku podkreślenia nazwy składnika powodującego alergię lub reakcje nietolerancji za pomocą pisma wyraźnie odróżniającego ją od reszty wykazu składników,

- ▶ **ryby i ich przetwory** – nieprawidłowości stwierdzono w 38,8% skontrolowanych partii i dotyczyły one m.in.:
 - stosowanej nazwy (np. wskazanie jedynie nazwy fantazyjnej, użycie określenia „wiejski” na wyrobie zawierającym dodatki do żywności,
 - braku wyszczególnienia w wykazie składników wszystkich surowców użytych do produkcji (w tym alergenów),
 - braku podkreślenia nazwy składnika powodującego alergię lub reakcje nietolerancji za pomocą pisma wyraźnie odróżniającego ją od reszty wykazu składników,
 - błędnych informacji odnośnie miejsca i sposobu pozyskania surowca (w zakresie obszaru połowu i stosowanych narzędzi połowowych), wartości odżywczej, warunków przechowywania (w tym po otwarciu opakowania),
 - braku lub podania niezgodnej ze stanem faktycznym informacji o ilościowej zawartości składników podkreślonych w oznakowaniu,
 - braku czytelności informacji podanych na opakowaniu ze względu na zbyt małą wielkość czcionki,
- ▶ **miód** – nieprawidłowości stwierdzono w 35,9% skontrolowanych partii i dotyczyły one m.in.:
 - podania niezgodnej z prawdą nazwy miodu nektarowego odmianowego (w oparciu o wyniki analizy pyłkowej stwierdzono, że rodzaj pyłku na podstawie którego określono nazwę miodu nektarowego nie występował w znacznej przewadze),
 - zastosowania określenia „naturalny” w nazwie miodu, co mogło sugerować, że inne miody znajdujące się w obrocie nie są produktami naturalnymi,
 - braku określenia rodzaju miodu (nie podano „nektarowy” lub „kwiatowy”),
 - braku informacji o kraju pochodzenia lub podanie jej niezgodnie z prawdą.

Wyniki kontroli w zakresie wymagań jakościowych dla świeżych owoców i warzyw/ Inspection results of the marketing quality requirements for fresh fruit and vegetables

W obydwu grupach kontrolowanych artykułów najczęściej nieprawidłowości stwierdzono w zakresie znakowania,

tj. w 22% wszystkich kontrolowanych partii owoców i warzyw oraz w 12% partii ziemniaków. Partie kwestionowano głównie ze względu na całkowity brak oznakowania, co oznacza, że podmioty odpowiedzialne za wprowadzanie do obrotu owoców i warzyw, a także ziemniaków nie zamieszczały na opakowaniach tych produktów żadnych wymaganych w przepisach informacji, np. danych podmiotu, nazwy produktu, kraju pochodzenia. Ponadto, w przypadku owoców i warzyw objętych szczegółowymi normami handlowymi brak było również: klasy jakości lub wielkości, a w przypadku ziemniaków numeru wpisu do rejestru WIORIN. Poza partiami całkowicie nieoznakowanymi, kwestionowano partie, w których brak było tylko wybranych z wyżej wymienionych informacji.

Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły także umieszczania niepełnych lub błędnych informacji o produkcie w dokumentacji towarzyszącej (w przypadku 6,5% skontrolowanych partii).

Brak spełnienia wymagań jakościowych stwierdzono w przypadku 0,6% skontrolowanych partii świeżych owoców i warzyw. Partie kwestionowano ze względu na niespełnienie wymagań:

- ▶ zadeklarowanej klasy jakości, w przypadku jabłek i pomidorów,
- ▶ minimalnych, w przypadku pomidorów,
- ▶ dotyczących sortowania według wielkości, w przypadku jabłek.

Tematyka i wyniki doraźnych kontroli jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych zleconych przez Głównego Inspektora JHARS/ Scope and results of ad hoc inspections commissioned by the Chief Inspector of Agricultural and Food Quality

W 2018 r. Główny Inspektor JHARS zlecił przeprowadzenie 190 kontroli doraźnych:

- ▶ z własnej inicjatywy w zakresie kontroli jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych, w tym m.in.: w zakresie prawidłowości oznakowania jaj, proszków mlecznych, wyrobów gotowych, których skład obejmował proszek mleczny (wyroby cukiernicze, ciastkarskie, wyroby garmażeryjne), w zakresie jakości handlowej jabłek i pomarańczy oraz cebuli jako surowca do przetwórstwa, proszku mlecznego, mięsa drobiowego

oraz w zakresie prawidłowości wprowadzania do obrotu nawozów i środków wspomagających uprawę roślin – 139 kontroli,

- ▶ w ramach nadzoru w rolnictwie ekologicznym – 31 kontroli,
- ▶ w ramach Krajowego Punktu Kontaktowego ds. oszustw związanych z żywnością, w zakresie jakości handlowej: przetworów rybnych (zaniżona zawartość składnika rybnego w sałatce), mięsa i przetworów mięsnych (zaniżona zawartość mięsa, obecność niedozwolonego kwasu glutaminowego oraz brak wykazania w oznakowaniu obecności fosforanów, zawyżona zawartość wody do białka), mleka i przetworów mlecznych (błędne oznakowanie, wykrycie obcego tłuszczu w twarożku homogenizowanym), przetworów zbożowych (obecność ciała obcego w mące, niewłaściwe cechy organoleptyczne ryżu), mięsa z kurczaka (braki w oznakowaniu i obecność bakterii z rodzaju *Campylobacter* oraz obecność ciała obcego), czekolady *Wawel Dark 70%* (brak kawałków pomarańczy) – 12 kontroli na wniosek administracji innego państwa,
- ▶ w ramach systemu RASFF, w zakresie jakości handlowej wyrobu mięsnego – 1 kontrola,
- ▶ na zlecenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi, w zakresie jakości handlowej ziemniaków oraz świeżych owoców i warzyw (fałszowanie informacji o rodzaju produktu oraz kraju pochodzenia), pochodzenia mięsa wieprzowego (kraj pochodzenia), jakości handlowej owoców miękkich do przetwórstwa, jakości handlowej ekologicznego oleju kokosowego, jakości handlowej świeżego mięsa – 4 kontrole,
- ▶ w ramach wyjaśnienia zagadnień zgłoszonych przez konsumentów, producentów żywności, w zakresie jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych – 9 kontroli,
- ▶ na wniosek administracji innego państwa UE, w zakresie jakości handlowej mięsa drobiowego, świeżych owoców i warzyw oraz jaj – 9 kontroli.

W wyniku urzędowych kontroli doraźnych zleconych przez Głównego Inspektora JHARS w 2018 r. stwierdzono nieprawidłowości w zakresie oznakowania: ciast, mięsa drobiowego przetworów mięsnych i kebaba, mleka w proszku, pieczywa bezglutenowego, wyrobów gar-

REALIZACJA ZADAŃ IJHARS W 2018 ROKU/ Tasks performance of AFQI in 2018

mażeryjnych, wyrobów cukierniczych i czekoladowych, ziemniaków oraz obwarzanka krakowskiego (ChOG). Partie artykułów rolno-spożywczych zakwestionowane ze względu na niewłaściwe oznakowanie stanowiły 28,6% skontrolowanych partii. Podczas kontroli doraźnych Głównego Inspektora JHARS stwierdzono również, że 26,0% skontrolowanych partii nie odpowiadało zadeklarowanym parametrom fizykochemicznym, co dotyczyło produktów takich jak mleko w proszku, mleko odtłuszczone, sery topione i oregano.

Tematyka i wyniki doraźnych kontroli jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych zleconych przez wojewódzkich inspektorów JHARS/ Scope and results of ad hoc inspections commissioned by Voivodeship Inspectors of Agricultural and Food Quality

Wojewódzcy inspektorzy JHARS w 2018 r. zlecieli przeprowadzenie 875 kontroli doraźnych, w zakresie:

- ▶ jakości handlowej ryb mrożonych morskich i słodkowodnych, świeżych owoców i warzyw oraz ich przetworów, przetworów mięsnych, pieczywa i bułki tartej, wyrobów cukierniczych i ciastkarskich, miodu, bakalii, Rogala Świętomarcińskiego, przypraw, przetworów mlecznych (sery podpuszczkowe, masło), mięsnych, zbożowych, rybnych (konserwy), wyrobów garmazeryjnych, koncentratów spożywczych, wina, piwa, nasion roślin oleistych, jaj, herbat, makaronów, ziemniaków, mięsa surowego (wołowe, wieprzowe, drobiowe), soli jodowanej,
- ▶ prawidłowości wprowadzania do obrotu nawozów.

W wyniku wyżej wymienionych kontroli stwierdzono:

- ▶ 18,0% skontrolowanych partii artykułów rolno-spożywczych zbadanych laboratoryjnie posiadało parametry fizykochemiczne niezgodne z przepisami o jakości handlowej oraz z deklaracją producenta,
- ▶ 17,2% skontrolowanych partii artykułów rolno-spożywczych było nieprawidłowo oznakowanych,
- ▶ 0,5% skontrolowanych partii artykułów rolno-spożywczych nie odpowiadało deklarowanym cechom organoleptycznym.

Kontrole świeżych owoców i warzyw wycofanych z rynku w ramach tymczasowych środków wsparcia dla producentów niektórych owoców i warzyw, w związku z zakazem ich przywozu z UE do Federacji Rosyjskiej/ Inspections of the fruit and vegetables withdrawn from the market in the framework of temporary exceptional support measures for producers of certain fruits and vegetables due to the ban on their import from the European Union to the Russian Federation

W 2018 r. przeprowadzono kontrole jakości handlowej świeżych owoców i warzyw wycofywanych z rynku na podstawie Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 22 grudnia 2017 r. w sprawie realizacji przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa zadań związanych z ustanowieniem tymczasowych nadzwyczajnych środków wsparcia dla producentów niektórych owoców w związku z kontynuacją zakazu ich przywozu z Unii Europejskiej do Federacji Rosyjskiej.

TABELA 1.

Liczba partii świeżych owoców i warzyw przeznaczonych na wycofanie z rynku, skontrolowanych przez WIJHARS w ramach VI tury mechanizmu wsparcia oraz liczba dokumentów wydanych w ramach tych kontroli (w okresie od 1 stycznia do 30 czerwca 2018 r.)/

Table 1: Number of fresh fruit and vegetables batches intended for the withdrawal from the market checked by Voivode Inspectorates during the VI stage of the inspection and number of issued documents (the period from 1 January to 30 June 2018)

VI tura (od 22 stycznia do 31 czerwca 2018 roku)			
Liczba partii skontrolowanych	Masa partii skontrolowanych (kg)	Liczba wydanych Świadectw zgodności (...)	Liczba wydanych Protokołów niezgodności (...)
7250	49 147 051	7187	55

W roku 2018 minęły 4 lata od czasu wprowadzenia rosyjskiego embarga na polskie świeże owoce i warzywa. Wojewódzkie Inspektoraty JHARS prowadziły w tym czasie kontrole jakości handlowej produktów przeznaczonych na wycofanie z rynku. Otrzymanie *Świadectwa zgodności z normami handlowymi UE dla świeżych owoców i warzyw*, wydawanego przez WIJHARS, było niezbędne do uzyskania wsparcia finansowego. Natomiast wydanie *Protokołu niezgodności z normami handlowymi UE dla świeżych owoców i warzyw* było równoznaczne z brakiem możliwości ubiegania się o takie wsparcie.

Od stycznia do czerwca 2018 r. WIJHARS prowadziły kontrole w ramach VI tury mechanizmu wsparcia producentów owoców.

W tym okresie skontrolowano 7250 partii świeżych owoców, o łącznej masie 49,1 tys. ton oraz wydano 7187 *Świadectw zgodności z normami handlowymi UE dla świeżych owoców i warzyw* potwierdzając spełnienie przez partie objęte kontrolą wymagań określonych w rozporządzeniu wykonawczym Komisji (UE) nr 543/2011 z dnia 7 czerwca 2011 r. *ustanawiającym szczegółowe zasady stosowania rozporządzenia Rady (WE) nr 1234/2007 w odniesieniu do sektora owoców i warzyw oraz sektora przetworów owoców i warzyw*. Dla partii niespełniających przedmiotowych wymagań wydano 55 *Protokołów niezgodności z normami handlowymi UE dla świeżych owoców i warzyw* (tabela 1).

2.1.3. Urzędowa kontrola w obrocie z zagranicą/ Official control at import and export stage

Zasady i tryb kontroli/ Rules and procedure of control

Urzędowej kontroli jakości handlowej podlegają:

- ▶ artykuły rolno-spożywcze wymienione w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 18 stycznia 2013 r. *w sprawie wykazu artykułów rolno-spożywczych przywożonych z zagranicy oraz ich minimalnych ilości podlegających kontroli jakości handlowej*,
- ▶ importowane oraz przeznaczone na eksport świeże owoce i warzywa objęte wymaganiami norm handlowych UE.

Kontrola pozostałych artykułów rolno-spożywczych wywożonych z kraju jest dobrowolna i odbywa się w try-

bie oceny jakości handlowej wykonywanej na wniosek przedsiębiorcy.

Urzędowa kontrola jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych w obrocie z zagranicą może być dokonywana:

- ▶ na przejściach granicznych wskazanych w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 8 kwietnia 2015 r. *w sprawie wykazu przejść granicznych, na których dokonywana jest kontrola jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych sprowadzanych z zagranicy*,
- ▶ w oddziałach WIJHARS, zgodnie z art. 20 ust. 4 ustawy z dnia 21 grudnia 2000 r. *o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych*.

Urzędowa kontrola jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych w obrocie z zagranicą przeprowadzana jest według tych samych zasad i trybu, co kontrole na rynku krajowym. O doborze czynności kontrolnych decydują specyficzne cechy kontrolowanego produktu, warunki techniczne kontroli oraz kompletność dołączonej dokumentacji przewozowej. Niezbędne czynności wykonywane są w miejscu przeprowadzenia kontroli, po otwarciu środka transportu przewożącego produkty luzem lub na podstawie opakowań jednostkowych. Próbkę kontrolowanych artykułów rolno-spożywczych przekazywane są do laboratoriów GIJHARS.

Wyniki kontroli w obrocie z zagranicą/ Results of inspections at import and export stage

W 2018 r. przeprowadzono 54 004 kontrole jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych w obrocie z zagranicą, w tym:

- ▶ 17 319 (32,1%) kontroli świeżych owoców i warzyw wywożonych z kraju,
- ▶ 36 685 (67,9%) kontroli artykułów rolno-spożywczych przywożonych do kraju.

W wyniku urzędowych kontroli świeżych owoców i warzyw wywożonych z kraju stwierdzono niewłaściwą jakość handlową tylko w 1 przypadku, natomiast w przypadku artykułów rolno-spożywczych przywożonych do kraju niewłaściwą jakość handlową stwierdzono w odnie-

sieniu do 146 kontroli, co stanowiło 0,4% ogółu przeprowadzonych kontroli.

Zgodnie z przepisami regulującymi zasady obrotu artykułów rolno-spożywczych z zagranicą, kontroli jakości handlowej w 2018 r. podlegało:

- ▶ 1201,8 tys. t importowanych artykułów rolno-spożywczych, w tym głównie:
 - nasiona roślin oleistych – 327,1 tys. t (Kazachstan, Rosja, Ukraina),
 - zboża i ich przetwory – 280,7 tys. t (Kazachstan, Rosja, Ukraina),
 - przetwory z owoców i warzyw – 201,3 tys. t (Chiny, Turcja, Ukraina),
 - ryby i przetwory rybne – 144,4 tys. t (Chiny, Rosja, Stany Zjednoczone),
 - kawa – 42,4 tys. t (Brazylia, Indie, Kolumbia),
 - herbata i herbatki – 31,7 tys. t (Chiny, Indie, Sri Lanka),
 - mięso drobiowe i przetwory drobiowe – 22,9 tys. t (Chiny, Ukraina),
 - wyroby cukiernicze i ciastkarskie – 13,9 tys. t (Szwajcaria, Turcja, Ukraina),
 - przyprawy – 9,2 tys. t (Chiny, Indie, Turcja),
- ▶ 270,7 tys. hl importowanych napojów alkoholowych, wina i piwa (Gruzja, Mołdawia, Rosja, Ukraina),
- ▶ 154,8 tys. hl importowanych soków owocowych i warzywnych oraz napojów bezalkoholowych (Korea Południowa, Tajwan, Ukraina),
- ▶ 66,5 tys. hl olejów roślinnych (Turcja, Ukraina).

Urzędową kontrolą zgodności z normami handlowymi objęto również 365,5 tys. t świeżych owoców i warzyw, w tym:

- ▶ 317,3 tys. t przeznaczonych na eksport świeżych owoców (głównie jabłka, gruszki, maliny, śliwki, wiśnie i czereśnie) i warzyw (cebula, kapusta, marchew, pieczarki, ogórki, pomidory i papryka słodka), wywożonych do Białorusi, Egiptu, Kazachstanu i Ukrainy,
- ▶ 3,2 tys. t importowanych bananów przywożonych głównie z Ekwadoru oraz 45,0 tys. t świeżych owoców i warzyw pochodzących głównie z Chin, Turcji i Ukrainy.

2.2. Zadania realizowane w ramach Wspólnej Polityki Rolnej/ Tasks performed in the framework of the Common Agricultural Policy

2.2.1. Kontrola i certyfikacja w rolnictwie ekologicznym/ Control and certification of organic farming

W 2018 r. ustawa z dnia 25 czerwca 2009 r. *o rolnictwie ekologicznym* (Dz. U. z 2017 r. poz. 1054) została zmieniona następującymi ustawami:

- 1) ustawą z dnia 20 lipca 2018 r. *o zmianie niektórych ustaw w celu zwiększenia efektywności prowadzonych działań kontrolnych w zakresie niektórych rynków rolnych* (Dz.U. 2018 poz. 1633), obowiązującą z dniem 8 września 2018 r.,
- 2) ustawą z dnia 20 lipca 2018 r. *o zmianie ustawy o ochronie roślin oraz niektórych innych ustaw* (Dz.U. 2018 poz. 1616), obowiązującą z dniem 1 stycznia 2019 r.

Pierwsza z wymienianych ustaw, w zakresie zmian dotyczących ustawy *o rolnictwie ekologicznym*, doprecyzowuje, na jakiej podstawie prawnej wymierzane są kary pieniężne w przypadku jeżeli stwierdzone naruszenie dotyczy świeżych owoców lub warzyw.

Druga z wymienianych ustaw, w zakresie dotyczącym ustawy *o rolnictwie ekologicznym*, zmienia tryb prowadzenia przez właściwe organy PIORiN rejestracji ekologicznego materiału siewnego. Ponadto, z dniem 1 stycznia 2019 r. wprowadzony został nowy obowiązek przekazywania do GIJHARS przez wojewódzkich inspektorów ochrony roślin i nasiennictwa, kopii decyzji dotyczących stosowania w rolnictwie ekologicznym materiału siewnego niespełniającego wymagań określonych w przepisach dotyczących rolnictwa ekologicznego.

W 2018 r. Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi, na podstawie delegacji przewidzianych w ustawie z dnia 25 czerwca 2009 r. *o rolnictwie ekologicznym*, wydał następujące rozporządzenia, które mają znaczenie dla działań prowadzonych przez organy IJHARS w ramach nadzoru w rolnictwie ekologicznym:

- 1) rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 21 marca 2018 r. *zmieniające rozporządzenie w sprawie laboratoriów urzędowych i referencyjnych oraz zakresu analiz wykonywanych przez te laboratoria* (Dz.U. 2018 poz. 686) obowiązujące z dniem 20 kwietnia 2018 r.,
- 2) rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 5 lipca 2018 r. *zmieniające rozporządzenie w sprawie wzoru formularza wykazu producentów, którzy spełnili wymagania dotyczące produkcji w rolnictwie ekologicznym, oraz sposobu jego przekazywania* (Dz.U. 2018 poz. 1384) obowiązujące z dniem 2 sierpnia 2018 r.

Pierwsze z wyżej wymienionych rozporządzeń MRiRW wprowadziło zmianę polegającą na usunięciu z listy laboratoriów urzędowych i referencyjnych wykonujących badania laboratoryjne w zakresie rolnictwa ekologicznego, o których mowa w art. 19a ust. 1 ustawy z dnia 25 czerwca 2009 r. o rolnictwie ekologicznym, Laboratorium Badania Pozostałości Środków Ochrony Roślin Instytutu Ochrony Roślin – Państwowego Instytutu Badawczego w Rzeszowie.

Drugie z wyżej wymienionych rozporządzeń MRiRW wprowadziło zmianę wzoru formularza wykazu producentów, którzy spełnili wymagania dotyczące produkcji w rolnictwie ekologicznym, zgodnie z którym jednostki certyfikujące sporządzają wykaz producentów ekologicznych, którzy w danym roku spełnili te wymagania. Wykaz ten przekazywany jest przez jednostki certyfikujące Ministrowi Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Głównemu Inspektorowi JHARS oraz Prezesowi Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa do dnia 15 listopada każdego roku, zgodnie z art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 25 czerwca 2009 r. o rolnictwie ekologicznym.

Ponadto, Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi opublikowało Wytyczne z dnia 23 stycznia 2018 r. do rozporządzenia MRiRW z dnia 11 maja 2016 r. w sprawie rodzajów nieprawidłowości lub naruszeń przepisów dotyczących rolnictwa ekologicznego i minimalnych środków, jakie jednostki certyfikujące są obowiązane zastosować w przypadku stwierdzenia wystąpienia tych nieprawidłowości lub naruszeń w ramach kontroli w rolnictwie ekologicznym (Dz.U. poz. 777 oraz z 2017 r. poz. 1761 i 1866). Wytyczne te, opracowane m.in. we współpracy z GIJHARS, mają na celu ujednoczyć sposób stosowania przez jednostki certy-

fikujące wspomnianego rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 11 maja 2016 r.

Zmiany w zakresie przepisów wspólnotowych dotyczących rolnictwa ekologicznego:

- 1) rozporządzenie Komisji (WE) nr 889/2008 z dnia 5 września 2008 r. *ustanawiające szczegółowe zasady wdrażania rozporządzenia Rady (WE) nr 834/2007 w sprawie produkcji ekologicznej i znakowania produktów ekologicznych w odniesieniu do produkcji ekologicznej, znakowania i kontroli* (Dz. Urz. UE L 250 z 18.9.2008, s. 1, ze zm.), zostało zmienione następującymi aktami:
 - rozporządzeniem wykonawczym Komisji (UE) 2018/1584 z dnia 22 października 2018 r. *zmieniającym rozporządzenie (WE) nr 889/2008 ustanawiające szczegółowe zasady wdrażania rozporządzenia Rady (WE) nr 834/2007 w sprawie produkcji ekologicznej i znakowania produktów ekologicznych w odniesieniu do produkcji ekologicznej, znakowania i kontroli* (Dz. Urz. UE L Nr 264, str. 1),
 - rozporządzeniem wykonawczym Komisji (UE) 2017/2273 z dnia 8 grudnia 2017 r. *zmieniającym rozporządzenie (WE) nr 889/2008 ustanawiające szczegółowe zasady wdrażania rozporządzenia Rady (WE) nr 834/2007 w sprawie produkcji ekologicznej i znakowania produktów ekologicznych w odniesieniu do produkcji ekologicznej, znakowania i kontroli* (Dz. Urz. UE L Nr 326, str. 42),
- 2) rozporządzenie Komisji (WE) nr 1235/2008 z dnia 8 grudnia 2008 r. *ustanawiające szczegółowe zasady wykonania rozporządzenia Rady (WE) nr 834/2007 w odniesieniu do ustaleń dotyczących przywozu produktów ekologicznych z krajów trzecich*, zostało zmienione następującymi aktami:
 - rozporządzeniem wykonawczym Komisji (UE) 2018/949 z dnia 3 lipca 2018 r. *zmieniającym rozporządzenie (WE) nr 1235/2008 ustanawiające szczegółowe zasady wykonania rozporządzenia Rady (WE) nr 834/2007 w odniesieniu do ustaleń dotyczących przywozu produktów ekologicznych z krajów trzecich* (Dz. Urz. UE L Nr 167, str. 3),
 - rozporządzeniem wykonawczym Komisji (UE) 2017/2329 z dnia 14 grudnia 2017 r. w sprawie zmiany i sprostowania rozporządzenia (WE) nr 1235/2008

ustanawiającego szczegółowe zasady wykonania rozporządzenia Rady (WE) nr 834/2007 w odniesieniu do ustaleń dotyczących przywozu produktów ekologicznych z krajów trzecich (Dz. Urz. UE L Nr 333, str. 29),

- rozporządzeniem wykonawczym Komisji (UE) 2017/2329 z dnia 14 grudnia 2017 r. w sprawie zmiany i sprostowania rozporządzenia (WE) nr 1235/2008 ustanawiającego szczegółowe zasady wykonania rozporządzenia Rady (WE) nr 834/2007 w odniesieniu do ustaleń dotyczących przywozu produktów ekologicznych z krajów trzecich (Dz. Urz. UE L Nr 333, str. 29).

Ponadto, uchwalone zostało rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/848 z dnia 30 maja 2018 r. w sprawie produkcji ekologicznej i znakowania produktów ekologicznych i uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 834/2007 (Dz. Urz. UE L Nr 150, str. 1), które z dniem 1 stycznia 2021 r. zastąpi obecnie obowiązujące wspólnotowe przepisy dotyczące rolnictwa ekologicznego, tj.:

- ▶ rozporządzenie Rady (WE) nr 834/2007 z dnia 28 czerwca 2007 r. w sprawie produkcji ekologicznej i znakowania produktów ekologicznych i uchylające rozporządzenie (EWG) nr 2092/91 (Dz. Urz. UE L 189 z 20.7.2007, s. 1, ze zm.),
- ▶ rozporządzenie Komisji (WE) nr 889/2008 z dnia 5 września 2008 r. ustanawiające szczegółowe zasady wdrażania rozporządzenia Rady (WE) nr 834/2007 w sprawie produkcji ekologicznej i znakowania produktów ekologicznych w odniesieniu do produkcji ekologicznej, znakowania i kontroli (Dz. Urz. UE L 250 z 18.9.2008, s. 1, ze zm.),
- ▶ rozporządzenie Komisji (WE) nr 1235/2008 z dnia 8 grudnia 2008 r. ustanawiające szczegółowe zasady wykonania rozporządzenia Rady (WE) nr 834/2007 w odniesieniu do ustaleń dotyczących przywozu produktów ekologicznych z krajów trzecich (Dz. Urz. UE L Nr 334, str. 25, ze zm.).

System kontroli w rolnictwie ekologicznym/ Control system of organic farming

Zgodnie z przepisami obowiązującymi na terenie Unii Europejskiej, wszystkie państwa członkowskie zobowiązane zostały do stworzenia systemu kontroli w rolnictwie ekologicznym, który ma zagwarantować konsumentom,

że zakupione przez nich produkty oznaczone jako ekologiczne, podlegały na każdym etapie produkcji, przygotowania i dystrybucji procedurze, która potwierdziła spełnienie wymagań określonych przepisami dotyczącymi rolnictwa ekologicznego. Ponadto, system ten ma za zadanie zagwarantować uczciwą konkurencję oraz skuteczne funkcjonowanie rynku wewnętrznego produktów ekologicznych.

W Polsce, podobnie jak w większości państw UE, przyjęty został system kontroli oparty na prywatnych jednostkach certyfikujących, uznawanych oraz nadzorowanych przez wyznaczone organy państwowe.

W ramach nadzoru nad jednostkami certyfikującymi Główny Inspektor JHARS:

- ▶ przeprowadza analizy danych dostarczanych przez jednostki certyfikujące,
- ▶ przeprowadza audyty i dokonuje inspekcji jednostek certyfikujących, między innymi w zakresie stosowania przez nie procedur kontrolnych,
- ▶ przekazuje jednostkom certyfikującym wnioski pokontrolne,
- ▶ nakazuje wykonanie odpowiednich działań naprawczych związanych z funkcjonowaniem jednostek certyfikujących,
- ▶ może żądać od jednostek certyfikujących wszelkich dodatkowych informacji i danych związanych z wykonywanym nadzorem.

Zgodnie z ustawą o rolnictwie ekologicznym Główny Inspektor JHARS, w ramach sprawowanego nadzoru powierzył część zadań wojewódzkim inspektorom JHARS, w tym sprawdzenie u producentów ekologicznych prawidłowości kontroli przeprowadzonych przez jednostki certyfikujące i zgodności prowadzonej produkcji ekologicznej z przepisami dotyczącymi rolnictwa ekologicznego.

Ponadto, na wniosek ministra właściwego do spraw rolnictwa, Główny Inspektor JHARS przeprowadza działania sprawdzające oraz wydaje opinię dotyczącą spełniania przez podmiot ubiegający się o upoważnienie do działania, jako jednostka certyfikująca, wymagań określonych w rozporządzeniu Rady (WE) nr 834/2007.

REALIZACJA ZADAŃ JHARS W 2018 ROKU/ Tasks performance of AFQI in 2018

W 2018 r. w Polsce w rolnictwie ekologicznym działało 12 jednostek certyfikujących (tabela 2).

Wyniki audytów przeprowadzonych w jednostkach certyfikujących/ Results of audits carried out in control bodies

W 2018 r. przeprowadzono planowe audyty 12 jednostek certyfikujących. Zakres audytów obejmował zbadanie prawidłowości funkcjonowania jednostek certyfikujących. Na podstawie przeprowadzonych audytów stwierdzono między innymi nieprawidłowości polegające na:

- ▶ braku podejmowania skutecznych działań mających na celu wyeliminowanie nieprawidłowości wskazanych przez Głównego Inspektora JHARS we wnioskach pokontrolnych,
- ▶ wskazaniu nieodpowiedniej podstawy prawnej stwierdzonej niezgodności,
- ▶ przeprowadzeniu przez inspektora większej liczby kontroli niż określa to procedura jednostki,
- ▶ braku uwzględnienia w procesie decyzyjnym nieprawidłowości stwierdzonej przez inspektora przeprowadzającego kontrolę i odnotowanej w protokole z kontroli, co skutkowało nienałożeniem sankcji na producenta,
- ▶ braku odnotowania w dokumentacji z kontroli producenta weryfikacji, dotyczącej materiału siewnego zastosowanego przez producenta pod kątem spełniania wymagań w zakresie rolnictwa ekologicznego,
- ▶ braku przekazania w wykazie miesięcznym informacji o wyłączeniu z kontroli jednego producenta ekologicznego,
- ▶ braku aktualizowania na bieżąco wykazu producentów objętych kontrolą na stronie internetowej jednostki,
- ▶ stosowaniu niejednorodnych zapisów procedury dotyczącej analizy ryzyka na poszczególnych etapach procesu certyfikacji,
- ▶ braku spójności w zapisach dotyczących analizy ryzyka prowadzonych w bazie producentów w wersji elektronicznej oraz w wersji papierowej,

TABELA 2.

Wykaz jednostek certyfikujących w rolnictwie ekologicznym, wg stanu na dzień 31 grudnia 2018 r./ **Table 2: List of certifying bodies in organic farming in 2018 (as at 31st December 2018)**

Nazwa upoważnionej jednostki certyfikującej	Numer identyfikacyjny nadany w upoważnieniu jednostce certyfikującej	Zakres upoważnienia do przeprowadzania kontroli oraz wydawania i cofania certyfikatów zgodności w rolnictwie ekologicznym					
		Uprawa roślin i utrzymanie zwierząt	Zbiór ze stanu naturalnego	Pszczelarstwo	Produkty z akwakultury i wodorosty morskie	Przetwórstwo produktów, produkcja pasz i drożdży	Wprowadzanie produktów na rynek w tym importowanych z państw trzecich
EKOZWARANCJA PTRE	PL-EKO-01	X	X	X	X	X	X
PNG	PL-EKO-02	X	X	X	X	X	X
COBICO	PL-EKO-03	X	X	X	–	X	X
BIOEKSPERT	PL-EKO-04	X	X	–	–	X	X
BIOCERT MAŁOPOLSKA	PL-EKO-05	X	X	X	X	X	X
PCBC S.A.	PL-EKO-06	X	X	X	X	X	X
AGRO BIO TEST	PL-EKO-07	X	–	X	–	X	X
TÜV Rheinland Polska	PL-EKO-08	X	X	X	X	X	X
Centrum Jakości AgroEko	PL-EKO-09	X	X	X	X	X	X
SGS Polska	PL-EKO-10	X	X	–	–	X	X
DQS Polska	PL-EKO-11	X	X	–	–	X	X
Bureau Veritas	PL-EKO-12	X	–	–	–	X	X

- ▶ zakwalifikowaniu producenta do niskiej grupy ryzyka pomimo zidentyfikowania u tego producenta czynników warunkujących wyższy poziom ryzyka,
- ▶ braku zastosowania procedury dotyczącej analizy ryzyka w odniesieniu do wymogu pobrania próbek u producenta, u którego stwierdzono pozostałości niedozwolonych substancji w poprzednim roku,
- ▶ braku wykazu producentów ekologicznych na stronie jednostki, a jedynie udostępnieniu wyszukiwarki certyfikatów,
- ▶ braku odnotowania podczas kontroli i certyfikacji nieprawidłowości polegającej na nieprzebraniu harmonogramu produkcji do jednostki w wymaganym terminie, w wyniku czego na producenta nie została nałożona sankcja,
- ▶ braku zrealizowania w 2017 r. wymogu określonego w art. 65 ust. 2 rozporządzenia Komisji (WE) nr 889/2008 z dnia 5 września 2008 r. *ustanawiającego szczegółowe zasady wdrażania rozporządzenia Rady (WE) nr 834/2007 w sprawie produkcji ekologicznej i znakowania produktów ekologicznych w odniesieniu do produkcji ekologicznej, znakowania i kontroli* (Dz. Urz. UE L 250 z 18.9.2008, s. 1, ze zm.), w zakresie liczby próbek pobranych na podstawie oceny ryzyka, która odpowiadać powinna co najmniej 5% liczby producentów objętych kontrolą,
- ▶ postępowaniu niezgodnie z obowiązującymi dokumentami systemowymi w zakresie opiniowania wniosku o odstępowanie, typowania producentów do kontroli dodatkowych/niezapowiedzianych, oznaczania wpływających do jednostki dokumentów datą ich otrzymania oraz podpisem, zawieszania certyfikatów,
- ▶ postępowaniu niezgodnie z obowiązującymi dokumentami systemowymi w zakresie zawieszania certyfikatu.

Szczegółowe informacje na temat stwierdzonych nieprawidłowości Główny Inspektor JHARS przekazał jednostkom certyfikującym w postaci wniosków pokontrolnych w celu podjęcia przez nie działań prowadzących do wyeliminowania nieprawidłowości. W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami w 4 jednostkach certyfikujących, Główny Inspektor JHARS wydał 4 decyzje wymierzające kary pieniężne. Wnioski pokontrolne zostały również przekazane do wiadomości Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi oraz Polskiego Centrum Akredytacji.

Wyniki kontroli sprawdzających w ekologicznych gospodarstwach rolnych/ Results of follow up checks in organic holdings

Kontrole sprawdzające przeprowadzono w 182 ekologicznych gospodarstwach rolnych. W ramach 182 kontroli przeprowadzono 18 kontroli nadzorowanych (tj. wykonanych przez jednostki certyfikujące pod nadzorem WIJHARS).

Kontrole sprawdzające obejmowały prowadzenie działalności w zakresie rolnictwa ekologicznego przez producenta oraz prawidłowość przeprowadzania kontroli przez inspektora rolnictwa ekologicznego na rzecz jednostki certyfikującej.

Stwierdzone podczas kontroli nieprawidłowości wynikały z nieprzebrania zasad:

- ▶ przeprowadzania kontroli przez inspektora rolnictwa ekologicznego na rzecz jednostki certyfikującej, w tym:
 - brak odnotowania w protokole kontroli informacji o nieprawidłowościach dotyczących niespełnienia wymagań chowu zwierząt, składowaniu produktów w obiekcie nienależącym do gospodarstwa ekologicznego oraz wysiewu przez producenta konwencjonalnego materiału siewnego bez zgody WIORiN, występujących uchybieniach m.in. w zakresie niekompletnej lub braku dokumentacji dotyczącej produkcji roślinnej i zwierzęcej, ewidencji towarowej/magazynowej, ewidencji działań transportowych, braku pisemnej umowy z podwykonawcą, braku lub posiadaniu niekompletnego opisu jednostki produkcyjnej, braku posiadania dokumentacji uzasadniającej potrzebę zastosowania środków ochrony roślin,
 - zamieszczanie w protokołach kontroli nieprawdziwych informacji dotyczących m.in.: potwierdzenia prawidłowego prowadzenia ewidencji towarowej, lokalizacji prowadzenia działalności przez producenta oraz nieodnotowanie zakupu przez producenta nieekologicznego materiału paszowego oraz zwierząt,
 - nierzetelne wypełnienie protokołów z kontroli (m. in. błędne potwierdzenie zastosowania wszystkich zabiegów poprawiających żyzność gleby, brak odnotowania niekompletności zapisów w wykazach

REALIZACJA ZADAŃ IJHARS W 2018 ROKU/ Tasks performance of AFQI in 2018

- działań agrotechnicznych i w rejestrach pasz, błędne wskazanie pochodzenia materiału siewnego),
- brak weryfikacji zgłoszenia działalności w rolnictwie ekologicznym,
- ▶ prowadzenia działalności przez producenta, w tym:
 - brak powiadomienia jednostki certyfikującej o zmianie w harmonogramie produkcji produktów i upraw w rozbiściu na działki oraz o zmianach opisu jednostki produkcyjnej,
 - nieprawidłowe informacje dotyczące powierzchni działek w zgłoszeniu podjęcia działalności,
 - brak ewidencji działań transportowych,
 - nieprawidłowe prowadzenie dokumentacji dotyczącej produkcji roślinnej, zwierzęcej, ewidencji towarowej i dokumentacji finansowej,
 - sprzedaż produktów w drugim roku konwersji, oznakowanych jako ekologiczne,
 - prowadzenie równocześnie upraw konwencjonalnych i ekologicznych tych samych gatunków roślin,
 - prowadzenie upraw niezgodnie z harmonogramem produkcji,
 - zastosowanie nieekologicznego materiału siewnego lub wegetatywnego materiału rozmnożeniowego bez zgody WIORiN,
 - brak pełnego opisu jednostki, obiektów i działalności,
 - nieodpowiedni stan agrotechniczny działek (nadmierne zachwaszczenie),
 - brak spełnienia wymagań dotyczących chowu zwierząt,
 - brak rejestru żywienia i leczenia zwierząt gospodarskich,
 - brak trwałego oznakowania zwierząt gospodarskich,
 - zakup zwierząt po wyznaczonej dacie w decyzji wydanej przez WIJHARS lub w większej ilości niż wskazana w decyzji,
 - brak w opisie jednostki lub działalności wykazu podwykonawców lub umowy, na podstawie której będą oni podlegali systemowi kontroli,
 - brak dokumentacji uzasadniającej potrzebę zastosowania w gospodarstwie preparatów wspomagających uprawę roślin i środków ochrony roślin,
 - zakup środków do produkcji bez potwierdzenia, że dostarczone produkty nie zostały wytworzone z GMO lub przy ich użyciu,
 - stwierdzenie w próbkę środka niedozwolonego do stosowania w produkcji ekologicznej,

- brak utrzymywania biologicznej żyzności i aktywności gleby poprzez stosowanie wieloletniego płodozmienu oraz roślin strączkowych,
- niewykonanie zaleceń pokontrolnych jednostki certyfikującej.

W laboratoriach GIJHARS zbadano próbki produktów, pobrane w ramach kontroli sprawdzających na obecność niedozwolonych w rolnictwie ekologicznym środków ochrony roślin. Inspektorzy WIJHARS pobrali łącznie 55 próbek produktów w ekologicznych gospodarstwach rolnych. W wyniku analizy próbek pobranych do badań laboratoryjnych w 3 próbkach stwierdzono obecność niedozwolonych w rolnictwie ekologicznym pestycydów.

Wyniki kontroli sprawdzających w przetwórnictwach ekologicznych, u importerów produktów ekologicznych oraz producentów wprowadzających do obrotu/ Results of follow up checks carried out in organic processors, importers of organic products and operators who placed organic product on market

Kontrole sprawdzające przeprowadzono u 40 producentów ekologicznych w tym: 18 producentów prowadzących działalność w zakresie wprowadzania do obrotu produktów rolnictwa ekologicznego, 5 producentów w zakresie importu produktów rolnictwa ekologicznego z krajów trzecich, 1 w zakresie zbioru ze stanu naturalnego oraz 26 kontroli w przetwórnictwach ekologicznych. Przeprowadzono również 2 kontrole nadzorowane (tj. przeprowadzone przez jednostkę certyfikującą pod nadzorem inspektorów WIJHARS). Kontrole sprawdzające obejmowały prowadzenie działalności w zakresie rolnictwa ekologicznego przez producenta oraz prawidłowość przeprowadzania kontroli przez inspektora rolnictwa ekologicznego na rzecz jednostki certyfikującej.

Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły głównie nieprzestrzegania przez producentów prawa dotyczącego rolnictwa ekologicznego. Kwestionowano między innymi:

- ▶ brak prowadzenia ewidencji środków produkcji,
- ▶ brak ewidencji działań transportowych,
- ▶ wprowadzenie do obrotu produktu w drugim roku konwersji, oznakowanego jako ekologiczny,

REALIZACJA ZADAŃ IJHARS W 2018 ROKU/ Tasks performance of AFQI in 2018

- ▶ brak dokonania korekty zgłoszenia podjęcia działalności,
- ▶ przekroczenie ilości sprzedanego produktu w stosunku do ilości zamieszczonej na certyfikacie,
- ▶ nieprawidłowe prowadzenie dokumentacji księgowej, która nie zawierała wyników kontroli przy odbiorze produktów ekologicznych.

Nie stwierdzono nieprawidłowości w kontrolach prowadzonych przez inspektorów rolnictwa ekologicznego.

W 2018 r. WIJHARS pobrały łącznie 12 próbek w celu zbadania obecności niedozwolonych w rolnictwie ekologicznym środków ochrony roślin. W wyniku analizy próbek pobranych do badań laboratoryjnych nie stwierdzono pozostałości niedozwolonych w rolnictwie ekologicznym pestycydów.

Udostępnianie informacji o producentach w rolnictwie ekologicznym/ *Sharing information on organic farming producers*

W 2018 r. Główny Inspektor JHARS rozpatrzył pozytywnie 140 wniosków o udostępnienie informacji odnośnie producentów ekologicznych i produkcji ekologicznej, w tym 129 wniosków dotyczących udostępnienia wykazu producentów ekologicznych i 11 wniosków o udostępnienie danych statystycznych z zakresu rolnictwa ekologicznego w Polsce. Wykazy udostępniono zarówno osobom prywatnym, jak i przedstawicielom firm, głównie w celu nawiązania współpracy z producentami produktów rolnictwa ekologicznego, natomiast opracowania danych statystycznych udostępniono m.in. przedstawicielom firm, szkołom wyższym oraz studentom. Wykazy były również przekazywane pracownikom uczelni i studentom w celu przeprowadzenia badań naukowych.

Dopuszczanie do swobodnego obrotu produktów rolnictwa ekologicznego importowanych z krajów trzecich/ *Release for free circulation of organic products imported from third countries*

W 2018 r. WIJHARS przeprowadziły 896 kontroli granicznych w zakresie dopuszczania do obrotu produktów rolnictwa ekologicznego importowanych z 41 krajów trzecich (Albania, Argentyna, Azerbejdżan, Białoruś, Boliwia,

Bośnia i Hercegowina, Brazylia, Burkina Faso, Chile, Chiny, Dominikana, Egipt, Ekwador, Filipiny, Honduras, Indie, Indonezja, Iran, Izrael, Japonia, Kambodża, Kanada, Kazachstan, Korea Południowa, Kostaryka, Maroko, Meksyk, Mołdawia, Nowa Zelandia, Pakistan, Peru, Republika Południowej Afryki, Rosja, Serbia, Sri Lanka, Stany Zjednoczone Ameryki, Tajlandia, Turcja, Ukraina, Uzbekistan, Wietnam). Łączna masa produktów ekologicznych, importowanych z krajów trzecich do Polski wyniosła 16,9 tys. t, z czego 49% stanowiły produkty importowane z Ukrainy.

Zezwolenia na odstępstwa od zasad produkcji metodami ekologicznymi/ *Granting of exceptions from the organic production rules*

Decyzje administracyjne zezwalające na zastosowanie przewidzianych prawem odstępstw od warunków produkcji metodami ekologicznymi wydawane są na podstawie wniosków producentów ekologicznych składanych do wojewódzkich inspektorów JHARS, właściwych ze względu na miejsce prowadzenia działalności lub do Głównego Inspektora JHARS.

W 2018 r. wojewódzcy inspektorzy JHARS wydali ogółem 663 decyzje administracyjne dotyczące odstępstw od zasad produkcji metodami ekologicznymi, w tym 600 decyzji administracyjnych zezwalających i 63 decyzje administracyjne odmawiające zastosowania odstępstw. Najwięcej decyzji w sprawie odstępstw od warunków produkcji ekologicznej dotyczyło wniosków o pozwolenie na uznanie z mocą wsteczną uprzedniego okresu jako części okresu konwersji (łącznie 454 decyzje) oraz wprowadzenia do ekologicznej jednostki produkcji drobiarskiej nieekologicznego drobiu (łącznie 127 decyzji).

W 2018 r. do Głównego Inspektora JHARS wpłynęły 3 wnioski o odstępstwo od stosowania zasad produkcji ekologicznej – odstępstwo przewidziane w art. 29 rozporządzenia Komisji (WE) nr 889/2008).

Prowadzenie rejestru inspektorów rolnictwa ekologicznego/ *Maintaining the register of organic farming inspectors*

Kontrole u producentów ekologicznych mogą przeprowadzać wyłącznie osoby wpisane do rejestru inspektorów rolnictwa ekologicznego. Warunkiem wpisu do rejestru

REALIZACJA ZADAŃ JHARS W 2018 ROKU/ Tasks performance of AFQI in 2018

TABELA 3.

Liczba egzaminów przeprowadzonych w zakresie poszczególnych specjalizacji oraz liczba osób, które zdały egzamin w zakresie poszczególnych specjalizacji rolnictwa ekologicznego w 2018 r./ **Table 3: Number of exams performed in selected specialisations of organic farming and number of candidates who passed the exams in 2018**

Lp.	Rodzaj specjalizacji	Liczba egzaminów w zakresie specjalizacji	Liczba uzyskanych uprawnień
1.	Ekologiczna uprawa roślin i utrzymanie zwierząt	4	16
2.	Zbiór ze stanu naturalnego		3
3.	Pszczelarstwo		4
4.	Produkty akwakultury i wodorosty morskie		2
5.	Przetwórstwo produktów ekologicznych oraz produkcja pasz lub drożdży		8
6.	Wprowadzanie na rynek produktów ekologicznych, w tym importowanych z państw trzecich		10
RAZEM			43

jest posiadanie wiedzy niezbędnej do przeprowadzenia kontroli u producentów ekologicznych, potwierdzonej egzaminem zdanym przed komisją kwalifikacyjną, powołaną przez Głównego Inspektora JHARS.

W 2018 r. Główny Inspektor JHARS zorganizował 4 egzaminy umożliwiając osobom ubiegającym się o wpis do rejestru inspektorów rolnictwa ekologicznego sprawdzenie wiedzy z zakresu 6 specjalizacji. Każdy z terminów egzaminu obejmował wszystkie rodzaje specjalizacji (tabela 3).

W wyniku egzaminów zdający uzyskali łącznie 43 uprawnienia do kontroli. Do rejestru inspektorów rolnictwa ekologicznego wpisano 22 nowych inspektorów.

W 2018 r. Główny Inspektor JHARS nie wydał decyzji dotyczącej skreślenia inspektora z rejestru inspektorów rolnictwa ekologicznego.

Według stanu na dzień 31 grudnia 2018 r. do rejestru wpisanych było 594 inspektorów rolnictwa ekologicznego.

2.2.2. Kontrola produktów regionalnych i tradycyjnych/ Control of regional and traditional products

Zasady kontroli i certyfikacji produktów regionalnych i tradycyjnych/ Rules for control and certification of regional and traditional products

Organami i jednostkami organizacyjnymi właściwymi w sprawach kontroli i certyfikacji produktów rolnych i środków spożywczych posiadających chronioną nazwę pochodzenia (ChNP), chronione oznaczenie geograficzne (ChOG) lub będących gwarantowaną tradycyjną specjalnością (GTS) są:

- ▶ minister właściwy ds. rynków rolnych – upoważniający jednostki certyfikujące, do przeprowadzania kontroli, wydawania i cofania certyfikatów potwierdzających zgodność procesu produkcji ze specyfikacją,
- ▶ Główny Inspektor JHARS – sprawujący nadzór nad jednostkami certyfikującymi,
- ▶ wojewódzki inspektor JHARS – przeprowadzający kontrolę zgodności procesu produkcji ze specyfikacją oraz wydający świadectwa jakości potwierdzające zgodność procesu produkcji ze specyfikacją,
- ▶ jednostki certyfikujące przeprowadzające kontrole oraz wydające i cofające certyfikaty zgodności.

Stosowanie oznaczeń pozwala na łatwiejszą identyfikację produktów, ochronę przed bezprawnym używaniem zarejestrowanych nazw oraz promocję produktów o specyficznych cechach i określonym pochodzeniu. Jednym z podstawowych elementów zapewnienia ochrony jest skuteczny system kontroli, na który składa się kontrola zgodności procesu produkcji ze specyfikacją oraz kontrola urzędowa, sprawdzająca przestrzeganie przepisów w zakresie ochrony produktów posiadających ChNP, ChOG lub GTS. Kontrole mają na celu ochronę zareje-

REALIZACJA ZADAŃ IJHARS W 2018 ROKU/ Tasks performance of AFQI in 2018

strowanych nazw przed pośrednim lub bezpośrednim ich wykorzystywaniem na potrzeby komercyjne, nadużywaniem, imitacją lub przywoływaniem oraz przed stosowaniem wszelkich określeń lub praktyk mogących wprowadzić w błąd konsumenta, co do rzeczywistego pochodzenia produktu lub jego charakterystyki. Według stanu na dzień 31 grudnia 2018 r. w rejestrze chronionych nazw pochodzenia i chronionych oznaczeń geograficznych prowadzonym przez Komisję Europejską były wpisane 42 polskie nazwy.

Nadzór nad jednostkami certyfikującymi/ Supervision of authorised certifying bodies

IJHARS sprawuje nadzór nad jednostkami certyfikującymi, które są akredytowane przez PCA zgodnie z normą PN-EN ISO/IEC 17065 i upoważnione przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi do przeprowadzania kontroli, wydawania i cofania certyfikatów potwierdzających zgodność procesu produkcji produktów rolnych i środków spożywczych posiadających ChNP, ChOG, GTS ze specyfikacją. W 2018 r. funkcjonowało 5 jednostek certyfikujących (tabela 4).

Cztery jednostki certyfikujące tj.: BIOCERT MAŁOPOLSKA, COBICO, PNG oraz QA Solutions przeprowadziły kontrole na wnioski producentów, wydając ogółem 565 certyfikatów na takie produkty jak: *fasola wrzawska, jabłka grójeckie, jabłka łąckie, kabanosy staropolskie, kielbasa myśliwska staropolska, kielbasa piaszczańska, kielbasa krakowska sucha staropolska, miód drahimski, obwarzanek krakowski, ser*

TABELA 4.

Wykaz jednostek certyfikujących upoważnionych do przeprowadzania kontroli, wydawania i cofania certyfikatów zgodności procesu produkcji produktów regionalnych i tradycyjnych ze specyfikacją, wg stanu na 31 grudnia 2018 r./ Table 4: List of certifying bodies authorised to carry out inspections, issue and revoke certificates of conformity of production process of regional and traditional products with the specification (as at 31st December 2018)

Lp.	Upoważniona jednostka certyfikująca	Siedziba
1.	BIOCERT MAŁOPOLSKA	Kraków
2.	COBICO	Przebieczany
3.	PNG	Cisów
4.	Polskie Centrum Badań i Certyfikacji	Warszawa
5.	QA Solutions	Kraków

koryciński swojski, suska sechłońska, truskawka kaszubska, wiśnia nadwiślanka.

Główny Inspektor JHARS w ramach nadzoru nad jednostkami certyfikującymi dokonuje audytów i inspekcji w siedzibach tych jednostek. Mają one na celu sprawdzenie czy jednostka certyfikująca:

- ▶ posiada i stosuje właściwe procedury kontroli i certyfikacji produktów,
- ▶ posiada biuro wyposażone w odpowiednie środki techniczne,
- ▶ dysponuje odpowiednio wykwalifikowanymi inspektorami,
- ▶ przeprowadza czynności kontrolne w sposób rzetelny, skuteczny i obiektywny.

Podstawowym celem kontroli u producentów jest sprawdzenie czy jednostka certyfikująca przeprowadza kontrole zgodności procesu produkcji produktów posiadających zarejestrowane nazwy jako ChNP, ChOG, GTS ze specyfikacją w sposób rzetelny, skuteczny i zgodnie z obowiązującymi przepisami oraz zatwierdzonymi przez Głównego Inspektora JHARS planami kontroli.

W 2018 r. przeprowadzono 2 audyty w siedzibie jednostek certyfikujących oraz 3 kontrole sprawdzające u producentów *fasoli Piękny Jaś z Doliny Dunajca, fasoli wrzawskiej i miodu drahimskiego*, w zakresie prawidłowości kontroli zgodności procesu produkcji ze specyfikacją przeprowadzonych przez upoważnione jednostki certyfikujące.

Nieprawidłowości wynikające z winy producenta, dotyczyły m.in.:

- ▶ zafalszowania miodu (podczas kontroli miodu stwierdzono miód gryczany zmieszany z miodem wrzosowym oznakowany jako miód drahimski ChOG, co było niezgodne ze specyfikacją).

Nieprawidłowości związane z przeprowadzaniem kontroli przez inspektorów jednostek certyfikujących, dotyczyły m.in.:

- ▶ braku informacji o wielkości powierzchni, na której prowadzona jest produkcja *miodu drahimskiego*,
- ▶ braku zweryfikowania wypisów z ewidencji gruntów wraz z mapkami, co skutkowało niezgodnością miejsca

REALIZACJA ZADAŃ IJHARS W 2018 ROKU/ Tasks performance of AFQI in 2018

produkcji z obszarem zadeklarowanym w specyfikacji na podstawie ustnej informacji od producenta,

- ▶ braku zakwestionowania sprzedaży przez producenta miodu oznakowanego chronionym oznaczeniem geograficznym, który nie spełniał wymagań specyfikacji (miód gryczany z miodem wrzosowym (ChOG)).

Kontrole zgodności procesu produkcji produktów regionalnych i tradycyjnych ze specyfikacją/ Verification of compliance with specifications of the production processes of regional and traditional products

Kontrola zgodności procesu produkcji ze specyfikacją przeprowadzana jest w celu zapewnienia, że produkty ChNP, ChOG lub GTS spełniają wymagania specyfikacji. Przeprowadzana jest ona na wniosek producenta, który wytwarza produkt zgodnie ze specyfikacją i zamierza znakować go symbolem ChNP, ChOG lub GTS. Koszty związane z czynnościami kontrolnymi pokrywane są przez producenta.

Kontrola obejmuje wyłącznie wymagania specyfikacji i polega na zweryfikowaniu poszczególnych etapów produkcji oraz ocenie czy spełnione są wszystkie wymagania decydujące o szczególnych właściwościach produktów posiadających ChNP, ChOG lub GTS.

W trakcie kontroli sprawdzana jest również dokumentacja prowadzona przez producenta, w tym rejestry pozwalające na odtworzenie poszczególnych etapów procesu produkcji.

W przypadku produktów regionalnych (ChNP i ChOG) weryfikowany jest dowód pochodzenia potwierdzający związek produktu z danym regionem oraz sprawdzane jest, czy produkcja odbywa się na obszarze geograficznym wskazanym w specyfikacji. W przypadku produktów tradycyjnych (GTS) sprawdzane są wymagania, jakie produkt musi spełnić, aby został potwierdzony jego specyficzny charakter.

W 2018 r. organy IJHARS zrealizowały 77 Wniosków o dokonanie kontroli zgodności procesu produkcji produktu regionalnego lub tradycyjnego ze specyfikacją złożone przez producentów. W wyniku przeprowadzonych kontroli wy-

TABELA 5.

Tabela 5. Liczba ważnych świadectw i certyfikatów potwierdzających zgodność procesu produkcji produktów regionalnych (ChNP, ChOG) i tradycyjnych (GTS) ze specyfikacją w 2018 r./ Table 5: Number of valid certificates of conformity of production process of regional products (PDO and PGI) and traditional (TSG) with the specification in 2018

Lp.	Nazwa produktu	Oznaczenie	Liczba świadectw i certyfikatów ważnych w 2018 r.
1.	Andruty kaliskie	ChOG	2
2.	Bryndza podhalańska	ChNP	8
3.	Cebularz lubelski	ChOG	6
4.	Chleb prądnicki	ChOG	2
5.	Czwórniak staropolski tradycyjny	GTS	1
6.	Fasola Piękny Jaś z Doliny Dunajca	ChNP	1
7.	Fasola wrzawska	ChNP	6
8.	Jabłka grójeckie	ChOG	540
9.	Jabłka łączkie	ChOG	11
10.	Jagnięcina podhalańska	ChOG	1
11.	Kabanosy staropolskie	GTS	1
12.	Karp zatorski	ChNP	1
13.	Kiełbasa biała parzona wielkopolska	ChOG	9
14.	Kiełbasa jałowcowa staropolska	GTS	1
15.	Kiełbasa lisecka	ChOG	9
16.	Kiełbasa myśliwska staropolska	GTS	1
17.	Kiełbasa piaszczańska	ChOG	1
18.	Kiełbasa krakowska sucha staropolska	GTS	1
19.	Kołacz śląski	ChOG	13
20.	Krupnioki śląskie	ChOG	8
21.	Miód drahimski	ChOG	5
22.	Miód wrzosowy z Borów Dolnośląskich	ChOG	2
23.	Miód z Sejneńszczyzny	ChNP	3
24.	Obwarzanek krakowski	ChOG	8
25.	Olej rydzowy tradycyjny	GTS	1
26.	Oscypek	ChNP	38
27.	Pierekaczewnik	GTS	2
28.	Podkarpacki miód spadziowy	ChNP	2
29.	Redykołka	ChNP	4
30.	Rogal świętomarciński	ChOG	108
31.	Ser koryciński swojski	ChOG	9
32.	Suska sechlońska	ChOG	9
33.	Trójniak staropolski tradycyjny	GTS	1
34.	Truskawka kaszubska	ChOG	27
35.	Wielkopolski ser smażony	ChOG	4
36.	Wiśnia nadwiślańska	ChNP	8
37.	Heumilch/Haymilk/ Latte fieno/Lait de foin/Leche de heno	GTS	1
Świadectwa jakości			238
Certyfikaty zgodności			617
RAZEM			855

dano 77 świadectw jakości potwierdzających zgodność procesu produkcji ze specyfikacją u producentów 19 produktów rolnych i środków spożywczych zarejestrowanych jako ChNP, ChOG lub GTS.

Jednocześnie, podczas kontroli w zakresie jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych wojewódzcy inspektorzy IJHARS przeprowadzali kontrole w zakresie ochrony produktów posiadających ChNP, ChOG lub GTS, które miały na celu:

- ▶ sprawdzenie przestrzegania przez producentów wymagań specyfikacji w produkcji produktów posiadających zarejestrowaną chronioną nazwę pochodzenia (ChNP), chronione oznaczenie geograficzne (ChOG) lub będących gwarantowaną tradycyjną specjalnością (GTS),
- ▶ wyeliminowanie z rynku produktów bezprawnie oznakowanych zarejestrowanymi nazwami lub nazwami imitującymi nazwy chronione (celem tej kontroli jest zapewnienie, że zarejestrowane nazwy są chronione przed wykorzystywaniem ich w celach komercyjnych, przed zawłaszczeniem, imitacją oraz wszelkimi innymi praktykami mogącymi wprowadzić w błąd konsumentów, co do prawdziwego pochodzenia produktu).

Kontrole pod kątem bezprawnego wykorzystywania zarejestrowanych nazw obejmowały zarówno produkty polskie, jak i produkty zagraniczne.

Ogółem w 2018 r. w systemie ChNP, ChOG, GTS było ważnych 855 dokumentów, w tym: 238 świadectw jakości i 617 certyfikatów zgodności (tabela 5). Część z tych dokumentów została wydana w latach poprzednich na okres dłuższy niż rok, dzięki czemu w 2018 r. były one nadal ważne. Utrzymanie zgodności potwierdziły kontrole do-
rażne, realizowane w ramach nadzoru nad producentami.

Kontrole urzędowe produktów regionalnych i tradycyjnych/Official controls of regional and traditional products

Kontrole urzędowe w zakresie ochrony produktów posiadających ChNP, ChOG lub GTS, mają na celu:

- ▶ sprawdzenie przestrzegania przez producentów wymagań specyfikacji, w produkcji produktów posiadających zarejestrowaną chronioną nazwę pochodzenia (ChNP),

chronione oznaczenie geograficzne (ChOG) lub będących gwarantowaną tradycyjną specjalnością (GTS),

- ▶ wyeliminowanie z rynku produktów niespełniających wymagań specyfikacji, a znakowanych zarejestrowanymi nazwami lub nazwami imitującymi nazwy chronione (celem tej kontroli jest zapewnienie, że zarejestrowane nazwy są chronione przed wykorzystywaniem ich w celach komercyjnych, przed zawłaszczeniem, imitacją oraz wszelkimi innymi praktykami mogącymi wprowadzić w błąd konsumentów co do prawdziwego pochodzenia produktu).

W 2018 r. wojewódzcy inspektorzy JHARS przeprowadzili 19 kontroli w ramach nadzoru nad producentami, w trakcie ważności świadectw jakości wystawionych w latach poprzednich. Kontrole były przeprowadzane na podstawie art. 17 ust. 1 pkt 1 e) ustawy o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych i miały na celu weryfikację spełnienia wymagań specyfikacji oraz przepisów o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych.

W 2018 r. ważnych było 161 świadectw jakości wystawionych w latach poprzednich. Kontrole pod kątem bezprawnego wykorzystywania zarejestrowanych nazw obejmowały zarówno produkty polskie jak i zagraniczne.

2.2.3. Kontrola ex-post/ Ex-post control

Kontrole ex-post obejmują przedsiębiorców otrzymujących płatności z Unii Europejskiej w ramach uczestnictwa w mechanizmach Wspólnej Polityki Rolnej (WPR) administrowanych przez agencje: płatniczą (ARiMR) i wykonawczą (KOWR). Kontrola ex-post realizowana jest przez IJHARS na zasadach określonych w Rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1306/2013, zgodnie z trybem określonym w ustawie o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych.

Zadania Głównego Inspektora JHARS w zakresie kontroli ex-post obejmują między innymi:

- ▶ sprawowanie nadzoru i koordynowanie kontroli ex-post realizowanych przez WIJHARS,
- ▶ przekazywanie protokołów kontroli wraz z dokumentacją kontrolną do Biura Kontroli w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

REALIZACJA ZADAŃ IJHARS W 2018 ROKU/ Tasks performance of AFQI in 2018

Kontrole ex-post realizowane są zgodnie z programem kontroli przekazanym przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi, który zawiera wykaz podmiotów wytypowanych do kontroli na podstawie analizy ryzyka.

Inspektorzy WIJHARS przeprowadzają kontrole beneficjentów otrzymujących płatności z Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (EFRG) w obszarze mechanizmów WPR administrowanych przez wyżej wymienione agencje, które dotyczą między innymi:

- ▶ interwencyjnego zakupu towarów rolnych,
- ▶ interwencyjnej sprzedaży towarów rolnych,
- ▶ dopłat do produkcji,
- ▶ przechowywania zapasów,
- ▶ limitowania produkcji,
- ▶ działań w sektorze owoców i warzyw.

Informacje zebrane przez IJHARS w wyniku kontroli chronione są tajemnicą służbową i nie mogą być ujawnione osobom nieupoważnionym. Protokoły kontroli przekazywane są za pośrednictwem Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi do wyżej wymienionych agencji, według właściwości rzeczowej administrowanych mechanizmów

WPR. W przypadku stwierdzonych nieprawidłowości finansowych agencja płatnicza podejmuje odpowiednie środki przewidziane w polskim prawie.

W 2018 r. przeprowadzono łącznie 194 kontrole, w tym: 74 planowe i 120 krzyżowych.

Największą liczbę kontroli ex-post łącznie planowych i krzyżowych (rysunek 5) wykonały WIJHARS w: Warszawie (56), Poznaniu (20), Białymstoku (18) i Bydgoszczy (17).

Przedsiębiorcy, u których w 2018 r. przeprowadzono kontrolę ex-post, otrzymali z EFRG płatności na ogólną kwotę ponad 42 mln euro, tj. o ok. 3 mln euro mniej niż w 2017 r.

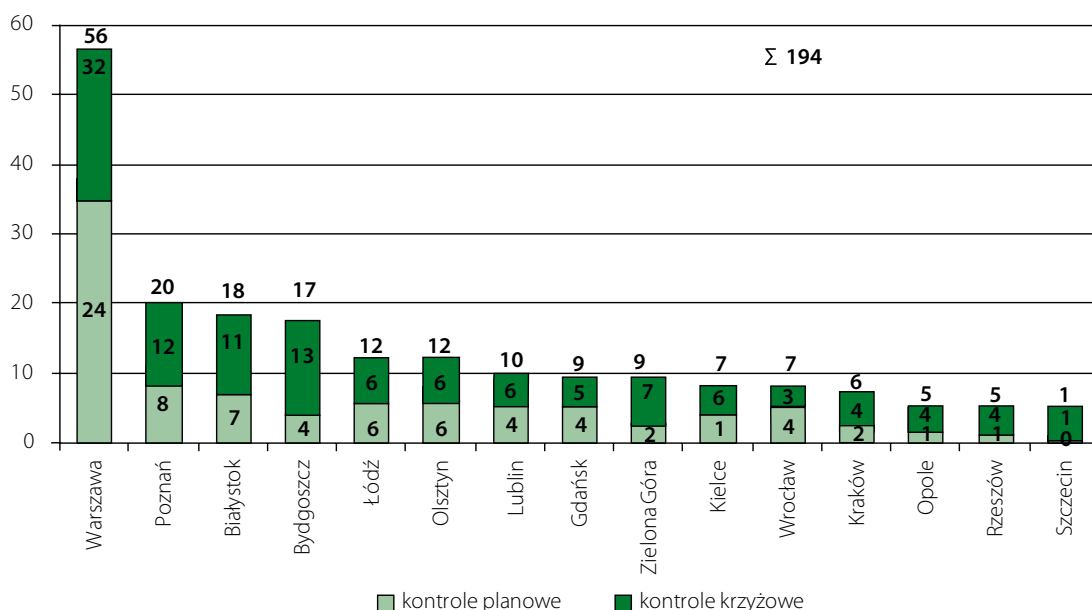
Kontrole przeprowadzone w 2018 r. dotyczyły głównie takich mechanizmów WPR, jak:

- ▶ Kwotowanie produkcji mleka i Tymczasowa nadzwyczajna pomoc dla rolników w sektorach hodowlanych (tzw. embargo) – 24 kontrole,
- ▶ Interwencyjny zakup i sprzedaż odtłuszczonego mleka w proszku – 12 kontroli,

RYSUNEK 5.

Liczba kontroli ex-post planowych i krzyżowych przeprowadzonych przez poszczególne WIJHARS w 2018 r./

Graph 5: Number of ex-post inspections carried out by Voivodeship Inspectorates in 2018 (planned inspections and cross-checks)

REALIZACJA ZADAŃ IJHARS W 2018 ROKU/ Tasks performance of AFQI in 2018

- ▶ Program „Owoce i warzywa w szkole” i Dopłaty do spożycia mleka i przetworów mlecznych w placówkach oświatowych – 8 kontrole,
- ▶ Pomoc z tytułu wyrównania ceny sprzedaży świń z przeznaczeniem do uboju w ramach nadzwyczajnej pomocy dostosowawczej – 5 kontrole,
- ▶ Wsparcie działań promocyjnych i informacyjnych na rynkach wybranych produktów rolnych – 4 kontrole,
- ▶ Kwotowanie produkcji mleka i Pomoc w formie refundacji kosztów zakupu jałówek hodowlanych ras mlecznych – 4 kontrole,
- ▶ Pomoc finansowa dla wstępnie uznanych grup producentów owoców i warzyw – 3 kontrole,
- ▶ Interwencyjny zakup i sprzedaż odtłuszczonego mleka w proszku i Dopłaty do prywatnego przechowywania masła – 3 kontrole,
- ▶ Dopłaty do spożycia mleka i przetworów mlecznych w placówkach oświatowych – 2 kontrole,
- ▶ Program „Owoce i warzywa w szkole” – 2 kontrole,
- ▶ Interwencyjny zakup i sprzedaż odtłuszczonego mleka w proszku i Dopłaty do spożycia mleka i przetworów mlecznych w placówkach oświatowych – 1 kontrola,
- ▶ Dalsze tymczasowe wsparcie producentów owoców i warzyw, Pomoc finansowa dla wstępnie uznanych grup producentów owoców i warzyw i Pomoc finansowa na dofinansowanie funduszu operacyjnego organizacji producentów owoców i warzyw – 1 kontrola,
- ▶ Interwencyjny zakup i sprzedaż odtłuszczonego mleka w proszku, Dopłaty do prywatnego przechowywania masła i Dopłaty do prywatnego przechowywania odtłuszczonego mleka w proszku – 1 kontrola,
- ▶ Kwotowanie produkcji mleka, Tymczasowa nadzwyczajna pomoc dla rolników w sektorach hodowlanych i Tymczasowa nadzwyczajna pomoc dla rolników w sektorach hodowlanych – dla producentów świń – 1 kontrola,
- ▶ Program „Owoce i warzywa w szkole” i Dalsze tymczasowe wsparcie producentów owoców i warzyw – 1 kontrola,
- ▶ Pomoc na ograniczenie produkcji mleka i Pomoc w formie refundacji kosztów zakupu jałówek hodowlanych ras mlecznych – 1 kontrola,
- ▶ Pomoc w formie refundacji kosztów zakupu jałówek hodowlanych ras mlecznych – 1 kontrola.

W wyniku przeprowadzonych w 2018 r. kontroli ex-post stwierdzono 9 nieprawidłowości finansowych na ogólną kwotę 104 633 PLN u beneficjentów, którzy otrzymali środki finansowe z EFRG w latach budżetowych 2015/2016 i 2016/2017, w zakresie 4 mechanizmów WPR tj.:

- ▶ Program „Owoce i warzywa w szkole” (5 nieprawidłowości),
- ▶ Pomoc w formie refundacji kosztów zakupu jałówek hodowlanych ras mlecznych (2 nieprawidłowości),
- ▶ Pomoc z tytułu wyrównania ceny sprzedaży świń z przeznaczeniem do uboju w ramach nadzwyczajnej pomocy dostosowawczej (1 nieprawidłowość),
- ▶ Kwotowanie produkcji mleka (1 nieprawidłowość).

Nieprawidłowości finansowe dotyczyły m.in.:

- ▶ przyznania pomocy finansowej do większej liczby trzody chlewnej niż wynikało z zasad funkcjonowania mechanizmu,
- ▶ objęcia pomocą finansową jałówek, które urodziły się w stadzie nie objętym wartością użytkową bydła,
- ▶ braku spełnienia zobowiązania zakupu jałówki hodowlanej rasy mlecznej w terminie 60 dni, odpowiednio od dnia, w którym zwierzę padło albo zostało poddane ubojowi z konieczności,
- ▶ braku dokumentów potwierdzających zakup wystarczającej liczby porcji owoców i warzyw wykazanych we wnioskach o pomoc,
- ▶ rozdysponowania porcji owocowo-warzywnych wśród nieuprawnionych uczniów placówki oświatowej,
- ▶ wykazania przez beneficjenta nadmiernej liczby porcji owocowo-warzywnych w stosunku do liczby dzieci uczestniczących w programie.

Według stanu na dzień 31 grudnia 2018 r. Inspekcja JHARS oczekuje na wyniki postępowań i stanowisko Prezesa Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w odniesieniu do powyższych przypadków nieprawidłowości finansowych.

Kontrola dokumentacji wykazała ponadto błędy i uchybienia:

- ▶ brak, niekompletność, rozbieżności lub nierzetelne sporządzanie dokumentacji,
- ▶ płatność po terminach wskazanych w dokumentach handlowych,

- ▶ niedopełnienie części obowiązków zawartych w umowach, planach i porozumieniach, itp.,
- ▶ nieprzestrzeganie wewnętrznych przepisów regulaminów, instrukcji i wytycznych, itp.,
- ▶ niedopełnienie formalności w zakresie aktualizacji danych w dokumentacji.

Wyniki kontroli ex-post przekazano do Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.

2.2.4. Kontrola wprowadzania do obrotu mięsa z bydła w wieku do 12 miesięcy/ Control of marketing of bovine meat from cattle aged less than twelve months

Kontrola wprowadzania do obrotu mięsa pochodzącego z bydła w wieku do 12 miesięcy polega na sprawdzaniu prawidłowości:

- ▶ oznakowania przez zakłady ubojowe tusz wołowych właściwymi kategoriami wiekowymi,
- ▶ oznaczania przez zakłady rozbioru mięsa wołowego w elementach z informacją o wieku zwierzęcia w chwili uboju oraz stosowania określonego opisu handlowego, pod którym mięso jest sprzedawane,
- ▶ prowadzenia zarówno przez zakłady ubojowe jak i zakłady rozbioru, rejestrów bydła i mięsa, zgodnie z wymaganym zakresem informacji na poszczególnych etapach.

W 2018 r. w całej Polsce poddano ubojowi 1901,8 tys. szt. bydła. Bydło w wieku do 12 miesięcy stanowiło 56,1 tys. szt., tj. 2,9% całkowitego uboju bydła w Polsce. W poszczególnych kategoriach było to:

- ▶ kategoria V, czyli bydło w wieku poniżej 8 miesięcy – 48,5 tys. szt. (w tym w rzeźniach nadzorowanych – 18,7 tys. szt.),
- ▶ kategoria Z, czyli bydło w wieku powyżej 8 i poniżej 12 miesięcy – 7,7 tys. szt. (w tym w rzeźniach nadzorowanych – 5,5 tys. szt.).

W 2018 r. przeprowadzono 133 kontrole w 34 podmiotach prowadzących ubój i rozbiór tusz na elementy, podczas których zweryfikowano prawidłowość oznakowania 612 tusz wołowych pochodzących z bydła w wieku do 12 miesięcy oraz dokumentację zakładowe.

Nie stwierdzono nieprawidłowości w odniesieniu do znakowania tusz, zawartości informacji wymaganych w rejestrach bydła oraz rejestrach mięsa.

2.2.5. Kontrola raportowania danych rynkowych z rynku wołowiny/ Control of prices reporting on the beef market

Kontrola raportowania danych rynkowych z rynku wołowiny prowadzona jest w celu zapewnienia prawidłowej, jednolitej rejestracji cen oraz wielkości obrotów na rynku wołowiny i cielęciny. Kontroli podlegają przedsiębiorcy zobowiązani przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi do nieodpłatnego przekazywania danych z rynku wołowiny.

Obowiązkowi przekazywania danych rynkowych do Zintegrowanego Systemu Informacji Rynkowej w 2018 r. podlegało 41 ubojni bydła. W IV kwartale 2018 r. dane rynkowe przekazywało 39 ubojni, ponieważ 1 ubojnia została zwolniona przez MRiRW z obowiązku raportowania cen oraz 1 ubojnia zaprzestała prowadzenia działalności. Do systemu raportowania cen w 2018 r. nie wprowadzono nowych podmiotów.

W 2018 r. przeprowadzono 162 kontrole prawidłowości raportowania danych rynkowych z rynku wołowiny, sprawdzając 934 sztuki bydła pod kątem prawidłowości wyliczenia ceny zakupu, która była raportowana do Zintegrowanego Systemu Informacji Rynkowej. Prawidłowo wyliczoną cenę zakupu bydła stwierdzono w przypadku 914 sztuk, tj. 97,9% wszystkich kontrolowanych. W porównaniu do 2017 r. liczba tusz o prawidłowo wyliczonej cenie zakupu zwiększyła się o 1,9 punktu procentowego.

W wyniku kontroli stwierdzono błędne wyliczenie ceny podstawowej zakupu bydła, raportowanej do Zintegrowanego Systemu Rolniczej Informacji Rynkowej w 3 ubojniach, w odniesieniu do 20 tusz wołowych.

Błędy w wyliczeniach polegały na:

- ▶ błędnym przeniesieniu wartości bydła z faktury zakupu do obliczeń (przyjęto wartość brutto bydła zamiast wartości netto), w 1 ubojni, tj. 2,6% skontrolowanych,

REALIZACJA ZADAŃ IJHARS W 2018 ROKU/ Tasks performance of AFQI in 2018

- ▶ błędnym przeniesieniu masy poubojowej ciepłej tusz z dokumentacji zakładowej do obliczeń masy poubojowej schłodzonej, uwzględnianej w raporcie, w 1 ubojni, tj. 2,6% kontrolowanych,
- ▶ pominięciu 2 szt. bydła, które powinny być objęte raportem, w 1 ubojni, tj. 2,6% kontrolowanych.

2.2.6. Wydawanie opinii w sprawie przyznania znaku jakości *Poznaj Dobrą Żywność* (PDŻ)/ Issuing opinions on products to be awarded with the Try Fine Food Sign (TFF)

Program *Poznaj Dobrą Żywność* jest częścią polityki Unii Europejskiej służącej podniesieniu jakości oraz zwiększaniu różnorodności żywności na rynku wewnętrznym. Jego celem jest ułatwienie konsumentom dokonania wyboru produktów żywnościowych poprzez promowanie żywności o wysokiej i stabilnej jakości.

TABELA 6.
Liczba opinii w sprawie przyznania znaku jakości PDŻ według grup towarowych w 2018 r./ Table 6: AFQI's opinions issued for products to be awarded with the Try Fine Food logo in 2018 – by commodity groups

Lp.	Rodzaj artykułu	Liczba wydanych opinii
1.	Przetwory mleczne	60
2.	Przetwory owocowe i warzywne	28
3.	Mięso i jego przetwory	14
4.	Soki	14
5.	Wyroby garmażeryjne	8
6.	Miód	7
7.	Grzyby	7
8.	Wyroby cukiernicze	5
9.	Herbatki	5
10.	Makaron	4
11.	Jaja	4
12.	Sosy	2
13.	Świeże owoce i warzywa	2
14.	Ocet	2
15.	Napoje spirytusowe	1
16.	Piwo	1
17.	Wyroby piekarskie	1
RAZEM		165

Znak *Poznaj Dobrą Żywność* przyznawany jest przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi artykułom rolno-spożywczym charakteryzującym się specyficznymi cechami lub wymaganiami jakości handlowej, w szczególności w zakresie sposobu produkcji, składu lub właściwości organoleptycznych. Nadanie znaku PDŻ wymaga między innymi uzyskania opinii Głównego Inspektora JHARS dotyczącej jakości handlowej produktu zgłoszonego do programu.

W 2018 r. Główny Inspektor JHARS wydał 165 opinii w sprawie przyznania znaku jakości PDŻ (tabela 6). Wydane opinie dotyczyły przede wszystkim jakości handlowej przetworów mlecznych oraz owocowych i warzywnych.

2.3. Zadania w ramach nadzoru sprawowanego przez IJHARS/ Tasks within AFQI's supervision

2.3.1. Nadzór nad rynkiem wina/ Supervision of wine market

W ramach nadzoru nad rynkiem wina IJHARS przeprowadza kontrole w podmiotach produkujących wino z winogron pochodzących z upraw winorośli położonych na terenie Polski z przeznaczeniem do obrotu handlowego. Podmioty wyrabiające wino przeznaczone do obrotu, mają obowiązek zgłoszenia prowadzonej działalności Dyrektorowi Generalnemu Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa (KOWR). W 2018 r. w ewidencji Dyrektora Generalnego KOWR zarejestrowanych było 230 podmiotów zlokalizowanych na terenie 16 województw (tabela 7).

W 2018 r. przeprowadzono kontrole w zakresie jakości handlowej wina, sprawdzając między innymi:

- ▶ wymagania formalno-prawne,
- ▶ prawidłowość prowadzenia rejestrów przychodu i rozchodu produktów winiarskich,
- ▶ opracowanie i wdrożenie systemu kontroli wewnętrznej wyrobu i rozlewu wina,
- ▶ parametry fizykochemiczne wina; do badań laboratoryjnych pobrano próbki z 17 partii win, o łącznej objętości 106 hl,
- ▶ oznakowanie wina przeznaczonego do obrotu handlowego (17 partii win, o łącznej objętości 106 hl),

REALIZACJA ZADAŃ JHARS W 2018 ROKU/ Tasks performance of AFQI in 2018

TABELA 7.
Liczba podmiotów produkujących wino z winogron pochodzących z upraw winorośli położonych na terenie Polski/ **Table 7: Number of entities producing wine from grapes which wine-growing area is situated within Polish territory**

Lp.	Województwo	Liczba podmiotów wpisanych do ewidencji KOWR w latach:	
		2017/2018	2018/2019
1.	Dolnośląskie	21	26
2.	Kujawsko-pomorskie	5	6
3.	Lubelskie	22	21
4.	Lubuskie	28	34
5.	Łódzkie	6	6
6.	Mazowieckie	3	3
7.	Małopolskie	32	44
8.	Opolskie	5	6
9.	Podkarpackie	29	32
10.	Podlaskie	1	1
11.	Pomorskie	2	1
12.	Śląskie	8	8
13.	Świętokrzyskie	22	23
14.	Warmińsko-mazurskie	-	1
15.	Wielkopolskie	9	8
16.	Zachodniopomorskie	9	10
RAZEM		202	230

- ▶ prawidłowość przeprowadzenia procesów enologicznych,
- ▶ prawidłowość procesu usunięcia produktów ubocznych powstałych przy wyrobieniu wina, w przypadku 19 podmiotów podlegających obowiązkowi wycofania produktów ubocznych pod nadzorem; badaniom laboratoryjnym poddano ogółem 26 próbek produktów ubocznych (tj. 14 próbek osadu drożdżowego z partii o łącznej objętości 58 hl oraz 12 próbek wytlóków z partii o łącznej masie 19,7 t).

W wyniku kontroli stwierdzono nieprawidłowe parametry fizykochemiczne w 4 partiach win o łącznej objętości 17 hl. Niezgodności dotyczyły zaniżonej lub zawyżonej zawartości cukrów redukujących, zaniżonej zawartości alkoholu, zawyżonej kwasowości lotnej. W przypadku 4 partii win o łącznej objętości 29 hl zakwestionowano nieprawidłowe oznakowanie. Pozostałe skontrolowane

partie wina spełniały wymagania w zakresie jakości handlowej określone w przepisach.

Certyfikacja wina z określonego rocznika i wina z określonej odmiany winorośli/ *Certification procedure for particular vintage year and wines from specific grape varieties*

Prawo UE zezwala na podawanie w oznakowaniu wina bez chronionej nazwy pochodzenia/chronionego oznaczenia geograficznego informacji o roczniku i nazwie odmiany winorośli w przypadku, gdy zostanie ono poddane certyfikacji w tym zakresie.

Organem właściwym dla zapewnienia procedury certyfikacji jest wojewódzki inspektor JHARS właściwy ze względu na miejsce wyrobu wina. Certyfikację wina przeprowadza się na wniosek producenta, składany na dany rok gospodarczy w terminie do dnia 15 sierpnia. Procedura certyfikacji obejmuje kontrolę przeprowadzaną przez:

- ▶ organy Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa w zakresie uprawy winorośli oraz odmian winorośli, z których winogrona przeznaczone są do wyrobu win z określonej odmiany winorośli,
- ▶ właściwych miejscowo wojewódzkich inspektorów JHARS w zakresie sprawdzenia procesu wyrobu win z określonego rocznika oraz win z określonej odmiany winorośli, w tym zgodności ze stanem faktycznym informacji zawartych w dokumentacji związanej z produkcją przedmiotowych win.

Procedurę certyfikacji kończy wydanie decyzji nadającej numer identyfikacyjny każdej partii wina z określonego rocznika lub wina z określonej odmiany winorośli.

W 2018 r. wnioski o przeprowadzenie certyfikacji wina rozpatrywane były przez 14 WIJHARS, tj.: w Białymstoku, Bydgoszczy, Katowicach, Kielcach, Krakowie, Lublinie, Łodzi, Opolu, Poznaniu, Rzeszowie, Szczecinie, Warszawie, Wrocławiu i Zielonej Górze. W wyniku przeprowadzonych przez WIJHARS kontroli w ramach certyfikacji wina stwierdzono, że 1 producent przeprowadził proces wzbogacania niezgodnie z wymaganiami przepisów UE.

Ogółem w 2018 r. wojewódzcy inspektorzy JHARS wydali 345 decyzji o nadaniu numeru identyfikacyjnego, w tym:

- ▶ 2 decyzje dla win z określonej odmiany winorośli,
- ▶ 8 decyzji dla win z określonego rocznika,
- ▶ 335 decyzji dla win z określonego rocznika i określonej odmiany winorośli.

Wielkość partii win certyfikowanych wyniosła łącznie 4491 hl, w tym:

- ▶ win z określonej odmiany winorośli – 12 hl,
- ▶ win z określonego rocznika – 62 hl,
- ▶ win z określonego rocznika i określonej odmiany winorośli – 4 417 hl.

2.3.2. Nadzór nad rynkiem chmielu/ Supervision of the hops market

Zadania realizowane przez IJHARS na rynku chmielu mają zapewniać, że wprowadzany do obrotu chmiel i produkty chmielowe zostały poddane procesowi certyfikacji i spełniają minimalne wymagania jakościowe określone w przepisach.

Sprawując nadzór nad rynkiem chmielu i produktów chmielowych w 2018 roku:

- ▶ pobrano próbki z 1594 partii chmielu zgłoszonych do certyfikacji o łącznej masie 2914,3 t,
- ▶ wymagania jakościowe spełniło 2903,3 t chmielu, na który wojewódzcy inspektorzy JHARS wydali 1 586 certyfikatów, w tym:
 - w Lublinie – 1498 certyfikatów na chmiel o łącznej masie 2666,8 t (tj. 92,0% ogólnej masy chmielu certyfikowanego),
 - w Poznaniu – 80 certyfikatów na chmiel o łącznej masie 199,7 t (tj. 7,0% ogólnej masy chmielu certyfikowanego),
 - we Wrocławiu – 8 certyfikatów na chmiel o łącznej masie 36,8 t (tj. 1,3% ogólnej masy chmielu certyfikowanego),
- ▶ wymaganiom jakościowym nie odpowiadało 8 partii chmielu o łącznej masie 11,0 t (tj. 0,4% masy chmielu certyfikowanego) z powodu zawyżonej zawartości liści i łodyg, zawyżonej wilgotności oraz stwierdzenia

odmiany chmielu niezgodnej z deklaracją, użycia niewłaściwej nazwy chmielu zgłoszonego do certyfikacji,

- ▶ 552 partie chmielu, o łącznej masie 993,8 t (tj. 34,1% ogólnej masy chmielu certyfikowanego) ze względu na podwyższony poziom zawartości nasion, certyfikowano jako chmiel zaziarniony,
- ▶ wymagania jakościowe spełniało 513,3 t produktów chmielowych, na które inspektorzy wydali 93 certyfikaty (84 certyfikaty dotyczyły granulatu typ 90, pozostałe 9 certyfikatów dotyczyło ekstraktu chmielowego).

2.3.3. Nadzór nad rynkiem mięsa – klasyfikacja tusz zwierząt rzeźnych w systemie EUROP/ Supervision of meat market – Classification of carcasses in the EUROP system

System klasyfikacji EUROP zapewnia rzetelną ocenę jakości tusz, wpływa także na zwiększenie przejrzystości rynku w zakresie handlu tuszami wieprzowymi i wołowymi oraz właściwemu ustalaniu cen w notowaniach na terenie UE. Obowiązek stosowania klasyfikacji tusz wieprzowych i wołowych w Polsce dotyczy wszystkich rzeźni, które w ostatnim roku ubiły:

- ▶ powyżej 10,4 tys. szt. trzody chlewnej (tj. powyżej 200 szt. tygodniowo średnio w roku),
- ▶ powyżej 3,9 tys. szt. bydła (tj. powyżej 75 szt. tygodniowo średnio w roku).

Czynności nadawania klas jakości handlowej tuszom wieprzowym i wołowym w systemie EUROP mogą dokonywać tylko osoby, które posiadają uprawnienia rzeczoznawcy w zakresie klasyfikacji. W Polsce rzeczoznawcy najczęściej są pracownikami rzeźni.

Nadzór nad klasyfikacją tusz zwierząt rzeźnych w systemie EUROP prowadzi IJHARS. Zadania IJHARS w tym zakresie obejmują między innymi sprawdzenie: poprawności klasyfikacji oraz znakowania tusz wołowych i wieprzowych, prawidłowości dokumentowania czynności ustalania klas jakości tusz, zgodności dokumentacji wystawionej dostawcom żywca rzeźnego z dokumentacją zakładową (w zakresie kategorii, klasy jakości oraz masy tusz), po-

REALIZACJA ZADAŃ IJHARS W 2018 ROKU/ Tasks performance of AFQI in 2018

siadania uprawnień przez osoby dokonujące klasyfikacji, stosowania do pomiaru mięsności tusz wieprzowych zatwierdzonych urządzeń (choirometrów).

Klasyfikacja tusz wołowych/ Classification of bovine carcasses

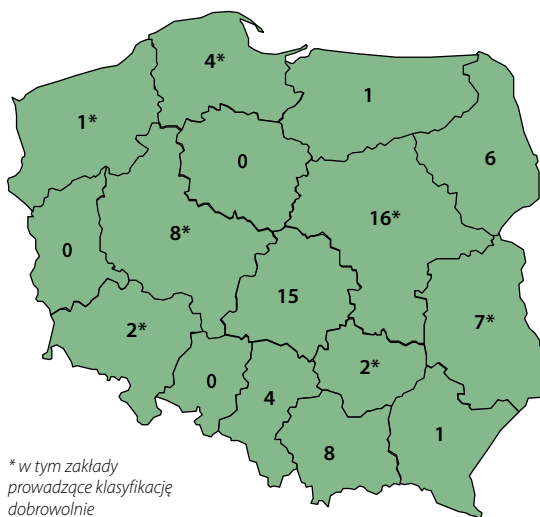
W 2018 r. nadzorem IJHARS objęto 75 ubojni bydła (tj. o 1 mniej niż w 2017 r.), w tym 67 podlegających obowiązkowi klasyfikowania tusz wołowych oraz 8 zakładów, które dobrowolnie uczestniczą w systemie klasyfikacji (rysunek 6).

Zakłady ubojowe objęte w 2018 r. nadzorem IJHARS stanowiły 31,9% ogółu ubojni działających na terenie kraju (235), przy czym w porównaniu do 2017 r. ich udział zwiększył się o 1,4 punktu procentowego (w 2017 r. wynosił 30,5%).

W 2018 r. przeprowadzono 587 wizyt kontrolnych w zakładach ubojowych, w tym 548 (tj. 93,4%) w zakładach podlegających obowiązkowi klasyfikowania tusz wołowych i 39 kontroli w ubojniach klasyfikujących tusze wołowe dobrowolnie. W trakcie wizyt kontrolnych sprawdzono poprawność klasyfikacji przeprowadzonej przez 140 rzeczoznawców (tj. 74,5% wszystkich uprawnionych do klasyfikacji tusz wołowych) na podstawie 24,1 tys. szt. tusz wołowych. Według stanu na 31 grudnia 2018 r. w rejestrach prowadzonych przez IJHARS wpisanych było 188 rzeczoznawców ds. klasyfikacji tusz wołowych, przy czym czynnie klasyfikacja przeprowadzana jest przez 164 osoby, tj. 87,2% wszystkich uprawnionych.

RYSUNEK 6.

Liczba zakładów podlegających nadzorowi w zakresie klasyfikacji tusz wołowych w systemie EUROP, wg stanu na 31 grudnia 2018 r./ Graph 6: Number of facilities supervised by AFQI as regards classification of bovine carcasses in the EUROP system in 2018 (as at 31st December 2018)

* w tym zakłady prowadzące klasyfikację dobrowolnie

Ubój bydła w 2018 r. wyniósł 1901,8 tys. szt., w tym 1779,0 tys. szt. w zakładach objętych nadzorem IJHARS, co stanowiło 93,5% całkowitego uboju dokonanego na terenie kraju. Klasy jakości handlowej nadano 1753,7 tys. szt. tusz wołowych, tj. 98,6% wszystkich tusz uzyskanych z uboju bydła w zakładach nadzorowanych (o 0,1 punktu procentowego mniej niż w 2017 r.).

TABELA 8.

Liczba ubojni bydła oraz liczba przeprowadzonych kontroli w latach 2017–2018/ Table 8: Number of bovine slaughterhouses and number of inspections carried out in 2017–2018

Wyszczególnienie	2017 r.	2018 r.	zmiana %
Liczba ubojni bydła w kraju (szt.)	249	235	-5,6
Liczba ubojni bydła objętych nadzorem (szt.)	76	75	-1,3
Ubojnie klasyfikujące tusze dobrowolnie (szt.)	6	8	+25,0
Liczba przeprowadzonych kontroli	601	587	-2,3
Średnia liczba kontroli przeprowadzonych w 1 ubojni	7,9	7,8	-1,3
Średnia liczba tusz wołowych skontrolowanych podczas 1 kontroli	41,7	41,0	-1,7

REALIZACJA ZADAŃ IJHARS W 2018 ROKU/ Tasks performance of AFQI in 2018

Liczba tusz wołowych objętych nadzorem w 2018 r. wynosiła 24,1 tys. szt., w tym 23,3 tys. szt. (tj. 96,7%) skontrolowano w ubojniach obowiązkowo uczestniczących w systemie klasyfikacji. W porównaniu do 2017 r. liczba tusz wołowych objętych nadzorem zmniejszyła się o 1,0 tys. szt. (tj. 4,0%). Średnia liczba tusz poddanych kontroli podczas jednej wizyty kontrolnej wynosiła 41,0 szt. i była nieznacznie niższa niż w 2017 r. (tabela 8).

W wyniku kontroli ustalono, co następuje:

- ▶ klasyfikację tusz wołowych podjęto we wszystkich zakładach,
- ▶ liczba tusz prawidłowo sklasyfikowanych przez rzeczoznawców pod względem uformowania wynosiła 18,5 tys. szt., a pod względem otluszczenia 17,5 tys. szt.,
- ▶ nieprawidłowa ocena uformowania dotyczyła 5,5 tys. szt. tusz, w tym ocena zawyżona – 3,4 tys. szt., a ocena zaniżona – 2,1 tys. szt.,
- ▶ nieprawidłowa ocena otluszczenia dotyczyła 6,5 tys. szt., w tym ocena zawyżona – 2,9 tys. szt., a ocena zaniżona – 3,6 tys. szt.,
- ▶ nieprawidłowa obróbka lub prezentacja dotyczyła 0,4 tys. szt. tusz,

RYSUNEK 7.

Liczba zakładów podlegających nadzorowi w zakresie klasyfikacji tusz wieprzowych w systemie EUROP, wg stanu na 31 grudnia 2018 r./ **Graph 7: Number of facilities supervised by AFQI as regards classification of porcine carcasses in the EUROP system in 2018 (as at 31st December 2018)**

* w tym zakłady prowadzące klasyfikację dobrowolnie

- ▶ nieprawidłowe znakowanie klasą jakości handlowej dotyczyło 0,3 tys. szt. tusz,
- ▶ dokumentowanie czynności ustalania klas jakości tusz wołowych było nieprawidłowe w 2 zakładach,
- ▶ informacje o wynikach klasyfikacji nie były dostarczane dostawcom żywca rzeźnego w 3 ubojniach; pozostałe ubojnie informowały dostawców o wynikach klasyfikacji,
- ▶ informacje przekazywane dostawcom były zgodne z dokumentacją zakładową we wszystkich kontrolowanych zakładach.

Klasyfikacja tusz wieprzowych/ Classification of porcine carcasses

W 2018 r. nadzorem IJHARS objęto 210 ubojni trzody chlewnej (tj. o 3 mniej niż w 2017 r.), w tym 7 dobrowolnie uczestniczących w systemie klasyfikacji tusz wieprzowych (rysunek 7).

Zakłady ubojowe objęte w 2018 r. nadzorem IJHARS stanowiły 45,5% ogółu ubojni trzody działających na terenie kraju (461), przy czym w porównaniu do 2017 r. ich udział zwiększył się o 1,5 punktu procentowego (w 2017 r. wynosił 44,0%).

W 2018 r. przeprowadzono ogółem 1680 wizyt kontrolnych w zakładach prowadzących ubój trzody chlewnej, tj. o 45 mniej niż w 2017 r. (tj. o 2,6%). W trakcie wizyt kontrolnych sprawdzono poprawność klasyfikacji przeprowadzonej przez 334 rzeczoznawców (tj. 76,4% wszystkich uprawnionych do klasyfikacji tusz wieprzowych) na podstawie 67,1 tys. szt. tusz wieprzowych. Według stanu na dzień 31 grudnia 2018 r. w rejestrach prowadzonych przez IJHARS wpisanych było 437 rzeczoznawców ds. klasyfikacji tusz wieprzowych, przy czym czynnie przeprowadzana była przez 365 osób, tj. 83,5% wszystkich uprawnionych.

Ubój trzody chlewnej w 2018 r. wyniósł 22,4 mln szt., w tym w zakładach ubojowych objętych nadzorem IJHARS 21,4 mln szt. trzody chlewnej, co stanowiło 95,5% uboju całkowitego dokonanego w zakładach na terenie kraju. Klasy jakości handlowej nadano 20,5 mln szt. tusz wieprzo-

REALIZACJA ZADAŃ IJHARS W 2018 ROKU/ Tasks performance of AFQI in 2018

wych, tj. 96,0% wszystkich tusz wieprzowych uzyskanych z uboju trzody chlewnej w zakładach nadzorowanych, tj. o 0,2 punktu procentowego mniej niż w 2017 r.

Liczba tusz wieprzowych skontrolowanych podczas wizyt kontrolnych w 2018 r. wynosiła 67,1 tys. szt. Średnia liczba tusz poddanych kontroli podczas jednej wizyty kontrolnej wynosiła 40,0 szt. i była o 2,0 szt. (tj. 4,8%) niższa od średniej z 2017 r. (tabela 9).

W wyniku kontroli ustalono, co następuje:

- ▶ klasyfikację tusz wieprzowych prowadziły wszystkie 209 ubojni, tj. 99,5% zakładów nadzorowanych,
- ▶ uchylenie się przed podjęciem klasyfikacji tusz wieprzowych, pomimo podlegania takiemu obowiązkowi stwierdzono w 1 ubojni, tj. 0,5% nadzorowanych,
- ▶ choirometry posiadało 168 zakładów, tj. 80,0% kontrolowanych,
- ▶ klasyfikację tusz wieprzowych metodą ZP (dwóch punktów) stosowało 41 zakładów, tj. 19,5% nadzorowanych,
- ▶ uprawnionych rzeczoznawców zatrudniały wszystkie zakłady objęte nadzorem; klasyfikację tusz wieprzowych prowadziły osoby, które posiadały aktualne uprawnienia,
- ▶ czas, w którym przeprowadza się klasyfikację oraz ważenie tusz, był prawidłowy czyli nie przekraczał wymaganych 45 minut od momentu rozpoczęcia czynności ubojowych w 208 zakładach, w 1 ubojni czas ten został przekroczony – (0,5% nadzorowanych zakładów),
- ▶ nieaktualne cechy legalizacji wag kolejowych używanych do ustalania masy tusz wieprzowych stwierdzono w 9 zakładach, tj. 4,3% nadzorowanych,
- ▶ nieprawidłowy pomiar mięsności wykonano w przypadku 4,2 tys. szt. tusz, tj. 6,3% kontrolowanych,

- ▶ nieprawidłowe znakowanie klasą jakości handlowej dotyczyło 2,2 tys. szt. tusz, tj. 3,2% kontrolowanych,
- ▶ brak oznakowania klasą jakości stwierdzono w odniesieniu do 0,2 tys. szt., tj. 0,3% kontrolowanych,
- ▶ nieprawidłowa obróbka lub prezentacja dotyczyła 1,2 tys. szt. tusz, tj. 1,8% kontrolowanych,
- ▶ nieprawidłowe dokumentowanie czynności ustalania klas jakości tusz wieprzowych stwierdzono w 1 zakładzie ubojowym, tj. w 0,5% kontrolowanych (stwierdzono brak protokołu z klasyfikacji, w kolejnej kontroli protokół niezgodny ze wzorem),
- ▶ nieprawidłowy czas przechowywania dokumentacji z klasyfikacji tusz wieprzowych (krótszy niż wymagane 4 tygodnie) stwierdzono w 7 zakładach, tj. 3,3% kontrolowanych,
- ▶ informacje o wynikach klasyfikacji wystawione dostawcom żywca rzeźnego były zgodne z dokumentacją zakładową we wszystkich ubojniach spośród tych, które powiadamiają dostawców.

2.3.4. Nadzór nad rynkiem mięsa drobiowego/ Supervision of poultry meat market

Zadania IJHARS realizowane w ramach nadzoru nad rynkiem drobiu mają zapewnić przestrzeganie obligatoryjnych przepisów w zakresie jakości handlowej mięsa drobiowego, w tym również badania zawartości wody w mięsie drobiowym po przeprowadzonym procesie technologicznym. Kontrole w zakresie jakości handlowej mięsa drobiowego zostały przeprowadzone w ramach kontroli jakości handlowej mięsa i wyrobów mięsnych realizowanej w I kwartale 2018 roku. Kontrolą IJHARS objęto 163 zakłady mięsne, co stanowiło 12,3% zakładów przetwórstwa mięsnego, prowadzących działalność na terenie kraju.

TABELA 9.

Liczba ubojni trzody chlewnej oraz liczba przeprowadzonych kontroli w latach 2017–2018/ Table 9: Number of pig slaughterhouses and number of inspections carried out in 2017–2018

Wyszczególnienie	2017 r.	2018 r.	Zmiana %
Liczba ubojni trzody w kraju (szt.)	484	461	-4,7
Liczba ubojni trzody objętych nadzorem (szt.)	213	210	-1,4
Liczba przeprowadzonych kontroli	1 725	1 680	-2,6
Średnia liczba kontroli przeprowadzonych w 1 ubojni	8,1	8,0	-1,2
Średnia liczba tusz wieprzowych skontrolowanych podczas 1 kontroli	42,0	40,0	-4,8

Zawartość wody wchłoniętej przez mięso drobiowe zbadano na podstawie próbek pobranych z 80 partii mięsa drobiowego. W 7 badanych próbkach mięsa drobiowego stwierdzono nieprawidłowości w zakresie zawartości wody, tj. zawartość oznaczonej wody w mięsie drobiowym była wyższa od ilości wody technologicznie uzasadnionej.

Oceną organoleptyczną objęto 87 partii mięsa drobiowego o łącznej masie 14,8 t, sprawdzono również prawidłowość znakowania mięsa drobiowego na podstawie 91 partii o łącznej masie 17,5 t.

W wyniku kontroli znakowania ustalono nieprawidłowe oznakowanie mięsa drobiowego, które dotyczyło 7 partii (1,9% skontrolowanych partii w tym zakresie) o łącznej masie 21,9 t (21,0% skontrolowanej masy).

Nie kwestionowano cech organoleptycznych kontrolowanych partii mięsa drobiowego.

2.3.5. Warunki produkcji gęsi owsianych/ Young Polish Oats-Fed Geese – Production conditions

Wojewódzkie inspektoraty JHARS w III kwartale 2018 r. przeprowadziły 94 kontrole warunków chowu i tuczu gęsi na 80 fermach, tj. 10,7% ferm prowadzących produkcję gęsi na terenie kraju (z wyjątkiem województwa lubuskiego) oraz 34 kontrole w 9 zakładach drobiarskich (tj. 10,6% zakładów prowadzących działalność w zakresie mięsa drobiowego, w tym gęsi) na terenie 6 województw (lubelskie, łódzkie, małopolskie, podlaskie, warmińsko-mazurskie, wielkopolskie) znajdujących się w ewidencji WIJHARS.

Parametry warunków produkcji gęsi owsianych sprawdzano na zgodność z wymaganiami określonymi w rozporządzeniu Komisji (WE) nr 543/2008 i regulaminie znaku wspólnego towarowego KR-D-IG „Młodej polskiej gęsi owsianej”.

Nie stwierdzono nieprawidłowych warunków produkcji gęsi oraz niewłaściwej jakości handlowej mięsa gęsięgo w zakresie cech organoleptycznych i znakowania. Nie wniesiono zastrzeżeń do dokumentacji znajdującej się na fermach i w zakładach uboju gęsi.

2.3.6. Nadzór nad rynkiem nawozów/ Supervision of fertilisers market

W ramach nadzoru nad rynkiem nawozów w 2018 r. przeprowadzono kontrolę prawidłowości wprowadzania do obrotu oraz znakowania nawozów, nawozów oznaczonych znakiem „NAWÓZ WE” oraz środków wspomagających uprawę roślin. Kontrolą objęto nawozy organiczne, organiczno-mineralne i mineralne, nawozy oznaczone znakiem „NAWÓZ WE” oraz środki poprawiające właściwości gleby, stymulatory wzrostu, podłoża do upraw, w formie stałej i płynnej.

Kontrolę przeprowadzono w 93 podmiotach wprowadzających do obrotu wymienione środki, w tym u producentów, dystrybutorów oraz w miejscach sprzedaży.

Kontrolą objęto ogółem 210 partii nawozów, nawozów oznaczonych znakiem „NAWÓZ WE” oraz środków wspomagających uprawę roślin, o masie 28 444,6 t i objętości 676,4 m³.

W wyniku kontroli ustalono wprowadzenie do obrotu:

- ▶ nawozów, w tym nawozów oznakowanych „NAWÓZ WE” oraz środków wspomagających uprawę roślin o łącznej masie 778,8 t i objętości 11,8 m³ niespełniających wymagań w zakresie wprowadzania do obrotu,
- ▶ nawozów, w tym nawozów oznakowanych „NAWÓZ WE” oraz środków wspomagających uprawę roślin o łącznej masie 2132,5 t i objętości 150,9 m³, które były niewłaściwie oznakowane,
- ▶ nawozów, w tym nawozów oznakowanych „NAWÓZ WE” oraz środków wspomagających uprawę roślin o łącznej masie 1257,2 t i objętości 21 m³ o nieprawidłowej zawartości składników pokarmowych.

2.4. Zadania kontrolne związane z działalnością gospodarczą przedsiębiorcy/ Control tasks related to entrepreneur's business activity

2.4.1. Ocena jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych/ Evaluation of marketing quality of agricultural and food products

Ocena jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych przeznaczonych na rynek krajowy lub zagraniczny realizowana jest przez IJHARS na wniosek przedsiębiorcy. Wydane przez IJHARS *Świadectwo jakości handlowej* jest gwarancją spełnienia wymagań jakości handlowej przez oceniany artykuł rolno-spożywczy, co ułatwia eksport polskich wyrobów na rynki zagraniczne oraz ich obrót na rynku wewnętrznym (unijnym).

W 2018 r. wydano ogółem 1199 *Świadectw jakości handlowej*, w tym:

- ▶ 1092 świadectwa dla artykułów rolno-spożywczych wywożonych z Polski (tj. 91,0% ogółu wydanych), w tym 176 świadectw w ramach reeksportu obejmujących głównie: wyroby cukiernicze i ciastkarskie (567,7 t), kawę (282,8 t), przetwory zbożowe (191,8 t), owoce i warzywa mrożone (119,7 t) oraz soki i napoje bezalkoholowe (1429,4 hl); w ramach eksportu oceną objęto głównie: zboża i przetwory zbożowe (3213,8 t), wyroby cukiernicze i ciastkarskie (2952,8 t), przetwory mleczne (1374,4 t i 7,9 hl), owoce i warzywa mrożone (789,7 t), przetwory owocowe i warzywne (565,0 t i 322,7 hl), kawę (541,1 t), rośliny strączkowe (293,7 t), świeże owoce (258 t), pieczywo (207,7 t), zioła i przyprawy (121,6 t), koncentraty spożywcze (78,7 t), soki i napoje bezalkoholowe (1814,9 hl), wódka (1456 hl) oraz wino (102,4 hl) przeznaczone głównie do: Algierii, Armenii, Białorusi, Bośni i Hercegowiny, Gruzji, Jordanii, Mongolii, Tadżykistanu, Turcji, Ukrainy i Zjednoczonych Emiratów Arabskich,
- ▶ 79 świadectw dla towarów wyprodukowanych w kraju (tj. 6,6% ogółu wydanych); oceną objęto głównie: koncentrat przecieru pomidorowego (1069,7 t), zboża i przetwory zbożowe (781,3 t), warzywa świeże i mro-

żone (605 t), przetwory mleczne (18,8 t), mięso i przetwory mięsne (14,5 t), przyprawy (3,4 t) oraz ryby świeże i wędzone (1,1 t),

- ▶ 14 świadectw dla towarów importowanych z przeznaczeniem na rynek krajowy (tj. 1,2% ogółu wydanych); przedmiotem oceny były głównie: koncentrat przecieru pomidorowego (1413,0 t) z Ukrainy, przyprawy (23,0 t) z Egiptu i Ukrainy, wyroby cukiernicze (9,6 t) ze Zjednoczonych Emiratów Arabskich oraz owoce suszone (2,17 t) z Uzbekistanu,
- ▶ 11 świadectw potwierdzających prawidłową jakość badanej żywności przeznaczonej dla wojska (tj. 0,9% ogółu wydanych); przedmiotem oceny były filety rybne (0,31 t), wędliny (0,04 t) oraz sery twarde (0,03 t),
- ▶ 3 świadectwa na wniosek producenta zainteresowanego modernizacją produkcji rolnej i otrzymaniem na ten cel kredytu NT (tj. 0,3% ogółu wydanych); przedmiotem oceny było mleko surowe (3421 hl).

2.4.2. Zwalnianie podmiotów z obowiązku znakowania jaj kierowanych bezpośrednio z miejsca produkcji do zakładów przemysłu spożywczego/ Granting exemptions from the marking obligations for eggs delivered directly from production site to the food industry

Zwalnianie podmiotów z obowiązku znakowania jaj dostarczanych do przemysłu spożywczego bezpośrednio z miejsca produkcji następuje w drodze decyzji administracyjnej wydawanej na wniosek zainteresowanego przedsiębiorcy.

Przedsiębiorca zwolniony z obowiązku znakowania jaj, jest zobligowany do prowadzenia ewidencji jaj nieoznakowanych oraz przekazywania wojewódzkiemu inspektorowi JHARS pisemnej informacji o zamiarze dostawy jaj do odbiorców w innych państwach członkowskich UE, na 14 dni przed każdą planowaną wysyłką. Brak wypełniania obowiązków przez przedsiębiorcę skutkuje cofnięciem zwolnienia w drodze decyzji administracyjnej, wydawanej przez wojewódzkiego inspektora JHARS. Obowiązek przekazywania informacji o zamiarze wysyłki nie dotyczy jaj nieoznakowanych kierowanych do przemysłu spożywczego na terenie Polski.

REALIZACJA ZADAŃ IJHARS W 2018 ROKU/ Tasks performance of AFQI in 2018

Główny Inspektor JHARS:

- ▶ przekazuje właściwym organom zainteresowanych państw członkowskich UE informacje o podmiotach, które uzyskały zwolnienie zgodnie z art. 11 ust. 2 lit a rozporządzenia Komisji (WE) nr 589/2008,
- ▶ prowadzi wykaz podmiotów, które uzyskały zwolnienie z obowiązku znakowania jaj.

W 2018 r. obowiązywało ogółem 87 decyzji administracyjnych zwalniających podmioty z obowiązku znakowania jaj oraz jedna decyzja uchylająca zwolnienie podmiotu ze znakowania jaj, wydane na wnioski złożone do 8 wojewódzkich inspektorów JHARS przez 65 podmiotów.

Organ z Estonii odpowiedzialny za zwalnianie podmiotów z obowiązku znakowania jaj przekazał informacje o podmiocie, który będzie dostarczał jaja nieoznakowane do Polski.

Jaja zwolnione ze znakowania były wysyłane do zakładów przemysłu spożywczego na terenie Polski oraz do innych krajów UE, tj. Włoch i Francji (tabela 10).

W tabeli nie uwzględniono dostaw jaj nieoznakowanych do zakładów przemysłu spożywczego na terenie Polski, ze względu na brak obowiązku przekazywania takich informacji do WIJHARS.

2.4.3. Nadawanie uprawnień rzeczoznawcom/ Licencing quality assessors

Uprawnienia do pobierania próbek, ustalania klas jakości artykułów rolno-spożywczych, oprócz pracowników IJHARS, mogą posiadać również rzeczoznawcy. Działalność rzeczoznawców, oparta na posiadanej wiedzy teoretycznej i praktycznej, zapewnia rzetelną i obiektywną kontrolę artykułów rolno-spożywczych. Wojewódzki inspektor JHARS jest upoważniony do nadawania i cofania uprawnień rzeczoznawcom.

TABELA 10.

Zestawienie liczby podmiotów, decyzji zwalniających podmioty z obowiązku znakowania jaj i zaplanowanych do wysyłki jaj w 2018 r./
Table 10: Number of facilities, number of decisions on exemption from marking obligations for eggs and numer of eggs scheduled for shipment in 2018

Lp.	Organ wydający decyzję	Liczba podmiotów (szt.)	Liczba decyzji (szt.)	Kraj wysyłki	Liczba jaj zaplanowanych do wysyłki (szt.)	Liczba transportów (szt.)
1.	Opolski Wojewódzki Inspektor JHARS	1	1	Włochy	87 091 200	288
				Francja	31 449 600	104
2.	Wielkopolski Wojewódzki Inspektor JHARS	32	34	Polska	0	0
3.	Lubuski Wojewódzki Inspektor JHARS	10	11	Polska	0	0
4.	Łódzki Wojewódzki Inspektor JHARS	7	12	Polska	0	0
5.	Dolnośląski Wojewódzki Inspektor JHARS	1	6	Polska	0	0
6.	Mazowiecki Wojewódzki Inspektor JHARS	2	6	Polska	0	0
7.	Śląski Wojewódzki Inspektor JHARS	1	3	Polska	0	0
8.	Małopolski Wojewódzki Inspektor JHARS	11	14	Polska	0	0
RAZEM		65	87		118 540 800	392

*jaja nieoznakowane kierowane do zakładów przetwórstwa spożywczego na terenie kraju

REALIZACJA ZADAŃ IJHARS W 2018 ROKU/ Tasks performance of AFQI in 2018

TABELA 11.

Liczba osób które uzyskały uprawnienia rzeczoznawcy w poszczególnych specjalizacjach w 2018 r./ Table 11: Number of quality assessors licenced by AFQI in 2018 – by particular specialisations

Lp.	Nazwa specjalizacji objętej egzaminem na rzeczoznawcę	Liczba przeprowadzonych egzaminów	Liczba rzeczoznawców
1.	Pobieranie próbek ziarna zbóż, nasion roślin strączkowych i ich przetworów oraz nasion roślin oleistych	6	126
2.	Klasyfikacja tusz wieprzowych w systemie EUROP	6	111
3.	Pobieranie próbek owoców i warzyw świeżych, ziarna zbóż, nasion roślin strączkowych i ich przetworów, buraków cukrowych i ich przetworów oraz mleka i jego przetworów	1	70
4.	Klasyfikacja tusz wołowych w systemie EUROP	4	59
5.	Pobieranie próbek mleka i jego przetworów, mięsa i jego przetworów, ziarna zbóż, nasion roślin strączkowych i ich przetworów oraz nasion roślin oleistych	2	39
6.	Pobieranie próbek owoców i warzyw świeżych, ziarna zbóż, nasion roślin strączkowych i ich przetworów, nasion roślin oleistych oraz ziół i przypraw	1	16
7.	Pobieranie próbek mięsa i jego przetworów	1	11
8.	Pobieranie próbek pieczywa, ziarna zbóż, nasion roślin strączkowych i ich przetworów	1	10
9.	Pobieranie próbek miodu i innych produktów pszczelich	1	9
10.	Pobieranie próbek mleka i jego przetworów	1	8
11.	Pobieranie próbek olejów i tłuszczów roślinnych	1	4
RAZEM		25	463
Lp.	Nazwa specjalizacji objętej szkoleniem na rzeczoznawcę	Liczba przeprowadzonych szkoleń	Liczba rzeczoznawców
12.	Ustalanie klas jakości świeżych owoców i warzyw	13	232
RAZEM			695

Rzeczoznawca zobowiązany jest do przestrzegania przepisów dotyczących wykonywanych czynności, tj. pobierania próbek, ustalania klas jakości określonych artykułów rolno-spożywczych oraz wypełniania powierzonych obowiązków z należytą starannością i bezstronnością.

W 2018 r. przeprowadzono 25 egzaminów w zakresie 11 specjalizacji, do których przystąpiły 483 osoby. Uprawnienia rzeczoznawcy uzyskały 463 osoby, tj. 95,8% ogółu przystępujących do egzaminu. Ponadto, uprawnienia rzeczoznawcy uzyskało 232 rzeczoznawców, uczestniczących w 13 szkoleniach z zakresu ustalania klas jakości świeżych owoców i warzyw (tabela 11).

3. Współpraca z innymi instytucjami

Cooperation with other authorities and organisations

3.1. Współpraca z organizacjami międzynarodowymi/ Cooperation with international organisations

3.1.1. Współpraca z Komisją Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO/ Cooperation with the FAO/WHO Codex Alimentarius Commission (CAC)

GIJHARS pełni rolę Punktu Kontaktowego Komisji Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO dla Polski, do zadań którego należy szeroko rozumiana koordynacja prac kodeksowych na szczeblu krajowym, opracowywanie stanowisk Polski, współpraca z innymi państwami członkowskimi, realizacja zadań wynikających z pełnienia roli instytucji wiodącej dla Grupy Roboczej Rady UE ds. Kodeksu Żywnościowego (*Codex Alimentarius*), Komisji Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO, Komitetu Komisji Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO ds. Zasad Ogólnych, Regionalnego Komitetu Koordynacyjnego FAO/WHO dla Europy, a także uczestnictwo w spotkaniach.

W 2018 roku Punkt Kontaktowy KKŻ FAO/WHO koordynował przygotowania do:

- ▶ 10. sesji Komitetów KKŻ FAO/WHO oraz sesji Komisji Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO, w których udział wzięło 13 delegatów z Polski, w tym 5 przedstawicieli Inspekcji; przedstawiciele Polski wzięli udział w 8 sesjach kodeksowych, w tym przedstawiciele Inspekcji w 5 sesjach: Komisji Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO, Komitetu ds. Pozostałości Leków Weterynaryjnych w Żywności, Komitetu ds. Metod Analiz i Próbkobrania, Komitetu ds. Żywienia oraz Żywności Przeznaczonej do Specjalnych Celów Żywnościowych, Międzyrządowej Grupy Zadaniowej ds. Oporności na Leki Przeciwdrobnoustrojowe; eksperci z instytucji współpracujących wzięli udział w sesji: Komitetu ds. Zanieczyszczeń Żywności, Komitetu ds. Substancji Dodatkowych do Żywności, Komitetu ds. Pozostałości Leków Weterynaryjnych w Żywności, Komitetu ds. Metod Analiz

i Próbkobrania, Komitetu ds. Higieny Żywności, i Międzyrządowej Grupy Zadaniowej ds. Oporności na Leki Przeciwdrobnoustrojowe,

- ▶ 14 spotkań Grupy Roboczej Rady UE ds. Kodeksu Żywnościowego (F.23) w Brukseli, której celem było przygotowanie państw członkowskich UE do posiedzeń KKŻ FAO/WHO i jej ciał pomocniczych; 20 przedstawicieli Polski wzięło udział w 12 spotkaniach, w tym 12 przedstawicieli GIJHARS w 10 spotkaniach.

Punkt Kontaktowy Komisji Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO:

- ▶ opracował w porozumieniu z ekspertami współpracującymi i przekazał w ramach prac elektronicznych grup roboczych komentarze na temat *Wytycznych dla znakowania frontu opakowania dodatkową informacją na temat wartości odżywczej oraz Kodeksu praktyki w celu ograniczenia lekooporności na leki przeciwdrobnoustrojowe*,
- ▶ opracował w porozumieniu z ekspertami współpracującymi i przekazał do Sekretariatu KKŻ informacje w zakresie planowanych nowych prac Komitetu ds. Znakowania Żywności (znakowanie alkoholi, opakowań zbiorczych i alergenów),
- ▶ wzięł udział w dyskusji ekspertów UE na temat Planu Strategicznego KKŻ na lata 2020-2025,
- ▶ koordynował przygotowania polskich ekspertów do bezpośredniego reprezentowania kraju na forum KKŻ FAO/WHO, Grupy Roboczej Rady UE ds. Kodeksu Żywnościowego oraz innych spotkaniach poświęconych zagadnieniom KKŻ FAO/WHO, w tym przygotował i/lub koordynował przygotowania instrukcji wyjazdowych na łącznie 20 spotkań,
- ▶ przeprowadził aktualizację listy ekspertów z instytucji współpracujących,
- ▶ pozyskał nowych ekspertów współpracujących w ramach prac kodeksowych dla szerszego procesu opiniowania tworzonych dokumentów (stowarzyszenia branżowe, środowiska akademickie),

- ▶ promował działalność Punktu Kontaktowego KKŻ FAO/WHO poprzez publikację artykułów w prasie branżowej, udział w konferencjach tematycznych, zamieszczanie informacji na stronie internetowej Inspekcji oraz rozpowszechnianie broszur informacyjnych.

Punkt Kontaktowy Komisji Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO koordynował udział polskich ekspertów w pracach 10 elektronicznych grup roboczych KKŻ FAO/WHO (eGR), tj. w ramach:

- ▶ Komitetu KKŻ FAO/WHO ds.:
 - Pozostałości Pesticydów – eGR ds. obliczania międzynarodowego szacowanego krótkoterminowego pobrania pozostałości pestycydów z żywnością (IESTI),
 - Substancji Dodatkowych do Żywności – eGR ds. azotanów i azotynów,
 - Tłuszczów i Olejów:
 - eGR ds. oleju z orzechów włoskich, laskowych, pistacjowych, migdałów, awokado i oleju lnianego,
 - eGR ds. zastosowania składu kwasów tłuszczowych wymienionego w tabeli 1 *Normy dla poszczególnych olejów roślinnych* do olejów surowych,
 - eGR ds. rewizji limitów dla kwasu oleinowego i linolowego w oleju słonecznikowym,
 - eGR ds. rewizji sekcji 3, 8 i załącznika w *Normie dla oliwy z oliwek i oliwy z wytlóków oliwek*,
 - Higieny Żywności – eGR ds. rewizji *Ogólnych zasad higieny żywności*, w tym załącznika dotyczącego systemu HACCP,
 - Znakowania Żywności ds. znakowania wartością odżywczą na froncie opakowania,
- ▶ Międzyrządowej Grupy Zadaniowej FAO/WHO ds. Oporności na Leki Przeciwdrobnoustrojowe:
 - eGR ds. rewizji *Kodeksu praktyki w celu ograniczenia i powstrzymania lekooporności*,
 - eGR ds. opracowania *Wytycznych w celu zintegrowanego nadzoru i monitoringu lekooporności*.

Najważniejsze wydarzenia na forum KKŻ/ Significant events at the CAC forum

Do najważniejszych wydarzeń zaliczyć należy:

- ▶ dyskusję na temat MRL (dopuszczalny poziom pozostałości) dla zilpaterolu (zilpaterol należy do grupy beta-

-agonistów i podobnie jak raktopamina, jest stosowany w niektórych państwach członkowskich KKŻ FAO/WHO również w celach poza terapeutycznych do zwiększenia mięsności u bydła):

- zatrzymanie dokumentu na 4. stopniu procedury podczas sesji Komitetu ds. Pozostałości Leków Weterynaryjnych w Żywności – z uwagi na brak konsensusu,
- opinię działu prawnego potwierdzającą słuszność powyższej decyzji – przedstawioną podczas posiedzenia Komitetu Wykonawczego KKŻ,
- dyskusję podczas sesji Komisji Kodeksu Żywnościowego obrazującą skalę podziału stanowisk w powyższej sprawie i decyzję o konieczności systemowego podejścia do znalezienia rozwiązania w podobnych przypadkach,
- ▶ formalną decyzję Komisji Kodeksu Żywnościowego na temat rozpoczęcia nowych prac w zakresie dodatkowej informacji żywieniowej na froncie opakowania,
- ▶ wstępną dyskusję na temat opracowania dokumentu dotyczącego autentyczności/identyfikowalności żywności,
- ▶ skuteczną promocję idei ustanowienia przez ONZ 7 czerwca – Światowym Dniem Bezpieczeństwa Żywności.

3.1.2. Współpraca z Europejską Komisją Gospodarczą ONZ/ Cooperation with the United Nations Economic Commission for Europe (UN/ECE)

GIJHARS prowadzi Polski Sekretariat Współpracy z Grupą Roboczą ds. Norm Jakościowych dla Produktów Rolnych EKG/ONZ (WP.7).

Celem Europejskiej Komisji Gospodarczej ONZ jest m.in.:

- ▶ działanie na rzecz podnoszenia aktywności ekonomicznej państw członkowskich,
- ▶ tworzenie norm prawa międzynarodowego regulującego liczne dziedziny obrotu międzynarodowego,
- ▶ podtrzymywanie i rozwój więzi gospodarczych między krajami członkowskimi i innymi krajami świata.

Wśród organów roboczych EKG znajduje się Komitet Sterujący ds. Wzmocnienia Potencjału Handlu i Norm, w którym działa Grupa Robocza ds. Norm Jakościowych

dla Produktów Rolnych (WP.7), a w jej ramach Sekcje Branżowe ds. Standaryzacji:

- ▶ Świeżych Owoców i Warzyw,
- ▶ Produktów Suchych i Suszonych,
- ▶ Mięsa,
- ▶ Sadzeniaków Ziemiaka.

Grupa Robocza WP.7 jest odpowiedzialna za wypracowanie zharmonizowanych norm jakości handlowej dla produktów rolnych. Celem jej działania jest wspomaganie handlu międzynarodowego poprzez tworzenie kryteriów oceny jakości handlowej w formie norm, które są wskazaniem aktualnej praktyki handlowej. W pracach Grupy Roboczej, oprócz państw członkowskich EKG, mogą uczestniczyć kraje niebędące jej członkami, a także międzynarodowe bądź regionalne organizacje branżowe związane z obrotem produktami będącymi przedmiotem prac Grupy Roboczej.

Do zadań Polskiego Sekretariatu Współpracy z Grupą Roboczą ds. Norm Jakościowych dla Produktów Rolnych EKG/ONZ (WP.7), działającego w Głównym Inspektoracie Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych, należy w szczególności:

- ▶ pełnienie funkcji łącznika pomiędzy Sekretariatem WP.7 EKG/ONZ a Polską,
- ▶ koordynacja działalności dotyczącej WP.7 w kraju, w tym współpraca z zainteresowanymi krajowymi instytucjami,
- ▶ rozpowszechnianie wiedzy o pracach grupy i opracowanych normach.

W 2018 roku Sekretariat koordynował krajowe przygotowania do 5 sesji w ramach EKG/ONZ (4 sesji Sekcji Branżowych i 1 sesji WP.7), w których udział wzięło łącznie 8 delegatów (w 3 sesjach), w tym 5 pracowników GIJHARS oraz 3 przedstawicieli instytucji współpracujących.

W ramach przygotowań do wyżej wymienionych spotkań Sekretariat zorganizował 2 posiedzenia komisji uzgadniających stanowiska polskich delegacji. Ze względu na zmianę procedury PG-BWM-02 *Prowadzenie Polskiego Sekretariatu Współpracy z Grupą Roboczą ds. Norm Jakościowych dla Produktów Rolnych EKG/ONZ*, nie odbyło się spo-

tkanie uzgadniające przed 74. sesją WP.7 Sekretariat EKG/ONZ koordynował udział przedstawicieli Polski w tym posiedzeniu poprzez przygotowanie projektu instrukcji oraz jej konsultację z instytucjami współpracującymi.

Poniżej przedstawiono podsumowanie udziału przedstawicieli poszczególnych instytucji w sesjach WP.7 EKG/ONZ:

- Sekcji Branżowej ds. Standaryzacji Świeżych Owoców i Warzyw (30 kwietnia–2 maja)
 - Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi,
 - Główny Inspektorat Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych,
- Sekcji Branżowej ds. Standaryzacji Mięsa (2–4 lipca)
 - Polskie Zrzeszenie Producentów Bydła Mięsnego (PZPBM),
 - Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi,
 - Główny Inspektorat Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych,
- Grupy Roboczej ds. Norm Jakościowych dla Produktów Rolnych EKG/ONZ (12-14 listopada)
 - Główny Inspektorat Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych.

Ponadto, Polski Sekretariat Współpracy z Grupą Roboczą ds. Norm Jakościowych dla Produktów Rolnych EKG/ONZ (WP.7) koordynował udział polskich ekspertów w opisanych poniżej spotkaniach zorganizowanych w ramach EKG/ONZ:

- ▶ Seminarium nt. *Mięso oraz zrównoważony handel elektroniczny na świecie*, (2 lipca, Genewa); w spotkaniu udział wzięło 4 delegatów z Polski (GIJHARS – 2, MRiRW – 1, PZPBM – 1),
- ▶ Międzynarodowej konferencji na temat zagadnień związanych z marnowaniem żywności *Redefining the food loss challenge for sustainable impact: prevent/reuse/repurpose/redistribute* (13 listopada, Genewa); w spotkaniu udział wzięło 2 delegatów z Polski (GIJHARS).

W 2018 roku Polski Sekretariat Współpracy z Grupą Roboczą ds. Norm Jakościowych dla Produktów Rolnych EKG/ONZ (WP.7) koordynował zgłaszanie uwag Polski do następujących dokumentów:

- ▶ Broszury interpretacyjnej dla suszonych moreli dedykowanej dla państw z regionu Azji Środkowej, opracowa-

REALIZACJA ZADAŃ IJHARS W 2018 ROKU/ Tasks performance of AFQI in 2018

nej na podstawie normy EKG/ONZ na suszone morele (UN/ECE Standard DDP-15),

- ▶ zakresu zadań Grupy Roboczej ds. Norm Jakościowych dla Produktów Rolnych.

Najważniejsze wydarzenia na forum EKG/ONZ/ *Significant events at the UN/ECE forum*

- ▶ 27. Sesja Sekcji Branżowej ds. Standaryzacji Mięsa Grupy Roboczej EKG/ONZ ds. Norm Jakościowych dla Produktów Rolnych (Genewa, 2–4 lipca); podjęcie decyzji o przedłożeniu do zatwierdzenia zrewidowanych norm na mięso gęsie, wieprzowe oraz owcze, kontynuacja prac nad globalnym systemem oceny jakości mięsa pod przewodnictwem Polski oraz przyjęcie dokumentu jako uzupełnienia do normy EKG/ONZ na mięso wołowe, szczególnie w części 5.7 *Standardy jakości mięsa*.
- ▶ 66. Sesja Sekcji Branżowej ds. Standaryzacji Świeżych Owoców i Warzyw EKG/ONZ (Genewa, 30 kwietnia – 2 maja); w toku spotkania dokonano przeglądu norm EKG/ONZ dla owoców cytrusowych, wiśni i czereśni, ziemniaków jadalnych, winogron stołowych, brzoskwiń i nektaryn; omówiono kwestie dotyczące zrównoważonych celów rozwoju (SDGs) w odniesieniu do prac poszczególnych Sekcji branżowych; dyskutowano nad propozycją utworzenia dokumentu w sprawie *Podstawowych wymagań jakościowych dla świeżych owoców i warzyw* oraz przedstawiono projekt nowego dokumentu, tj. *Kodeks dobrej praktyki*; oba dokumenty zostaną opracowane w związku z postawionymi celami SDGs dotyczącymi między innymi ograniczenia marnowania żywności.
- ▶ 74. Sesja Grupy Roboczej EKG/ONZ ds. Norm Jakościowych dla Produktów Rolnych (Genewa, 12–14 listopada); ponowny wybór przedstawiciela GIJHARS na Przewodniczącego Grupy WP.7; najważniejsze dokumenty, które omawiano w trakcie spotkania to: *Program pracy Grupy Roboczej WP.7 na lata 2019-2020*, *Rewizja zakresu prac Grupy Roboczej ds. Norm Jakościowych dla Produktów Rolnych* oraz *Rewizja procedur roboczych dot. prac Grupy Roboczej ds. Norm Jakościowych dla Produktów Rolnych*; podczas dyskusji nad przedmiotowymi dokumentami podkreślano wybrane Cele Zrównoważone-

go Rozwoju (SDGs) mające wpływ na prace Grupy Roboczej ds. Norm Jakościowych dla Produktów Rolnych oraz poszczególnych grup branżowych.

3.1.3. Współpraca z organami Unii Europejskiej/ Cooperation with the European Union bodies

Aktualnie 20 pracowników GIJHARS pełni rolę ekspertów współpracujących w 7 poniżej wymienionych komitetach Komisji Europejskiej (wraz z tematycznymi podkomitetami), w ramach procedury komitologii, tj.:

- ▶ Grupie Ekspertów ds. Monitorowania wody w mięsie drobiowym,
- ▶ Komitecie ds. Aromatyzowanych produktów sektora wina,
- ▶ Komitecie ds. Napojów spirytusowych,
- ▶ Komitecie ds. Polityki jakości produktów rolnych,
- ▶ Komitecie ds. Wspólnej Organizacji Rynków Rolnych – produkty zwierzęce, uprawy polowe i oliwa z oliwek, wino,
- ▶ Komitecie Regulacyjnym ds. Produkcji ekologicznej,
- ▶ Stałym Komitecie ds. Roślin, zwierząt, żywności i pasz.

Ponadto, 21 przedstawicieli GIJHARS uczestniczy również w pracach wymienionych poniżej 8 Grup Roboczych Rady Unii Europejskiej (wraz z tematycznymi podgrupami) zajmujących się zagadnieniami objętymi zakresem kompetencji Inspekcji, tj.:

- ▶ Grupie Roboczej F.03 ds. Horyzontalnych kwestii rolnych – nieuczciwe praktyki handlowe,
- ▶ Grupie Roboczej F.06 ds. Jakości środków spożywczych – oznaczenia geograficzne i nazwy pochodzenia, rolnictwo ekologiczne, zaświadczenia o charakterze specjalnym,
- ▶ Grupie Roboczej F.08 ds. Produktów rolnych – oliwa z oliwek, owoce i warzywa, rośliny uprawne,
- ▶ Grupie Roboczej F.12 ds. Win i alkoholi,
- ▶ Grupie Roboczej F.17 ds. Rolnych – etykietowanie przetworzonych produktów rolnych,
- ▶ Grupie Roboczej F.22 ds. Koordynacji – FAO, OECD, EKG/ONZ,
- ▶ Grupie Roboczej F.23 ds. Kodeksu Żywnościowego (*Codex Alimentarius*),
- Grupie Roboczej I.05 ds. Środków spożywczych.

REALIZACJA ZADAŃ IJHARS W 2018 ROKU/ Tasks performance of AFQI in 2018

W 2018 roku przedstawiciele IJHARS uczestniczyli w następujących posiedzeniach ciał pomocniczych organów UE:

- ▶ Spotkaniach Grupy Roboczej Rady UE ds. Kodeksu Żywnościowego (10 spotkań),
- ▶ Spotkaniach Grupy Ekspertów KE ds. Podwójnej jakości (3 spotkania),
- ▶ Spotkaniach Ekspertów KE ds. Systemów RASFF i AAC (2 spotkania),
- ▶ Posiedzeniach Komitetu Regulacyjnego ds. Produkcji ekologicznej KE (2 spotkania),
- ▶ Spotkaniu Grupy Ekspertów w zakresie kontroli oznaczeń geograficznych *Annual PDO/PGI/TSG/GI Controls Seminar*,
- ▶ Spotkaniu Grupy Ekspertów KE ds. Monitorowania wody w mięsie drobiowym,
- ▶ Spotkaniu Grupy Ekspertów ds. Rynków rolnych – sektor oliwy z oliwek,
- ▶ Spotkaniu Grupy Ekspertów KE ds. Jakości miodu,
- ▶ Spotkaniu ekspertów technicznych w ramach *the EC Knowledge Centre for Food Fraud and Quality*.

Ponadto, regularnie przeprowadzana była aktualizacja wykazu ekspertów GIJHARS uczestniczących w pracach Grup Roboczych Rady Unii Europejskiej i Komitetów Komisji Europejskiej.

3.1.4. Współpraca w ramach systemu OECD Stosowania Międzynarodowych Norm dla Owoców i Warzyw/ **Cooperation with the OECD (Organisation for Economic Co-operation and Development) within the Scheme for the Application of International Standards for Fruit and Vegetables**

W ramach współpracy z OECD, GIJHARS koordynował krajowe przygotowania do następujących spotkań:

- ▶ 18. Spotkania Szefów Służb Kontrolnych w ramach Systemu OECD Stosowania Międzynarodowych Norm dla Owoców i Warzyw (9–11 maja, Sewilla – Hiszpania); w spotkaniu uczestniczyło 2 przedstawiciele Polski (GIJHARS – 1, UOKiK – 1); podczas spotkania szefów inspekcji omówiono różnorodną tematykę dotyczącą jakości handlowej świeżych owoców i warzyw; przed-

stawione zagadnienia dotyczyły kontroli owoców i warzyw sprzedawanych przez Internet, identyfikowalności oraz kontroli parametrów mikrobiologicznych świeżych owoców i warzyw,

- ▶ międzynarodowego szkolenia ds. kontroli jakości świeżych owoców i warzyw (12–14 czerwca, Zoetermeer – Holandia); w spotkaniu uczestniczyło 5 przedstawicieli Polski (GIJHARS – 1, WIJHARS – 4),
- ▶ międzynarodowego szkolenia ds. kontroli jakości świeżych owoców i warzyw (11–13 września, Mojmirowce – Słowacja); brak udziału przedstawiciela Polski,
- ▶ 77. Posiedzenia Plenarnego Systemu OECD Stosowania Międzynarodowych Norm dla Owoców i Warzyw (5–6 grudnia, Paryż – Francja); w spotkaniu uczestniczył przedstawiciel GIJHARS; podczas obrad zaprezentowano m.in. raporty z 18. Spotkania Szefów Inspekcji w Sewilli, raport z *Przeglądu systemu kontroli* (Peer Review) w Kenii, raport z budżetu i działań sekretariatu Systemu OECD oraz raport z prac grupy roboczej ds. sprzedaży internetowej; zatwierdzono dwa ważne dokumenty, tj. *Wytyczne w zakresie kontroli jakości* oraz *Wytyczne w zakresie weryfikacji kraju pochodzenia owoców i warzyw*, nad opracowaniem których brał udział, w pracach grupy roboczej, przedstawiciel GIJHARS; posiedzenie plenarne jednogłośnie poparło przystąpienie Chorwacji do Systemu OECD; zrewidowano również broszury interpretacyjne dla pomidorów i porów oraz broszury elektroniczne dla mango i cykorii.

3.1.5. Współpraca z Komisją Europejską w ramach Punktu Kontaktowego ds. oszustw związanych z żywnością/ **Cooperation with the European Commission in the frame of the Food Fraud Contact Points` Network**

Od czerwca 2013 r., decyzją Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi, w Głównym Inspektoracie JHARS działa Punkt Kontaktowy ds. oszustw związanych z żywnością, który odpowiada za koordynację działań związanych z oszustwami żywnościowymi w Polsce i stanowi organ łącznikowy krajowych służb kontrolnych z Komisją Europejską w powyższym zakresie. W 2018 r. do Krajowego Punktu Kontaktowego ds. oszustw żywnościowych w ramach systemu AAC wpłynęły 122 zgłoszenia (*tabela 12*).

REALIZACJA ZADAŃ IJHARS W 2018 ROKU/ Tasks performance of AFQI in 2018

TABELA 12.
Zgłoszenia w systemie AAC z podziałem na państwa, których dotyczyły/ **Table 12: Notifications in the system AAC by country**

Państwo, którego dotyczyło zgłoszenie	Liczba zgłoszeń w systemie AAC
Niemcy	20
Czechy	17
Włochy	10
Austria	9
Wielka Brytania	9
Słowacja	7
Komisja Europejska	7
Węgry	6
Norwegia	5
Dania	5
Estonia	4
Francja	4
Belgia	4
Hiszpania	3
Holandia	3
Irlandia	3
Słowenia	2
Szwecja	1
Łotwa	1
Litwa	1
Chorwacja	1
RAZEM	122

Spośród 122 zgłoszeń, które wpłynęły w systemie AAC: 86 zgłoszeń (70,5%) zostało zakończonych – ustalenia zostały przesłane do zgłaszających Punktów Kontaktowych Państw Członkowskich UE, pozostałe 36 spraw oczekuje na ustalenia organów kontrolnych w zakresie zgłoszonych nieprawidłowości. Największy odsetek zgłoszeń w systemie AAC dotyczył mięsa i przetworów mięsnych (34,4%), suplementów diety (14,8%) oraz ryb i przetworów rybnych (7,4%). W tabeli 13 zamieszczono zgłoszenia, które wpłynęły w systemie AAC z podziałem na kategorie.

Ponadto, Polska zamieściła w systemie łącznie 14 zgłoszeń dotyczących: ryb (4), mięsa i przetworów mięsnych (3), świeżych owoców i warzyw (3), suplementów diety (2), wyrobów cukierniczych (1) oraz karmy dla zwierząt (1).

TABELA 13.
Zgłoszenia z podziałem na kategorie, których dotyczyły/ **Table 13: Notifications by category**

Grupa artykułów rolno-spożywczych / nazwa kategorii	Liczba zgłoszeń w systemie AAC	% w całkowitej liczby zgłoszeń
Mięso i przetwory mięsne	42	34,4
Suplementy diety	18	14,8
Ryby i przetwory rybne	9	7,4
Prośba o pomoc administracyjną	8	6,6
Mleko i przetwory mleczne	6	4,9
Pasze/karmy	6	4,9
Zboża i przetwory zbożowe	4	3,3
Owoce i warzywa	3	2,5
Koncentraty spożywcze	2	1,6
Produkty uboczne pochodzenia zwierzęcego	2	1,6
Miód	2	1,6
Materiały do kontaktu z żywnością	2	1,6
Wyroby cukiernicze	2	1,6
Wyroby czekoladowe	2	1,6
Nasiona, orzechy, pestki	2	1,6
Oliwa z oliwek	1	0,8
Pestycydy	1	0,8
Wyroby garmażeryjne	1	0,8
Przyprawy	1	0,8
Tłuszcz zwierzęcy	1	0,8
Napoje alkoholowe	1	0,8
Napoje bezalkoholowe	1	0,8
Grzyby	1	0,8
Transport żywych zwierząt	1	0,8
Jaja	1	0,8
Kakao	1	0,8
Artykuły żywnościowe	1	0,8
RAZEM	122	

W 2018 r. zakończono również 24 sprawy, które wpłynęły do systemu AAC w 2017 r.

3.1.6. Współpraca dwustronna i wielostronna/ Bilateral and multilateral cooperation

W dniu 10 kwietnia 2018 roku w siedzibie GIJHARS odbyło się spotkanie z przedstawicielami Ministerstwa Rolnictwa oraz Ministerstwa Podatków Republiki Azerbejdżanu,

REALIZACJA ZADAŃ IJHARS W 2018 ROKU/ Tasks performance of AFQI in 2018

zorganizowane w ramach projektu realizowanego przez Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa za pośrednictwem działań prowadzonych przez Biuro Pomocy Technicznej i Wymiany Informacji Komisji Europejskiej (TAIEX). Głównym celem spotkania było przedstawienie zadań realizowanych przez IJHARS oraz przybliżenie zagadnień związanych z ewidencją oraz sprawozdawczością dotyczącą obrotu produktami rolno-spożywczymi.

W ramach współpracy dwustronnej i wielostronnej w 2018 r. przygotowano oraz przekazano wkłady i stanowiska do instrukcji wyjazdowych na spotkania:

- ▶ Grupy Sierpów przy Forum Wysokiego Szczebła ds. Poprawy funkcjonowania łańcucha dostaw żywności (9 marca, 14 czerwca, 10 października),
- ▶ Grupy Roboczej KE ds. Koordynatorów kryzysowych (23 kwietnia),
- ▶ Grupy Roboczej KE ds. Rozporządzenia (UE) nr 1169/2011 w sprawie przekazywania konsumentom informacji na temat żywności (23 kwietnia, 22 października),
- ▶ Forum Wysokiego Szczebła pt. *Time to Table the EU Double Standards on Foodstuffs* (30 kwietnia),
- ▶ Podgrupy Ekspertów ds. Jednolitego rynku żywności przy Forum Wysokiego Szczebła ds. Poprawy funkcjonowania łańcucha dostaw żywności (31 maja),
- ▶ Stałego Komitetu ds. Roślin, zwierząt, żywności i pasz, Sekcja: *Pozostałości pestycydów* (13-14 czerwca),
- ▶ Ministrów Rolnictwa Polski i Czech (21 czerwca),
- ▶ Grupy Roboczej Rady UE ds. Koordynacji FAO (17 lipca).

3.1.7. Inne wydarzenia/ Other events

- ▶ Szkolenie z zakresu rolnictwa ekologicznego i produktów regionalnych w Libanie organizowane przez Fundację Polskie Centrum Pomocy Międzynarodowej (PCPM); fundacja prowadziła projekt mający na celu pomoc rozwojową dla producentów rolnych; w ramach projektu dwóch pracowników GIJHARS przeprowadziło szkolenia z zakresu rolnictwa ekologicznego i produktów regionalnych skierowane do producentów oraz spółdzielni rolniczych.
- ▶ Udział pracownika GIJHARS, w roli eksperta, w szkoleniach inicjowanych przez Komisję Europejską; w 2018 r. pracownik GIJHARS uczestniczył jako ekspert w cyklu szkoleń, *Better Training for Safer Food Training* (BTSF)

w zakresie stosowania systemu TRACES, służącego do wystawiania i potwierdzania świadectw kontroli na produkty ekologiczne importowane z państw trzecich.

- ▶ Státní zemědělská a potravinářská inspekce – w zakresie współpracy w ramach projektu przeznaczonego do realizacji ze środków Programu Interreg V-A Republika Czeska – Polska,

3.2. Współpraca z instytucjami krajowymi/ Cooperation with Polish authorities and institutions

Realizując zadania ustawowe IJHARS współpracowała w 2018 r. z urzędami centralnymi i innymi instytucjami działającymi w obszarze kontroli żywności.

Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi (MRiRW)/ The Ministry of Agriculture and Rural Development

Główny Inspektor w 2018 r. przekazał do MRiRW informacje dotyczące realizacji zadań ustawowych IJHARS, w tym: wyniki 23 planowych kontroli jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych i środków produkcji przeprowadzonych na terenie całego kraju.

Zakres współpracy obejmował również:

- ▶ przygotowanie dokumentacji związanej z planowaniem kontroli ex-post (roczny *Harmonogram kontroli ex-post IJHARS na rok kontrolny 2018/2019 uwzględniający kontrole zaplanowane dla każdego WIJHARS*, programy kontroli dla inspektorów WIJHARS),
- ▶ przygotowanie sprawozdania ze sprawowanego przez IJHARS nadzoru nad upoważnionymi jednostkami certyfikującymi w rolnictwie ekologicznym i nadzoru nad produkcją ekologiczną oraz sprawozdania dotyczące kontroli zgodności procesu produkcji ze specyfikacją produktów posiadających ChNP, ChOG i GTS, w celu przekazania informacji w nich zawartych przez MRiRW do Komisji Europejskiej,
- ▶ przekazywanie informacji o wynikach postępowania wyjaśniającego w ramach notyfikacji zgłaszanych na polskie produkty ekologiczne oraz informowanie o nieprawidłowościach stwierdzonych w produktach ekologicznych importowanych przez polskich producentów (notyfikacje zgłaszane przez Polskę),

REALIZACJA ZADAŃ IJHARS W 2018 ROKU/ Tasks performance of AFQI in 2018

- ▶ przekazanie planu i sprawozdania z wykonania planu audytu, zgodnie z ustawą z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych,
- ▶ organizację szkoleń oraz opiniowanie projektów 43 aktów prawnych, w tym: 11 ustaw, 27 rozporządzeń krajowych oraz 5 rozporządzeń UE.

Ministerstwo Finansów (MF)/ The Ministry of Finance

Współpraca w 2018 r. dotyczyła głównie Departamentu Środków Publicznych, który zgodnie z porozumieniem zawartym w dniu 15 czerwca 2018 r. pomiędzy Ministerstwem Finansów i Ministerstwem Rolnictwa i Rozwoju Wsi zajmuje się zagadnieniami dotyczącymi kontroli wydatków finansowanych z Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji.

Zakres współpracy obejmował wnioskowanie przez IJHARS przeprowadzenia 7 kontroli ex-post krzyżowych, zgodnie z art. 83 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady UE nr 1306/2013; wnioski skierowano za pośrednictwem Ministerstwa Finansów do Danii, Holandii, Niemiec, na Łotwę i Litwę; wnioski wystosowały WIJHARS w Olsztynie, Poznaniu i Wrocławiu.

Ponadto, w 2018 r. przekazano do Departamentu Polityki Wydatkowej informację o realizacji zadań z zakresu audytu wewnętrznego, zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 4 września 2015 r. w sprawie audytu wewnętrznego oraz informacji o pracy i wynikach tego audytu.

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji (MSWiA)/ The Ministry of the Interior and Administration

W 2018 roku współpraca IJHARS z MSWiA dotyczyła udziału pracowników Inspekcji w:

- ▶ pracach grupy roboczej przygotowującej propozycję podziału środków rezerwy celowej na budowę, modernizację i utrzymanie przejść granicznych (w tym na sfinansowanie zobowiązań wynikających z umów dwustronnych dotyczących przejść granicznych) oraz utrzymanie obiektów pozostałych po przejściach granicznych na wewnętrznych granicach Schengen,
- ▶ spotkaniu Zespołu ds. Zagospodarowania Granicy Państwowej w sprawie przygotowania Strategii Zintegrowanego Zarządzania Granicami (IBM).

Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów – Inspekcja Handlowa (UOKiK – IH)/ The Office of Competition and Consumer Protection – Trade Inspection

W 2018 roku laboratoria GIJHARS wykonały badania laboratoryjne 12 próbek na zlecenie Departamentu Inspekcji Handlowej UOKiK, zgodnie z porozumieniem zawartym pomiędzy Prezesem Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów a Głównym Inspektorem Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych, z dnia 21 grudnia 2009 roku w sprawie zasad współpracy przy wykonywaniu kontroli w zakresie jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych.

W 2018 r. w ramach współpracy z Inspekcją Handlową realizowano zadania mające na celu poprawę skuteczności działań kontrolnych w zakresie jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych. Współpraca obejmowała m.in. uzgadnianie ramowych planów kontroli artykułów rolno-spożywczych oraz wymianę informacji o stwierdzonych nieprawidłowościach w zakresie jakości handlowej kontrolowanych środków spożywczych.

Informacje dotyczące niewłaściwej jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych przekazane przez Inspekcję Handlową w 2018 r. były podstawą przeprowadzenia przez IJHARS 39 kontroli doraźnych, w tym głównie dotyczących przetworów mięsnych oraz świeżych owoców i warzyw. Ponadto, 58 podmiotów wskazanych przez Inspekcję Handlową zostało uwzględnionych w kontrolach planowych IJHARS.

W wyniku przeprowadzonych kontroli IJHARS zastosowała sankcje w odniesieniu do 13 przedsiębiorców i przekazała Inspekcji Handlowej 36 informacji o nieprawidłowościach dotyczących jakości handlowej produktów znajdujących się w obrocie detalicznym.

Współpraca z Inspekcją Handlową obejmowała również zagadnienia dotyczące sprawowania nadzoru w zakresie wprowadzania do obrotu detalicznego produktów rolnictwa ekologicznego, w tym zagadnienia dotyczące prawidłowości znakowania produktów rolnictwa ekologicznego oraz produktów regionalnych i tradycyjnych w obrocie handlowym.

REALIZACJA ZADAŃ IJHARS W 2018 ROKU/ Tasks performance of AFQI in 2018

Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa (KOWR)/ The National Center for Agriculture Support

Zakres współpracy z KOWR określa porozumienie z dnia 2 sierpnia 2018 r. zawarte pomiędzy KOWR a Głównym Inspektorem JHARS. Zadania IJHARS obejmują wykonywanie badań laboratoryjnych próbek artykułów rolno-spożywczych na potrzeby realizacji operacji współfinansowanych ze środków Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym. Laboratoria GIJHARS wykonują badania laboratoryjne próbek, zgodnie z *Wymaganiami jakościowymi dla artykułów rolno-spożywczych w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020*, w danym podprogramie, przekazanym przez KOWR.

W 2018 r. laboratoria GIJHARS wykonały badania 66 próbek, takich produktów jak: buraczki, cukier, fasola biała, gołąbki w sosie pomidorowym, groszek z marchewką, herbatniki maślane, kabanosy wieprzowe, kasza gryczana, koncentrat pomidorowy, makaron jajeczny, makaron kukurydziany, makrela w oleju, miód, mleko UHT, olej rzepakowy, pasztet wieprzowy, powidła śliwkowe, ser dojrzewający, szynka drobiowa, szynka wieprzowa mielona (tabela 14).

TABELA 14.

Liczba zbadanych próbek przez laboratoria GIJHARS, w ramach współpracy z KOWR/ **Table 14: The number of samples examined by AFQI's Laboratories within the cooperation with the National Center for Agriculture Support**

Lp.	Laboratoria GIJHARS w:	Liczba zbadanych próbek
1.	Białymstoku	4
2.	Gdyni	24
3.	Kielcach	22
4.	Lublinie	5
5.	Poznaniu	11
RAZEM		66

Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (ARiMR)/ The Agency for Restructuring and Modernisation of Agriculture

Współpracę z ARiMR określa porozumienie z dnia 21 sierpnia 2018 r., zawarte pomiędzy ARiMR a Głównym Inspektorem JHARS w zakresie wykonania badań laboratoryjnych próbek artykułów rolno-spożywczych na potrzeby realizacji mechanizmów Wspólnej Polityki Rolnej dotyczących organizacji rynków rolnych. W 2018 r. laboratoria GIJHARS nie wykonywały badań laboratoryjnych na potrzeby realizacji mechanizmów Wspólnej Polityki Rolnej.

Współpracę z ARiMR określają również wcześniejsze porozumienia z dnia 28 lipca 2015 r. i 8 sierpnia 2016 r. zawarte pomiędzy ARiMR a Głównym Inspektorem JHARS w celu zapewnienia sprawnego i skutecznego wykonywania obowiązków w zakresie rolnictwa ekologicznego.

Realizując zadania określone powyższym zakresem współpracy, w 2018 r. IJHARS przekazała ARiMR informacje o wyłączeniach z kontroli i odmowach wydania certyfikatu produkcji ekologicznej, jak również informacje o nieprawidłowościach mających wpływ na ekologiczny status produktu.

Współpraca obejmowała również zadania związane z udzielaniem przez ARiMR dopłat do oprocentowania kredytów na realizację przedsięwzięć inwestycyjnych w zakresie nowych technologii w rolnictwie, zapewniających wysoką jakość produktu (tzw. kredyt NT). W ramach współpracy w 2018 r. wydano 3 *Świadectwa jakości handlowej* związane z uzyskaniem kredytu NT.

Ponadto, w ramach porozumienia z ARiMR z dnia 17 stycznia 2018 r. określono zasady współpracy przy wykonywaniu kontroli jakości handlowej świeżych owoców i warzyw przeznaczonych do wycofania z rynku, w związku z ustanowieniem tymczasowych, nadzwyczajnych środków wsparcia producentów owoców, wynikających z rosyjskiego embarga (VI tura embarga).

Krajowa Stacja Chemiczno-Rolnicza/ The National Agrochemical Station

Zakres współpracy IJHARS z Krajową Stacją Chemiczno-Rolniczą, określony porozumieniem zawartym w dniu 1 marca 2004 r., obejmuje ocenę jakości wprowadzanych do obrotu nawozów, wyprodukowanych w kraju lub w innych krajach UE oraz importowanych z krajów trzecich, w tym głównie:

- ▶ wykonywanie przez laboratoria analityczne Okręgowych Stacji Chemiczno-Rolniczych badań próbek nawozów pobranych przez pracowników IJHARS w toku prowadzonych kontroli planowych oraz doraźnych,
- ▶ współdziałanie w przypadku wniesienia przez producenta nawozu odwołania od decyzji administracyjnej wydanej na podstawie wyników badań laboratoryjnych wykonanych przez Stację i jej oddziały.

Instytut Biotechnologii Przemysłu Rolno-Spożywczego/ The Institute of Agricultural and Food Biotechnology

Współpracę z Instytutem reguluje porozumienie z dnia 5 kwietnia 2013 r. w sprawie organizacji i przeprowadzania szkoleń w zakresie klasyfikacji tusz zwierząt rzeźnych w systemie EUROP, w tym:

- ▶ prowadzenie teoretycznych i praktycznych szkoleń dla pracowników IJHARS,
- ▶ prowadzenie szkoleń dla kandydatów na rzeczoznawców w zakresie klasyfikacji tusz zwierząt rzeźnych w systemie EUROP oraz udział w pracach Komisji Kwalifikacyjnych dla osób starających się o status rzeczoznawcy,
- ▶ zapewnienie niezbędnego sprzętu (choirometrów) do przeprowadzenia ćwiczeń praktycznych na szkoleniach oraz części praktycznej egzaminu.

W 2018 r. w ramach współpracy zorganizowano 7 szkoleń, w tym: 4 szkolenia dla kandydatów na rzeczoznawców ds. klasyfikacji tusz wieprzowych, 2 szkolenia dla kandydatów na rzeczoznawców ds. klasyfikacji tusz wołowych w systemie EUROP oraz 1 szkolenie dla pracowników IJHARS, prowadzących kontrole prawidłowości klasyfikacji tusz wieprzowych w systemie EUROP.

Ponadto, w 2018 r. odbyło się 10 egzaminów w zakresie klasyfikacji tusz zwierząt rzeźnych w systemie EUROP, w wyniku których uprawnienia rzeczoznawcy otrzymało ogółem 170 osób, w tym: 111 osób w zakresie klasyfikacji tusz wieprzowych oraz 59 osób w zakresie klasyfikacji tusz wołowych.

Współpraca z Instytutem dotyczyła również konsultacji laboratoriów GIJHARS w zakresie soków, przetworów owocowych, warzywnych i owocowo-warzywnych, analityki tych produktów oraz organizacji porównań międzylaboratoryjnych w zakresie badań przedmiotowych produktów.

Polski Komitet Normalizacyjny (PKN)/ The Polish Committee for Standardization

Zakres współpracy z PKN określa ustawa o normalizacji, na podstawie której pracownicy GIJHARS przewodniczą i uczestniczą w opracowywaniu Polskich Norm i innych dokumentów normalizacyjnych.

W 2018 r. przedstawiciele IJHARS wzięli udział w pracach 8 Komitetów Technicznych ds.:

- ▶ Analiz Żywności (przedstawiciel GIJHARS jako przewodniczący Komitetu Technicznego),
- ▶ Kawy i Herbaty,
- ▶ Mięsa i Przetworów Mięsnych,
- ▶ Mikrobiologii Żywności,
- ▶ Przetworów Owocowych i Warzywnych,
- ▶ Ryb i Przetworów Rybnych,
- ▶ Upraw Roli i Roślin Polowych,
- ▶ Żywności Mrożonej.

Polskie Centrum Akredytacji (PCA)/ The Polish Centre for Accreditation

Zakres współpracy z PCA określa porozumienie z dnia 16 października 2015 r., którego przedmiotem jest wymiana informacji dotyczących ustaleń poczynionych podczas kontroli (audytów) prowadzonych w upoważnionych przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi i akredytowanych przez PCA jednostkach certyfikujących, działających w zakresie rolnictwa ekologicznego i artykułów rolno-spożywczych posiadających zarejestrowane chronione

REALIZACJA ZADAŃ IJHARS W 2018 ROKU/ Tasks performance of AFQI in 2018

nazwy pochodzenia, chronione oznaczenia geograficzne, albo będących gwarantowanymi tradycyjnymi specjalnościami.

Inspekcja Weterynaryjna (IW)/ The Veterinary Inspection

Zakres współpracy z IW określa porozumienie z dnia 18 lutego 2010 r. dotyczące realizacji zadań związanych z nadzorem Głównego Inspektora JHARS sprawowanym nad jednostkami certyfikującymi i produkcją ekologiczną, w tym głównie odnośnie wymiany informacji o producentach ekologicznych oraz wynikach kontroli wytwarzania i stosowania pasz na zgodność z ustawą o rolnictwie ekologicznym. Współpraca dotyczyła także wymiany informacji w zakresie wyników kontroli jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych.

Ponadto, w 2018 r. pracownicy GIJHARS uczestniczyli w spotkaniu dotyczącym punktów kontroli granicznej w świetle rozporządzenia UE nr 625/2017 z dnia 15 marca 2017 r.

Państwowa Inspekcja Ochrony Roślin i Nasiennictwa (PIORiN), Państwowa Inspekcja Sanitarna (PIS), Państwowa Inspekcja Ochrony Środowiska (PIOŚ)/ The State Plant Health and Seed Inspection, The State Sanitary Inspection, The State Inspectorate for Environmental Protection

Współpracę pomiędzy IJHARS i PIORiN reguluje porozumienie zawarte dnia 1 lipca 2010 r. dotyczące realizacji zadań związanych z nadzorem Głównego Inspektora JHARS sprawowanym nad jednostkami certyfikującymi i produkcją ekologiczną, w tym głównie odnośnie przeprowadzania kontroli u producentów wytwarzających wegetatywny materiał rozmnożeniowy i nasiona do celów uprawy.

Zakres współpracy IJHARS z PIORiN, PIS i PIOŚ określa porozumienie z dnia 20 stycznia 2015 r. w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa produkcji pierwotnej produktów pochodzenia roślinnego.

W 2018 r. przeprowadzono szkolenie dla pracowników WIORiN odnośnie systemu kontroli rolnictwa ekologicznego w Polsce w 2017 r.

Współpraca z PIS obejmowała przekazywanie wyników badań próbek żywności ekologicznej do GIJHARS.

W 2018 r. miało miejsce spotkanie przedstawicieli GIJHARS i PIS, w związku z kontrolą zwierząt i towarów przywożonych z państw trzecich w punktach kontroli granicznej (BCP) zgodnie z rozporządzeniem (UE) nr 625/2017.

Współpraca z PIOŚ obejmowała w 2018 r. przekazywanie informacji o nieprawidłowościach we wprowadzaniu do obrotu nawozów oraz zapewnienie bezpieczeństwa żywności pochodzenia roślinnego z produkcji pierwotnej.

Inspekcja Transportu Drogowego/ Vehicular Transport Inspection

Zakres współpracy określa porozumienie z dnia 29 sierpnia 2016 r. dotyczące wykonywania kontroli w zakresie warunków transportu artykułów rolno-spożywczych oraz jakości handlowej przewożonych artykułów rolno-spożywczych. Współpraca obejmuje wzajemne przekazywanie informacji o negatywnych zjawiskach występujących w trakcie transportu artykułów rolno-spożywczych oraz podejmowanie wspólnych działań w celu zwiększenia efektywności kontroli.

Okręgowe Inspektoraty Rybołówstwa Morskiego/ The District Sea Fisheries Inspectorates

Współdziałanie Okręgowych Inspektoratów Rybołówstwa Morskiego oraz IJHARS, zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 15 grudnia 2011 r. w sprawie sposobu i form współdziałania okręgowych inspektoratów rybołówstwa morskiego oraz IJHARS przy dokonywaniu kontroli produktów rybnych polega m.in. na:

- ▶ organizowaniu wspólnych kontroli zakładów przetwórczych, magazynów oraz innych pomieszczeń służących do przechowywania lub przetwarzania produktów rybnych,

REALIZACJA ZADAŃ IJHARS W 2018 ROKU/ Tasks performance of AFQI in 2018

- ▶ wzajemnym udostępnianiu dokumentów zgromadzonych podczas kontroli, w tym protokołów i decyzji,
- ▶ wzajemnym przekazywaniu informacji o naruszeniu przepisów o organizacji rynku rybnego i możliwości wystąpienia takiego zagrożenia.

Zgodnie z przepisami ustawy o organizacji rynku rybnego kontrola produktów rybnych, zgodnych z definicją art. 1 tiret drugi rozporządzenia nr 104/2000, jest dokonywana przez:

- ▶ okręgowych inspektorów rybołówstwa morskiego – w szczególności przy wylądunku i pierwszej sprzedaży produktów rybnych pochodzących z połowów morskich,
- ▶ wojewódzkich inspektorów jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych – w zakresie, trybie i na zasadach określonych w ustawie o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych.

W 2018 r. WIJHARS w Gdańsku przekazał do Okręgowego Inspektoratu Rybołówstwa Morskiego informację o wynikach kontroli znakowania i identyfikacji produktów rybnych. Przeprowadzono również 7 wspólnych kontroli produktów rybołówstwa na przejściu granicznym w Gdańsku.

Inne instytucje/ Other institutions

W 2018 r. współpraca IJHARS z innymi instytucjami działającymi w obszarze kontroli żywności i środków produkcji rolnej obejmowała:

- ▶ Dolnośląski Ośrodek Doradztwa Rolniczego – w zakresie wymiany informacji na temat funkcjonowania rynku rolno-spożywczego,

- ▶ Dolnośląski Związek Pszczelarzy – w zakresie współpracy przy produktach posiadających ChOG,
- ▶ Główny Urząd Miar – w zakresie wymiany informacji o podmiotach prowadzących działalność gospodarczą w zakresie paczkowania,
- ▶ Główny Urząd Statystyczny – w zakresie przekazywania danych statystycznych dotyczących rolnictwa ekologicznego,
- ▶ Instytut Chemii i Techniki Jądrowej, Laboratorium Izotopów Stabilnych – w zakresie konsultacji dotyczących metod izotopowych,
- ▶ Izbę Administracji Skarbowej – w zakresie współdziałania przy kontroli obrotu towarami rolno-spożywczymi,
- ▶ Krajową Unię Producentów Soków – w zakresie udziału w pracach Komitetu Technicznego,
- ▶ Komendę Główną Straży Granicznej – w zakresie udziału w spotkaniu Grupy Roboczej ds. opracowania projektu Strategii Zintegrowanego Zarządzania granicami (IBM) w celu przygotowania krajowej strategii IBM,
- ▶ Łódzki Regionalny Park Naukowo-Technologiczny Sp. z o.o. – w zakresie konsultacji dotyczących metod izotopowych,
- ▶ Ministerstwo Przedsiębiorczości i Technologii – w zakresie udziału w pracach dotyczących znoszenia barier w dostępie do niektórych rynków krajów basenu Morza Śródziemnego,
- ▶ Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie i Wrocławiu – w zakresie wzajemnego udziału w pracach i projektach naukowo-badawczych, opracowania nowych metodyk analitycznych prowadzących do wykrywania zafałszowań artykułów rolno-spożywczych oraz organizacji praktyk studenckich.

III. FUNKCJONOWANIE IJHARS W 2018 ROKU **Functioning of AFQI in 2018**

1. Nadzór Głównego Inspektora nad realizacją zadań

The Chief Inspector supervision of tasks performance

1.1. Kontrola wewnętrzna/ Internal control

W ramach koordynacji i nadzoru nad działalnością IJHARS sprawowanego przez Głównego Inspektora, na podstawie ustawy *o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych*, prowadzone są kontrole wewnętrzne w komórkach organizacyjnych GIJHARS oraz w wojewódzkich inspektoratach JHARS. Czynności te wykonują pracownicy GIJHARS działający na podstawie upoważnień kontroli wydawanych przez Głównego Inspektora JHARS.

Kontrole prowadzone są w trybie planowym, na podstawie programów kontroli, jak również doraźnie, w przypadku konieczności rozpatrzenia spraw wynikających z bieżącej działalności IJHARS.

W 2018 r. przeprowadzono 8 planowych kontroli wewnętrznych w wojewódzkich inspektoratach JHARS.

Tematyka planowej kontroli wewnętrznej dotyczyła, podobnie jak w 2017 r., przestrzegania zasad i terminów rozpatrywania skarg i wniosków dotyczących jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych kierowanych do WIJHARS.

Zakres planowej kontroli wewnętrznej obejmował zagadnienia dotyczące:

- ▶ organizacji, przyjmowania i rozpatrywania skarg i wniosków,
- ▶ zasad i terminów rozpatrywania skarg i wniosków,
- ▶ prawidłowości rozpatrywania wniosków,
- ▶ prawidłowości prowadzenia rejestrów, sporządzania metryk i przechowywania dokumentacji związanej z załatwianiem skarg i wniosków,

- ▶ wykorzystania wyników badań próbek laboratoryjnych niezgodnych z wymaganiami w decyzjach administracyjnych WIJHARS,
- ▶ wydawania zaleceń pokontrolnych.

Zgodnie z zasadami kontroli wewnętrznej podczas przeprowadzania czynności kontrolnych sprawdzono wykonanie zaleceń pokontrolnych wydanych przez Głównego Inspektora JHARS w wyniku poprzednich kontroli wewnętrznych.

Kontrolowane jednostki zobowiązane zostały do pełnej realizacji zaleceń pokontrolnych zawartych w wystąpieniach pokontrolnych wydanych przez Głównego Inspektora JHARS. Wnioski z kontroli wykorzystano do zwiększenia nadzoru nad prawidłowością załatwiania skarg i wniosków kierowanych do WIJHARS oraz poprawy skuteczności działań prowadzonych przez WIJHARS w zakresie postępowania kontrolnego i administracyjnego.

1.2. Audyt wewnętrzny/ Internal audit

Audyt wewnętrzny jest działalnością obiektywną, której celem jest wspieranie kierownika jednostki w realizacji celów i zadań przez systematyczną ocenę kontroli zarządczej oraz czynności doradcze. Ocena dotyczy w szczególności adekwatności, skuteczności i efektywności kontroli zarządczej w jednostce. Zadania audytu w GIJHARS wykonuje pracownik zatrudniony na stanowisku audytora wewnętrznego spełniający wymogi ustawy *o finansach publicznych*.

W 2018 roku audyt realizował zadania zgodnie z planem o charakterze doradczym i zapewniającym.

Zadania zrealizowano w zakresie:

- ▶ realizacji zaleceń Rady Ministrów w sprawie uwzględnienia aspektów społecznych w zamówieniach publicznych,
- ▶ oceny terminowości wykonywania badań laboratoryjnych,
- ▶ terminowości realizacji zadań w Biurze Kontroli Jakości Handlowej (raportowanie),
- ▶ prawidłowości dokonywania zakupów poniżej progu stosowania ustawy o zamówieniach publicznych (tj. do 5 tys. zł); audyt przeprowadzono w Centralnym Laboratorium GIJHARS w Poznaniu i Specjalistycznym Laboratorium GIJHARS w Gdyni.

Ponadto, audytor wewnętrzny przeprowadził czynności sprawdzające audytu zleconego przez Ministerstwo Finansów, w zakresie należności pieniężnych o charakterze cywilnoprawnym oraz niepodatkowych należności budżetowych o charakterze publicznoprawnym.

W wyniku audytów przedstawiono rekomendacje, uwagi i wnioski mogące usprawnić system kontroli zarządczej w GIJHARS. Efektem przeprowadzenia zadań audytowych była identyfikacja i analiza ryzyka, zwiększenie bezpieczeństwa zasobów i skuteczności kontroli zarządczej oraz zapewnienie o prawidłowości działania.

1.3. Rozpatrywanie skarg i wniosków/ Complaints and requests handling

W 2018 r. do organów IJHARS wpłynęło 326 wniosków i 13 skarg, z których bezpośrednio rozpatrzone 151 wniosków i 9 skarg (w tym: 31 wniosków i 9 skarg rozpatrzył Główny Inspektor JHARS, a 120 wniosków wojewódzcy inspektorzy JHARS). Do innych instytucji przekazano 120 wniosków i 3 skargi. Z uwagi na anonimowość, bez rozpatrzenia pozostawiono 55 wniosków i 1 skargę.

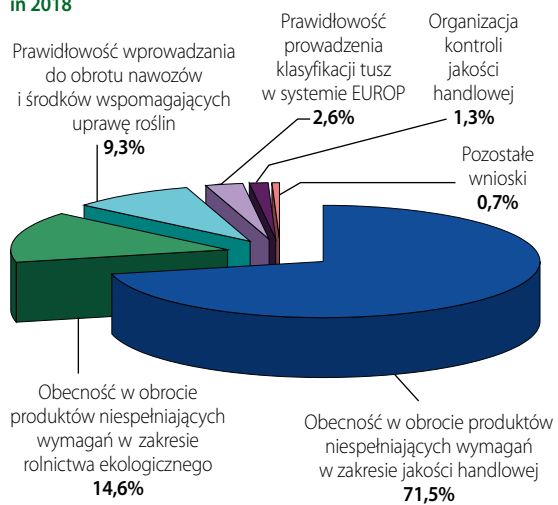
Skierowane do organów IJHARS 151 wniosków, które zostały rozpatrzone bezpośrednio w ramach posiadanych kompetencji dotyczyło (rysunek 8):

- ▶ obecności w obrocie produktów niespełniających wymagań w zakresie jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych, w tym w zakresie oznakowania – 108 wniosków (tj. 71,5% ogółu rozpatrzonych); zgłoszone

przez wnioskodawców zastrzeżenia potwierdzono w 33 przypadkach (tj. 30,5% rozpatrzonych w tym zakresie),

- ▶ wprowadzania do obrotu nawozów i środków wspomagających uprawę roślin niezgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami – 22 wnioski (tj. 14,6% ogółu rozpatrzonych); zgłoszone zastrzeżenia potwierdzono w 6 przypadkach (tj. 27,2% rozpatrzonych w tym zakresie),
- ▶ obecności w obrocie artykułów rolno-spożywczych niespełniających wymagań w zakresie rolnictwa ekologicznego zadeklarowanych w oznakowaniu – 14 wniosków (tj. 9,3% ogółu rozpatrzonych); zgłoszone zastrzeżenia potwierdzono w 1 przypadku (tj. 7,1% rozpatrzonych w tym zakresie),
- ▶ organizacji kontroli jakości handlowej – 4 wnioski (tj. 2,6% ogółu rozpatrzonych); nie potwierdzono zgłoszonych uwag,
- ▶ prawidłowości prowadzenia klasyfikacji tusz w systemie EUROP – 2 wnioski (tj. 1,3% ogółu rozpatrzonych); nie potwierdzono zgłoszonego zastrzeżenia,
- ▶ innych zagadnień, tj. zagadnień ogólnych dotyczących kontroli żywności oraz zagadnień nie związanych z ustawową działalnością IJHARS – 1 wniosek (tj. 0,7% ogółu rozpatrzonych); nie potwierdzono żadnego ze zgłoszonych zastrzeżeń.

RYSUNEK 8.
Tematyka skarg i wniosków rozpatrzonych przez IJHARS w 2018 r./
Graph 8: Subjects of complaints and requests considered by AFQI in 2018

W wyniku kontroli przeprowadzonych przez wojewódzkich inspektorów JHARS, w związku z sygnałami przekazywanymi we wnioskach, występowanie nieprawidłowości dotyczących skontrolowanych artykułów rolno-spożywczych i nawozów potwierdzono w 26,5% zgłoszonych przypadków.

W 2018 r. do Głównego Inspektora wpłynęło 13 skarg (w tym jeden anonim) dotyczących sposobu wykonywa-

nia zadań przez wojewódzkich inspektorów JHARS i pracowników IJHARS, z których 9 rozpatrzono bezpośrednio, natomiast 2 przekazano do rozpatrzenia przez inne organy.

W 2018 r. w porównaniu do 2017 r. zmniejszyła się zarówno liczba wniosków rozpatrzonych bezpośrednio przez organy IJHARS – o 36 (tj. z 187 do 151), jak i liczba rozpatrzonych skarg – o 3 (tj. z 12 do 9).

2. Działalność informacyjna

Information and communication

Prowadzenie rzetelnej polityki informacyjnej jest ważnym elementem działalności IJHARS, kierowanej zarówno do producentów i przedsiębiorców sektora rolno-spożywczego, jak i konsumentów. Rozpowszechnianie informacji jest wielopłaszczyznowe i odbywa się przede wszystkim poprzez współpracę z mediami, działalność prasową i wydawniczą oraz komunikację wewnętrzną.

Mając na celu wykreowanie własnej, aktywnej i rzetelnej polityki informacyjnej, IJHARS stara się dotrzeć do jak największej liczby odbiorców, którymi są zarówno pracownicy IJHARS, jak i osoby z zewnątrz. Relacje z ważnych spotkań, w których uczestniczyli pracownicy IJHARS publikowane były na stronie www.ijhars.gov.pl oraz w artykułach w biuletynie „Wiedza i Jakość”.

W 2018 r. systematycznie opracowywano komunikaty prasowe na temat działalności IJHARS oraz przeprowadzano comiesięczną analizę publikacji prasowych.

2.1. Strona internetowa IJHARS/ AFQI's website

Podstawowym źródłem informacji o działaniach IJHARS jest strona internetowa www.ijhars.gov.pl, na której zamieszczone są m.in.: informacje o bieżących działaniach Inspekcji, informacje o aktualnych wynikach kontroli, wykaz obowiązujących aktów prawnych, wzory formularzy i wniosków, informacje dotyczące współpracy z innymi organizacjami. Zgodnie z obowiązującymi przepisami prowadzony jest również Biuletyn Informacji Publicznej (BIP) www.ijhars.gov.pl/bip. W ramach BIP publikowane są informacje określone w ustawie o dostępie do informacji publicznej.

W każdym miesiącu 2018 r. odbywały się ważne spotkania, w których uczestniczyli przedstawiciele IJHARS. Rela-

cje z tych wydarzeń zamieszczane były na stronie www.ijhars.gov.pl w zakładce aktualności oraz w biuletynie „Wiedza i Jakość”.

Zamieszczane informacje dotyczyły głównie aktualnych wiadomości branżowych dla rolników, tj. jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych, m.in. dotyczące: znakowania żywności, rolnictwa ekologicznego, produktów regionalnych i tradycyjnych, rolniczego handlu detalicznego, współpracy transgranicznej w zakresie kontroli żywności pomiędzy Polską a Republiką Czeską, organizacji egzaminów na rzeczoznawców, wyników kontroli przeprowadzonych przez Inspekcję oraz aktualizacji przepisów.

2.2. Współpraca z mediami/ Cooperation with the media

Priorytetem współpracy jest bieżące informowanie mediów na temat działalności IJHARS oraz przekazywanie informacji dotyczących przeprowadzanych kontroli artykułów rolno-spożywczych.

Informacje przekazywano poprzez:

- ▶ mailingi do prasy (do wszystkich zainteresowanych dziennikarzy),
- ▶ wywiady z przedstawicielami IJHARS,
- ▶ opracowywanie komentarzy i opinii przez przedstawicieli IJHARS,
- ▶ opracowywanie artykułów w porozumieniu z zainteresowanymi redakcjami, po uzgodnieniu tematu i zakresu opracowania,
- ▶ przekazywanie biuletynu „Wiedza i Jakość” w wersji PDF mediom i zachęcanie do przedruku artykułów opracowywanych przez przedstawicieli IJHARS,
- ▶ przekazanie „Sprawozdania rocznego z działalności Inspekcji JHARS”.

W 2018 roku IJHARS współpracowała z następującymi mediami:

- ▶ stacje telewizyjne (TVP 1, TVP 3, TVP Info),
- ▶ stacje radiowe (Polskie Radio, Polskie Radio Olsztyn, PR Program 1, Radio Lublin, RDC, TOF FM),
- ▶ prasa ogólnopolska (Dziennik Gazeta Prawna, Gazeta Wyborcza, Magazyn Well, Twój Styl, Wieści Rolnicze, Wprost),
- ▶ prasa lokalna (Dziennik Polski, Dziennik Bałtycki, Dziennik Łódzki, Dziennik Zachodni, Express Bydgoski, Gazeta Krakowska, Gazeta Lubuska, Gazeta Wyborcza – wydania lokalne, Głos Pomorza, Głos Wielkopolski, Nowości, Super Nowości, Tygodnik Ciechanowski, Tygodnik Płocki, Tygodnik Podhalański),
- ▶ wydawnictwa branżowe (Bilans dodatni, Bezpieczeństwo i Higiena Żywności, Farmer, Food-Lex, Przegląd Gastronomiczny, Rolnicze ABC, Sad Nowoczesny),
- ▶ portale internetowe (6Win, Agro News, gazeta.pl, Gdansktown, Onet, Portal Spożywczy, Strefa Agro, Wirtualna Polska, Żywność).

Wśród tematów najchętniej podejmowanych przez media w 2018 r., była między innymi: jakość handlowa polskiej żywności, świeżych owoców i warzyw, produktów ekologicznych, znakowanie żywności, produkty regionalne i tradycyjne, wyniki kontroli jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych przeprowadzonych w latach 2017-2018, a także tematyka dotycząca planowanego łączenia inspekcji kontrolujących żywność.

2.3. Biuletyn „Wiedza i Jakość”/ ‘The Knowledge and Quality’ bulletin

Procesom usprawnienia komunikacji, zarówno z odbiorcami, jak i pracownikami, służy wydawany od 2005 r. biuletyn informacyjny „Wiedza i Jakość”. Głównym celem tej publikacji jest szeroko pojęte informowanie środowisk sektora rolno-spożywczego o aktualnych, a także systematycznych działaniach GIJHARS, WIJHARS oraz labora-

toriów GIJHARS. Biuletyn przekazywany jest do mediów, przedstawicieli środowisk naukowych, Senackiej Komisji ds. Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Sejmowej Komisji Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi oraz innych zainteresowanych instytucji. Ponadto, rozsyłany jest do bibliotek, co wynika z ustawy o *obowiązkowych egzemplarzach bibliotecznych*.

W 2018 r. ukazały się 4 numery biuletynu, każdy w nakładzie 250 sztuk. Biuletyny zostały rozesłane do wszystkich WIJHARS oraz laboratoriów GIJHARS, a także do mediów i przedstawicieli: środowisk naukowych (uniwersytety i akademie rolnicze), KOWR, ARiMR, MRiRW, GIS, GIW, UOKiK, PIORIN, związków i stowarzyszeń branżowych. Biuletyn „Wiedza i Jakość” dostępny jest również na stronie internetowej IJHARS, dzięki czemu dociera do szerokiej grupy odbiorców.

2.4. Polityka informacyjna/ Information policy

Ważnym elementem pozakontrolnym z zakresu działalności IJHARS jest propagowanie wiedzy dotyczącej jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych oraz prowadzenie rzetelnej polityki informacyjnej, kierowanej zarówno do konsumentów, jak i przedstawicieli branż, stowarzyszeń oraz producentów i przedsiębiorców sektora rolno-spożywczego. W 2018 r. do ważnych wydarzeń sprzyjających upowszechnianiu informacji o działalności IJHARS zaliczyć należy spotkania z przedstawicielami poszczególnych branż, targi żywności, konferencje, seminaria, debaty, sympozja, warsztaty i szkolenia.

Celem działań informacyjnych, promocyjnych i edukacyjnych jest wzmocnienie pozytywnego wizerunku Inspekcji (budowanie długotrwałych relacji z mediami, inicjowanie spotkań z mediami, uczestniczenie w spotkaniach branżowych i naukowych), edukowanie producentów oraz konsumentów.

IV. KIERUNKI DZIAŁANIA IJHARS W 2019 ROKU

Course of actions for 2019

Rok 2019 będzie siedemnastym rokiem działalności IJHARS, która w ramach urzędowej kontroli żywności w Polsce, chroni interesy konsumentów i producentów oraz wpływa na pozytywną stymulację procesów rozwoju przetwórstwa, dystrybucji i eksportu żywności.

Do podstawowych kierunków działania IJHARS w 2019 r. należy zaliczyć:

- ▶ realizację zadań kontrolnych wskazanych w *Rocznym ramowym planie kontroli na 2019 r.*,
- ▶ aktualizację i rozszerzenie zakresów akredytacji w laboratoriach GIJHARS,
- ▶ wzmocnienie systemu kontroli jednostek certyfikujących w rolnictwie ekologicznym,
- ▶ wzmocnienie ochrony produktów ChNP, ChOG, GTS,
- ▶ usprawnienie realizacji programu kontroli ex-post,
- ▶ kontynuację aktywności IJHARS na forum międzynarodowym.

Realizacja zadań kontrolnych, wskazanych w Rocznym ramowym planie kontroli/ *Implementation of control activities indicated in the Annual Framework Control Plan*

Roczny ramowy plan kontroli na 2019 r. obejmuje zarówno zadania wynikające z ustawy o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych jak i innych ustaw, w których określone zostały kompetencje IJHARS. Tematy kontroli planowych oraz ich zakres (kontrola pełna – obejmująca sprawdzenie cech organoleptycznych, parametrów fizykochemicznych i znakowania lub kontrola tylko znakowania) ustalono na podstawie przeprowadzonej w GIJHARS analizy prawdopodobieństwa naruszenia prawa, która uwzględniała m.in.: wyniki ostatnich kontroli, tendencje w zakresie jakości handlowej na przestrzeni lat, istotność stwierdzonych nieprawidłowości z punktu widzenia konsumenta, powszechność spożycia i znaczenie danego artykułu rolno-spożywczego w diecie.

W 2019 r. kontrole będą uwzględniały również produkty oznaczone znakiem „Poznaj Dobrą Żywność” oraz określeniem „Produkt polski”, producentów i wyroby wskazane na tzw. „czeskiej liście”, produkty wprowadzane do obrotu w ramach rolniczego handlu detalicznego i wyroby

oferowane do sprzedaży luzem. Podczas kontroli jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych IJHARS będzie sprawdzała także czy w kontrolowanych podmiotach występuje zjawisko „podwójnej jakości” żywności, tj. czy producenci oferują konsumentom na wspólnym rynku UE produkty tej samej marki i w takim samym opakowaniu, ale różniące się pewnymi cechami jakościowymi. Prowadzone kontrole będą również obejmować warunki składowania i transportu artykułów rolno-spożywczych, a także działalność rzeczoznawców w zakresie: pobierania próbek artykułów rolno-spożywczych, ustalania klas jakości: tusz zwierząt rzeźnych oraz świeżych owoców i warzyw. W bieżącym roku realizowane będą zadania związane z działalnością Punktu kontaktowego ds. oszustw związanych z żywnością.

Ważnym obszarem działalności IJHARS będą kontrole importowanych artykułów rolno-spożywczych, których wykaz określony został w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z 18 stycznia 2013 r. w sprawie wykazu artykułów rolno-spożywczych przywożonych z zagranicy oraz ich minimalnych ilości podlegających kontroli jakości handlowej oraz kontrole importowanych i eksportowanych świeżych owoców i warzyw, dla których określone zostały standardy UE.

IJHARS będzie realizowała również działania, których obowiązek wykonania wynika bezpośrednio z przepisów określających jej kompetencje między innymi dotyczące certyfikacji chmielu, klasyfikacji EUROP, świeżych owoców i warzyw, wina z upraw własnych, nawozów, rolnictwa ekologicznego, czy kontroli ex-post.

Aktualizacja i rozszerzenie zakresów akredytacji w laboratoriach GIJHARS/ *Updating and expanding the scopes of accreditation for AFQI laboratories*

W 2019 r. priorytetem działania laboratoriów GIJHARS będzie:

- ▶ akredytacja laboratoriów GIJHARS na zgodność z nowym wydaniem normy PN-EN ISO/IEC 17025:2018-02 *Ogólne wymagania dotyczące kompetencji laboratoriów badawczych i wzorcujących*,
- ▶ wdrożenie specjalistycznych metodyk badawczych ukierunkowanych na potrzeby wynikające z zaplano-

- wanych na 2019 r. tematów kontroli jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych z uwzględnieniem kompleksowej oceny danego produktu, w tym wykrywania różnego rodzaju zafałszowań i oznaczania surowców użytych do produkcji kontrolowanego wyrobu,
- ▶ współpraca z jednostkami i instytucjami prowadzący mi działalność badawczą w celu rozwiązywania pojawiających się problemów analitycznych, a także podejmowania działań mających na celu wdrażanie nowych metod badawczych pozwalających na wykrywanie zafałszowań produktów spożywczych,
 - ▶ utrzymanie wysokiej jakości badań poprzez uczestnictwo poszczególnych laboratoriów GIJHARS w badaniach biegłości i porównaniach międzylaboratoryjnych,
 - ▶ doskonalenie systemu zarządzania poprzez szkolenia wewnętrzne i zewnętrzne pracowników laboratoriów GIJHARS,
 - ▶ udział w pracach Grupy Ekspertów KE ds. analiz mięsa drobiowego,
 - ▶ kontynuacja współpracy przy Grupie Roboczej IHC (Międzynarodowa Komisja ds. Miodu) w zakresie badań miodu,
 - ▶ uczestnictwo w spotkaniach Komitetu KKŻ FAO/WHO ds. Metod Analiz i Próbkobrania,
 - ▶ realizacja zadań laboratorium referencyjnego w zakresie określonym w Rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 10 grudnia 2014 r. w sprawie krajowych laboratoriów referencyjnych w zakresie jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych oraz Rozporządzeniu Komisji (WE) nr 543/2008 z dnia 16 czerwca 2008 r. wprowadzającym szczegółowe przepisy wykonawcze do rozporządzenia Rady (WE) nr 1234/2007 w sprawie niektórych norm handlowych w odniesieniu do mięsa drobiowego.

Wzmocnienie systemu kontroli jednostek certyfikujących w rolnictwie ekologicznym/ Strengthening control system of certification bodies in organic farming

W 2019 roku działania IJHARS w zakresie rolnictwa ekologicznego będą skierowane szczególnie na eliminowanie

nieuczciwych praktyk produkcyjnych i handlowych, które negatywnie wpływają na wizerunek polskich produktów ekologicznych. Podejmowanie tych działań będzie sprzyjać wzrostowi konkurencyjności rolnictwa ekologicznego oraz wzrostowi podaży polskich produktów ekologicznych.

W 2019 roku IJHARS zakłada wzmocnienie działań w zakresie:

- ▶ ochrony oznaczeń ekologicznych (poprzez eliminowanie znakowania produktów nieekologicznych terminami takimi jak *eko*, *bio*, sugerującymi ekologiczną metodę produkcji),
- ▶ kontroli produktów importowanych z państw trzecich,
- ▶ kontroli nawozów i innych środków do produkcji, nieprzeznaczonych do stosowania w rolnictwie ekologicznym, oznakowanych terminami takimi jak *ekologiczny*, *bio* lub *eko*, sugerującymi możliwość ich stosowania w rolnictwie ekologicznym,
- ▶ nadzoru nad jednostkami certyfikującymi (audyty, inspekcje, kontrole sprawdzające u producentów).

GIJHARS wzmocni także współpracę z jednostkami certyfikującymi poprzez kontynuację organizowania spotkań kwartalnych, podczas których opracowywane będą wspólne stanowiska dotyczące problemów proponowanych przez jednostki certyfikujące. Wspólna praca jednostek certyfikujących i organu nadzoru ma na celu usprawnienie procesu kontroli i certyfikacji, a także ujednoczenia podejścia organów kontrolnych.

W 2019 r. będą trwały prace nad opracowaniem założeń do budowy profesjonalnej zintegrowanej bazy producentów ekologicznych, która będzie dostępna dla wszystkich podmiotów realizujących zadania w systemie rolnictwa ekologicznego. Według założeń baza ta spełniać będzie określone w przepisach dotyczących rolnictwa ekologicznego wymogi regularnego przekazywania danych, ma zapewniać przeprowadzanie kompleksowej analizy ryzyka, a także będzie swego rodzaju platformą dla konsumentów, poprzez publikowanie statystyk oraz danych o producentach ekologicznych.

Wzmocnienie ochrony produktów ChNP, ChOG, GTS/ Strengthening protection of products with names registered as PDO, PGI and TSG

W 2019 roku działania IJHARS w zakresie systemu ChNP, ChOG, GTS będą skierowane szczególnie na eliminowanie nieuczciwych praktyk produkcyjnych i handlowych, które negatywnie wpływają na wizerunek polskich produktów posiadających chronione nazwy.

W 2019 r. IJHARS będzie czynnie uczestniczyć przy pracach związanych z wdrożeniem systemu kontroli i certyfikacji oznaczeń geograficznych napojów spirytusowych.

Ponadto, GIJHARS wzmocni współpracę ze środowiskiem naukowym w celu stworzenia innowacyjnych instrumentów i metod wpływających na poprawę konkurencyjności produktów objętych systemem jakości żywności. Działania te będą realizowane w ramach wdrażanego projektu (Strength2Food) będącego częścią programu badawczego Horyzont 2020.

Podniesienie jakości przeprowadzania i dokumentowania kontroli ex-post/ Improving the quality of ex-post control activities and their documentation

Priorytetowymi działaniami dotyczącymi zadań związanych z kontrolą ex-post w 2019 r. będzie głównie:

- ▶ terminowa i rzetelna realizacja programów kontroli na lata kontrolne 2018/2019 i 2019/2020,
- ▶ właściwe przygotowanie inspektorów WIJHARS do kontroli ex-post w zakresie zasad funkcjonowania mechanizmów Wspólnej Polityki Rolnej wskazanych przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi do kontroli na rok kontrolny 2019/2020 poprzez skuteczny nadzór, aktualizację i wydawanie wytycznych przez GIJHARS oraz organizację specjalistycznych szkoleń i spotkań z inspektorami przeprowadzającymi kontrole ex-post,
- ▶ podnoszenie jakości wykonywania i dokumentowania kontroli przez inspektorów WIJHARS w związku z udziałem w kontrolach i nadzorem kontroli ex-post przez Krajową Administrację Skarbową,

- ▶ stałe podnoszenie kwalifikacji zawodowych pracowników w zakresie systemu kontroli rozliczeń środków pochodzących z UE i obszarów związanych z funkcjonowaniem Wspólnej Polityki Rolnej UE.

Kontynuacja aktywności na forum międzynarodowym/ Continuation of activities on the international forum

Spośród działań do realizacji w 2019 r. w ramach współpracy międzynarodowej, należy wymienić zadania mające na celu m.in.:

- ▶ zwiększenie udziału i aktywności przedstawicieli Polski w sesjach komitetów KKŻ FAO/WHO, spotkaniach Grupy Roboczej Rady UE ds. Kodeksu Żywnościowego (F.23) i ds. Koordynacji (F.22) oraz sesjach Grupy Roboczej EKG/ONZ ds. Norm Jakościowych dla Produktów Rolnych,
- ▶ podnoszenie świadomości na temat znaczenia i skutków przyjmowania światowych norm dla produktów rolno-spożywczych przez Komisję Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO; kontynuacja rozpowszechniania informacji na temat KKŻ FAO/WHO i jej prac, w tym stała współpraca z prasą branżową w zakresie publikacji artykułów na temat Komisji Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO,
- ▶ podwyższenie wartości merytorycznej komentarzy Polski, przygotowywanych w ramach opiniowania projektów norm organizacji międzynarodowych w celu zwiększenia ich skuteczności,
- ▶ realizację projektu wymiany transgranicznej „Programme Interreg V-A ČR-Poland”.

Wojewódzkie Inspektoraty Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych Voivodeship Inspectorates of Agricultural and Food Quality

Dolnośląski Wojewódzki Inspektorat

ul. Ofiar Oświęcimskich 12
50-069 Wrocław
tel. (71) 346-08-84
fax (71) 343-75-28
wiwroclaw@ijhars.gov.pl

Oddział Żarska Wieś

59-900 Zgorzelec 1
tel./fax (75) 771-97-37

Kujawsko-Pomorski Wojewódzki Inspektorat

ul. Hetmańska 28
85-039 Bydgoszcz
tel. (52) 322-87-10
fax (52) 322-47-26
wibydgoszcz@ijhars.gov.pl

Lubelski Wojewódzki Inspektorat

ul. Nowy Świat 3
20-418 Lublin
tel. (81) 532-06-15
fax (81) 532-23-59
wilublin@ijhars.gov.pl

Oddział Biała Podlaska

ul. Łomaska 2
21-500 Biała Podlaska
tel./fax (83) 343-85-54, 343-33-30
wijharsbiala@interia.pl

Lubuski Wojewódzki Inspektorat

ul. Bohaterów Westerplatte 11
65-034 Zielona Góra
tel./fax (68) 325-30-62
wizielonagora@ijhars.gov.pl

Oddział Rzepin

ul. Bohaterów Westerplatte 47
69-110 Rzepin
tel./fax (95) 759-64-35
wirzepin@ijhars.gov.pl

Łódzki Wojewódzki Inspektorat

ul. Rewolucji 1905 r. 59
90-216 Łódź
tel./fax (42) 636-62-40
wilodz@ijhars.gov.pl

Małopolski Wojewódzki Inspektorat

ul. Ujastek 1
31-752 Kraków
tel. (12) 448-11-02
fax (12) 448-11-05
wikrakow@ijhars.gov.pl

Mazowiecki Wojewódzki Inspektorat

ul. Marszałkowska 115
00-102 Warszawa
tel. (22) 654-01-80
fax (22) 654-01-81
wiwarszawa@ijhars.gov.pl

Opolski Wojewódzki Inspektorat

ul. Wrocławska 170
45-835 Opole
tel./fax (77) 454-31-18
sekretariat@ijhars.opole.pl

Podkarpacki Wojewódzki Inspektorat

ul. Lubelska 46
35-233 Rzeszów
tel./fax (17) 853-34-38
wirzeszow@ijhars.gov.pl

Oddział Korczowa

Drogowe Przejście Graniczne Korczowa
tel./fax (16) 628-44-60

Podlaski Wojewódzki Inspektorat

ul. Antoniukowska 11
15-740 Białystok
tel. (85) 747-97-40
tel./fax (85) 747-97-49
wibialystok@ijhars.gov.pl

Pomorski Wojewódzki Inspektorat

ul. Polska 15
81-969 Gdynia
tel. (58) 660-55-30
fax (58) 660-55-55
wigdansk@ijhars.gov.pl

Śląski Wojewódzki Inspektorat

ul. Jana III Sobieskiego 10
40-083 Katowice
tel. (32) 351-11-61
fax (32) 351-11-63
wikatowice@ijhars.gov.pl

Świętokrzyski Wojewódzki Inspektorat

ul. Zagnańska 91
25-558 Kielce
tel. (41) 362-69-64
fax (41) 362-64-10
wikielce@ijhars.gov.pl

Warmińsko-Mazurski Wojewódzki Inspektorat

ul. Szarych Szeregów 7
10-079 Olsztyn
tel. (89) 535-90-48, 527-44-64
fax (89) 521-33-25
wiolsztyn@ijhar-s.gov.pl

Wielkopolski Wojewódzki Inspektorat

ul. Kazimierza Wielkiego 24/26
61-739 Poznań
tel. (61) 851-03-45
fax (61) 851-03-46
wipoznan@ijhar-s.gov.pl

Zachodniopomorski Wojewódzki Inspektorat

ul. Wały Chrobrego 4
70-502 Szczecin
tel. (91) 434-56-66, 430-32-72
fax (91) 434-56-66
wiszczecin@ijhars.gov.pl

Laboratoria

Głównego Inspektoratu Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych

Main Inspectorate Agricultural and Food Quality's Laboratories

Centralne Laboratorium w Poznaniu

Certyfikat akredytacji PCA nr AB 370
ul. Reymonta 11/13
60-791 Poznań
(61) 867-90-34
(61) 867-90-19
labpoznan@ijhars.gov.pl

Laboratorium Specjalistyczne w Białymstoku

Certyfikat akredytacji PCA nr AB 705
ul. Ogrodowa 10
15-027 Białystok
(85) 653-78-55, (85) 653-78-50
(85) 653-78-60
labbialystok@ijhars.gov.pl

Laboratorium Specjalistyczne w Kielcach

Certyfikat akredytacji PCA nr AB 704
ul. Zagnańska 91
25-558 Kielce
(41) 332-70-84
(41) 332-70-85
labkielce@ijhars.gov.pl

Laboratorium Specjalistyczne w Gdyni

Certyfikat akredytacji PCA nr AB 285
Al. Mar. J. Piłsudskiego 8/12
81-378 Gdynia
(58) 660-75-20
(58) 661-68-14
labgdynia@ijhars.gov.pl

Laboratorium Specjalistyczne w Lublinie

Certyfikat akredytacji PCA nr AB 775
ul. Nowy Świat 3
20-418 Lublin
(81) 743-81-01
(81) 534-21-20
lablublin@ijhars.gov.pl

IJHARS